ЕЛЕКТРОНЕН БЮЛЕТИН

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ

# Здравни грижи®

БРОЙ 1 ГОДИНА 16 2025 г. БАПЗГ

## АКТУАЛНО

### Милка Василева, Председател на УС на БАПЗГ:

ЗА ДА ПОЛУЧИМ ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ,
ВСИЧКИ НАШИ ЧЛЕНОВЕ ТРЯБВА ДА БЪДАТ ДОБРЕ ИНФОРМИРАНИ,
ДА ПРОЯВЯВАТ ПОВЕЧЕ ЛИЧНА АКТИВНОСТ ЗА ЗНАНИЯ
И ИСТИНСКО ЖЕЛАНИЕ ЗА ЕДИНЕНИЕ

## ОТВОРЕНО ПИСМО

БАПЗГ, БАПФ И БСЛАФ НАСТОЯХА ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ
ЗА ДИАЛОГ, РАБОТЕЩИ РЕШЕНИЯ ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
И МЕРКИ СРЕЩУ КАДРОВАТА КРИЗА

⇒ СТРАТЕГИЯ
⇒ ЗАКОНОТВОРЧЕСТВО
⇒ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ
⇒ ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ
⇒ НОВИНИ
⇒ МЕДИИТЕ ЗА НАС
⇒ ПРЕДСТОЯЩИ СЪБИТИЯ
⇒ НОВОСТИ В МЕДИЦИНСКАТА ПРАКТИКА

## ПРАЗНИК

ПОЗДРАВЛЕНИЯ И ИНФОРМАЦИИ
ЗА ДЕНЯ НА РОДИЛНАТА ПОМОЩ

Здравни грижи®

## СЪДЪРЖАНИЕ:


| | |
|---|---|
| **АКТУАЛНО**<br>**Милка Василева, Председател на УС на БАПЗГ:**<br>ЗА ДА ПОЛУЧИМ ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ, ВСИЧКИ НАШИ ЧЛЕНОВЕ ТРЯБВА ДА БЪДАТ ДОБРЕ ИНФОРМИРАНИ, ДА ПРОЯВЯВАТ ПОВЕЧЕ ЛИЧНА АКТИВНОСТ ЗА ЗНАНИЯ И ИСТИНСКО ЖЕЛАНИЕ ЗА ЕДИНЕНИЕ | 6 - 7 |
| **ОТВОРЕНО ПИСМО**<br>БАПЗГ, БАПФ И БСЛАФ НАСТОЯХА ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ ЗА ДИАЛОГ, РАБОТЕЩИ РЕШЕНИЯ ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И МЕРКИ СРЕЩУ КАДРОВАТА КРИЗА | 8 - 11 |
| **СТРАТЕГИЯ**<br>НАЙ-МАЛКО С 30% ДА СЕ УВЕЛИЧИ БРОЯ НА ПРАВОСПОСОБНИТЕ МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ И АКУШЕРКИ ДО 2030 Г., ПРЕДВИЖДА СТРАТЕГИЯ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО | 12 - 13 |
| **ЗАКОНОТВОРЧЕСТВО**<br>ПРАВИТЕЛСТВОТО ОТМЕНИ РЕШЕНИЕТО ЗА ПРИЕМАНЕ НА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ, ВЗЕТО ОТ СЛУЖЕБНИЯ КАБИНЕТ | 14 |
| **СПЕЦИАЛИЗАЦИИ**<br>400 СА СПЕЦИАЛИЗАНТСКИТЕ МЕСТА ПО ДЪРЖАВНА ПОРЪЧКА | 15 |

# СЪДЪРЖАНИЕ:


| | |
|---|---|
| **ПРАЗНИК**<br>ПОЗДРАВЛЕНИЯ ЗА ДЕНЯ НА РОДИЛНАТА ПОМОЩ<br>ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА ПРАЗНИКА В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ В РУСЕ, ПЛОВДИВ, БУРГАС, СОФИЯ, ВАРНА, ВИДИН, КЪРДЖАЛИ, РАЗГРАД, САМОКОВ, САНДАНСКИ И СТРУМЯНИ | 16 - 28 |
| **ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС**<br>ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА УС НА БАПЗГ ИЗПРАТИ ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС ДО НОВИЯ МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО | 29 |
| **ПОЗИЦИЯ**<br>НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА БАПЗГ ИЗЛЕЗЕ С ПОЗИЦИЯ ПО СЛУЧАЯ С ДВЕТЕ АКУШЕРКИ ОТ НЕОНАТОЛОГИЧНОТО ОТДЕЛЕНИЕ НА МБАЛ „Д-Р ИВАН СЕЛИМИНСКИ“ - ГР. СЛИВЕН | 30 |
| **ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ**<br>ОБУЧЕНИЯ ЗА СЪВРЕМЕННИТЕ АНЕСТЕЗИОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ В АКУШЕРСКАТА ПРАКТИКА, ДИАГНОСТИКАТА И ТЕРАПИЯТА ПРИ СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ, СПЕШНИТЕ СЪСТОЯНИЯ В МЕДИЦИНАТА<br>КУРСОВЕ ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ | 31 - 37 |
| **ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ**<br>ТЕМИ В ЧЕТВЪРТИ БРОЙ НА СПИСАНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ” ЗА 2024 Г. | 38 - 39 |
| **ПРЕДСТОЯЩИ КУРСОВЕ И СЪБИТИЯ**<br>VI КОНГРЕС НА БАЛОДТ<br>ОБУЧЕНИЕ ЗА АКУШЕРКИ<br>ЮБИЛЕЙНА КОНФЕРЕНЦИЯ „НАУКА И МЛАДОСТ 2025“ - МУ - ПЛЕВЕН | 40 - 42 |

# СЪДЪРЖАНИЕ:


| | |
|---|---|
| **МЛАДА СМЯНА**<br>НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС „СТУДЕНТ НА ГОДИНАТА“, КАНДИДАТ-СТУДЕНТСКИ КУРСОВЕ, СТИПЕНДИИ И ДРУГИ НОВИНИ | 43 - 48 |
| **МЕДИИТЕ ЗА НАС**<br>НОВИНИ, ИНТЕРВЮТА И РЕПОРТАЖИ В „ТРЕТА ВЪЗРАСТ“, БНР, БНТ, CLINICA.BG, ZDRAVE.NET, MEDIAPOOLBG, EURONEWS BULGARIA, PLEVEN.INFO | 49 - 71 |
| **ПРОУЧВАНИЯ**<br>ИЗСЛЕДВАНИЯ ЗА ЗДРАВНИТЕ РИСКОВЕ ОТ ЦИГАРИТЕ И МРЪСНИЯ ВЪЗДУХ | 73 |
| **НОВИ КНИГИ**<br>КНИГИ, ПОСВЕТЕНИ НА АСИСТИРАНАТА РЕПРОДУКЦИЯ, КОВИД - 19, ЛЕЧЕНИЕТО НА ТРАВМАТОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ, БОЛЕСТИТЕ НА ЧЕРНИЯ ДРОБ И БРЕМЕННОСТТА | 74 - 77 |
| **МЕДИЦИНСКА НАУКА**<br>ТЕСТВАТ МОЗЪЧЕН ИМПЛАНТ СРЕЩУ ДЕПРЕСИИ И ПРИСТРАСТЯВАНЕ<br>ИЗСЛЕДОВАТЕЛИТЕ ОТ МУ – ВАРНА ИМАТ СВОБОДЕН ПРОБЕН ДОСТЪП ДО ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ НА СКОПУС<br>МЛАДА ДЕНТАЛНА ЛЕКАРКА ОТ ПЛОВДИВ ОТКРИ НОВА ФОРМУЛА ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА НАЧАЛЕН КАРИЕС ПРИ ДЕЦАТА | 78 - 79 |
| **НОВОСТИ В МЕДИЦИНСКАТА ПРАКТИКА**<br>НОВОСТИ В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ В СОФИЯ, ПЛОВДИВ, КАЗАНЛЪК, РУСЕ И СВИЩОВ | 80 - 83 |

# СЪДЪРЖАНИЕ:


| | |
|---|---|
| **ХЕПИЕНД**<br>ЩАСТЛИВА РАЗВРЪЗКА ЗА ТЕЖКИ СЛУЧАИ В СОФИЯ, ШУМЕН, БУРГАС И ПЛОВДИВ | 84 - 87 |
| **ДОБРИ ДЕЛА**<br>ДОБРИ ЖЕСТОВЕ КЪМ МЕДИЦИТЕ И ПАЦИЕНТИТЕ В СОФИЯ, БУРГАС, ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ПЛЕВЕН, ПАЗАРДЖИК, ЯМБОЛ И РУДОЗЕМ | 88 - 92 |
| **НОВИНИ ОТ БЪЛГАРИЯ**<br>ЦЕНТЪРЪТ ЗА СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ ПО ВЪЗДУХ ТЪРСИ МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ<br>ОСИГУРЕНО Е ФИНАНСИРАНЕ ЗА ДВЕ СКРИНИНГОВИ ОНКОЛОГИЧНИ ПРОГРАМИ<br>И ДРУГИ НОВИНИ | 93 - 105 |
| **НОВИНИ ОТ ЕС**<br>ЧЕТИРИ ДЪРЖАВИ В ЕС И ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО СЪОБЩИХА ЗА ОТКРИВАНЕ НА ЦИРКУЛИРАЩ ВАКСИНОДЕРИВАТЕН ПОЛИОМИЕЛИТ ТИП 2 В ПРОБИ ОТ ОТПАДНИ ВОДИ<br>И ДРУГИ НОВИНИ | 106 - 110 |
| **НОВИНИ ОТ СВЕТА**<br>В КИТАЙ Е ОТКРИТ КЛЪСТЕР НА НОВ МУТИРАЛ ЩАМ НА МАЙМУНСКА ВАРИОЛА<br>СЗО КВАЛИФИЦИРА ПРЕДВАРИТЕЛНО ПЪРВИЯ ДИАГНОСТИЧЕН ТЕСТ ЗА ПО-БЕЗОПАСНО ПРИЛАГАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО НА МАЛАРИЯ<br>И ДРУГИ НОВИНИ | 111 - 114 |

## Милка Василева,
## Председател на УС на БАПЗГ:
# ЗА ДА ПОЛУЧИМ ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ, ВСИЧКИ НАШИ ЧЛЕНОВЕ ТРЯБВА ДА БЪДАТ ДОБРЕ ИНФОРМИРАНИ, ДА ПРОЯВЯВАТ ПОВЕЧЕ ЛИЧНА АКТИВНОСТ ЗА ЗНАНИЯ И ИСТИНСКО ЖЕЛАНИЕ ЗА ЕДИНЕНИЕ

Здравейте скъпи приятели,

По традиция първият брой за всяка година на нашия бюлетин е посветен на новия живот и на медицинските специалисти, които го посрещат и наричат за здраве и благополучие – акушерките и лекарите акушер-гинеколози. Бяха спазени българските обичаи за почит и уважение към „бабата“, а сега акушерката, които с огромна любов се грижат за майките и новородените. Чрез социалните медии се запознахме с прекрасните тържества, които организираха много родилни и акушеро-гинекологични отделения, за да благодарят на най-добрите акушерки. Никога не трябва да забравяме за силния и вечен корен на тази професия, която дарява огромна радост на семействата и непрекъснато да разказваме за благородството на хората, които са се посветили на новия живот.

Дори медиите отразиха „Бабин ден“ и искрено се надявам тази година да има повече студентки, възприели акушерската професия за своя мисия.

Скъпи колеги, с избора на ново правителство и нов министър на здравеопазването, отново се надяваме на конструктивен диалог и активни действия за запазване на все още останалите медицински специалисти по здравни грижи у нас. Добрата новина е, че Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Българската асоциация на помощник-фармацевтите и Българският съюз на лекарските асистенти и фелдшерите сключихме Споразумение за сътрудничество. Това означава, че не сме сами, а заедно трите организации ще работим за нашите членове, така че управляващите най-

после да разберат, че искаме промени, които да осигурят на българските граждани качествени грижи, но след като са осигурени грижи за медицинските специалисти. Вече беше проведена среща с проф. Ангелов, председател на Комисията по здравеопазване в Народното събрание, на която представихме за пореден път нашите проблеми и получихме обещание за подкрепа. Предстоят срещи с министъра на здравеопазването, с представители Регионалния офис на СЗО в България, както и с представители на Европейската комисия. Международните ни партньори активно ни съдействат за запознаване на нашето правителство с всички декларации, касаещи недостига на персонал, липсата на стандарти за брой пациенти на медицинско лице за една смяна, за организиране на подкрепа за запазване на менталното здраве на медицинските специалисти и разбира се, за адекватно заплащане на труда.

Очаква ни много работа, но за да получим добри резултати, всички наши членове трябва да бъдат добре информирани, да проявяват повече лична активност за знания и истинско желание за единение. Ако продължаваме да сме разединени, много скоро ще се намери някой, който да се възползва от това.

Наскоро разбрахме, че има вредни желания от някои ректори да се намали с една година нашето обучение. За пореден път някой се опитва да експериментира с нас като хора, професионалисти и личности. Дълго време се опитвахме деликатно да убедим всички, че професиите от направление „Здравни грижи“ са незаменими за здравеопазването и са част от националната сигурност. Явно все още има неразбрали това. Ако искаме да запазим професиите си, трябва да сме готови да ги защитим, дори ако се наложи и с протестни действия. В противен случай ще останем на доизживяване, без развитие, без млади колеги и без истинско здравеопазване. Ние не искаме това, нали?

Бъдете здрави, активни и устойчиви!

ОТВОРЕНО ПИСМО

# БАПЗГ, БАПФ И БСЛАФ НАСТОЯХА ПРЕД ИНСТИТУЦИИТЕ ЗА ДИАЛОГ, РАБОТЕЩИ РЕШЕНИЯ ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И МЕРКИ СРЕЩУ КАДРОВАТА КРИЗА

*„Здравеопазването ни е изправено пред ежедневни предизвикателства, а липсата на работещи решения ни изправя пред задълбочаваща се кадрова криза. Статистическите данни сочат критични нива на недостиг на здравни кадри в градове и села! Десетилетия наред професиите, които представляваме, търпят последствията от недалновидна политика в сектора и липса на задълбочен и последователен диалог със съсловните ни организации. Последствията се търпят и от българските пациенти, заради което недоволството им често се изразява в агресивни действия срещу нас. Прекалено дълго продължава периодът без ясна стратегия за професиите ни, като това обхваща не само недостойното заплащане и условия на труд, но се допуска и разрушаване на професионалния ни авторитет. Недоволството от ситуацията се усеща в гилдиите ни, като това води не само до напускане на опитни и дългогодишни кадри, но и до трайно намаляване на желаещи да се обучават и работят професиите ни.“* За това алармираха председателите на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ), Българската асоциация на помощник-фармацевтите (БАПФ) и Българския съюз на лекарските асистенти и фелдшерите (БСЛАФ) в Отворено писмо, изпратено до председателя на 51-ото Народно събрание доц. Наталия Киселова, президента на Република България г-н Румен Радев и министър-председателя на Република България г-н Димитър Главчев.

## ОТВОРЕНО ПИСМО

В документа се поставят основните проблеми, с които се сблъскват трите съсловни организации: липсва конструктивен диалог между съсловията и институции; вземат се важни нормативни решения, без да се търси позицията и експертизата на съсловията; липсва ясна и работеща формула за осмисляне на следдипломното обучение; липсва комплексен подход за решаване на кадровата криза; налице е тревожна тенденция за липса на здравна и фармацевтична грижа в малки, отдалечени и трудно достъпни селища; съществува законодателен вакуум, свързан с ролята на специалистите по здравни грижи, помощник-фармацевтите, лекарските асистенти и фелдшерите.

*„Убедени сме, че най-ценното в здравеопазването са кадрите и сме твърдо решени в защита на професиите ни, както и в интерес на нашите пациенти, заедно да търсим път към положително и трайно решаване на кризата“*, се казва още в отвореното писмо. Трите съсловни организации настояват за обща среща с институциите, към които е адресирано писмото: *„Обръщаме се към Вас с искане да проведем обща среща, на която да Ви представим конкретните проблеми на професиите ни, възможните решения и предложения за законодателни промени, съобразени с професионалния ни опит и добрите европейски практики за адекватното интегриране на професиите ни в здравеопазването.“* Те представиха документа и своите искания пред медиите на 14 януари 2025 г. Пресконференцията в БТА мина под мотото „Заедно в името на пациентите“.

Председателят на УС на БАПЗГ Милка Василева изтъкна, че Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи съществува от 20 години и е натрупала сериозен опит в защитата на интересите на своите членове (медицински сестри, акушерки, рентгенови лаборанти, медицински лаборанти и рехабилитатори). *„Наши представители участват в работни групи към Министерството на здравеопазването, даваме становища за Комисията по здравеопазване към Народното събрание. През годините непрекъснато алармираме с протестни писма и становища за недостига на професионалисти по здравни грижи на базата на данните в Националния електронен професионален регистър, който поддържа Асоциацията“*, допълни тя. От 55 000 медицински сестри през 1993 г. днес те наброяват 22 820 медицински сестри, една трета от които са в пенсионна възраст. Милка Василева допълни, че има недостиг и на акушерки, рехабилитатори и други медицински специалисти. Здравната система засега функционира благодарение на медицинските сестри, които работят на две-три и повече места. Преумората обаче често се отразява зле на качеството на тяхната работа и крие сериозен риск за професионално прегаряне. Осъзнавайки тази перспектива много наскоро дипломирани студенти от направление „Здравни грижи“ не практикуват професията си или заминават на работа в чужбина, където получават достойно заплащане и обществено признание за отговорната си работа. За всички свои членове БАПЗГ организира курсове за продължаващо обучение и научни форуми, които позволяват на специалистите по здравни грижи да научават новостите в областта на медицината, здравните грижи, рехабилитацията, лабораторните изследвания и рентгенологията. Надграждащите обучения позволяват на младите и опитните специалисти да бъдат в крак с новостите в науката и практиката, да работят в по-добра колаборация и да постигат по-добри лечебни резултати.

Председателят на БАПЗГ сподели, че все още не са приети стандарти по здравни грижи, които би трябвало да дадат общи правила за работа и да определят минималния брой на отделните видове специалисти според вида на лечебната структура, броя на пациентите и тежестта на тяхното състояние. Тя уточни, че БАПЗГ заедно с болнични заведения, организира обучения за санитари, които да получават компетенции за болногледачи и здравни асистенти с цел да поемат част от работата на медицинските сестри, а те от своя страна да извършват по-високо специализирани дейности. Това също е едно от решенията на кадровата криза, смята Милка Василева. Тя допълни, че БАПЗГ настоява ръководителите по здравни грижи (главни медицински сестри и старши медицински сестри) да имат реални правомощия, които да бъдат унифицирани за всички лечебни заведения, а не да се съобразяват с наложени от съответния работодател правила.

## ОТВОРЕНО ПИСМО

Милка Василева припомни, че в началото на август 2024 г. Народното събрание прие решение в срок от два месеца министърът на здравеопазването да изготви и предложи на НС Стратегия за увеличаване на броя на правоспособните медицински сестри и акушерки за периода до 2030 г. с минимум 30%, която все още не е представена за обществено обсъждане. Относно заплащането на труда председателят на БАПЗГ изтъкна, че стартовата заплата в размер на 1 500 лева, залегнала във все още действащия Колективен трудов договор (КТД), не е достатъчна. При това КТД не е задължителен и много работодатели отказват да го прилагат, особено тези на лечебни заведения в по-малки градове. Тя подчерта, че трите съсловни организации са обединили усилията си, защото държат на екипността и настояват за приемането на унифицирани стандарти и правила за специалистите, които представляват. Медиите да представят и положителните примери в здравеопазването, а не само негативните, призова Милка Василева.

Председателят на УС на БСЛАФ Александър Александров каза, че Българският съюз на лекарските асистенти и фелдшери, който оглавява, съществува от 1 май 2024 г. и си е поставил за цел да защитава интересите на своите членове. Той уточни, че лекарски асистенти у нас се обучават в шест университета и че тези специалисти са наследници на фелдшерите, които съществуват у нас от 145 години. Александров каза, че към момента в България работят около 2 000 лекарски асистенти и фелдшери, но за съжаление не се използва пълният им професионален капацитет. Освен в Спешната и неотложната помощ, те биха могли да бъдат много полезни в детското и училищното здравеопазване, и други направления. В същото време лекарските асистенти не трябва да работят на места за медицински сестри, защото това са две различни професии с различни професионални компетенции. Друг негатив е, че лекарските асистенти все още не са включени в Колективния трудов договор. Според Александър Александров институциите пренебрегват съсловните организации и искат тяхната експертиза едва когато даден нормативен акт вече е готов и предстои да бъде приет. Той изтъкна, че би трябвало съсловните организации да участват от самото начало на изготвянето на законите и нормативните актове, които касаят интересите на техните членове. Едва тогава може да се получи работеща законова база, която ще защитава интересите и на медицинските специалисти, и на пациентите.

## ОТВОРЕНО ПИСМО

Председателят на УС на БАПФ Лиляна Петрова припомни, че Българската асоциация на помощник-фармацевтите съществува от 6 юни 2019 г. и обединява 4 000 помощник-фармацевти, които са отлично подготвени, за да бъдат полезни за обществото, но техните знания и правомощия у нас са принизени, което води до ограничаване на тяхната реализация и рушене на професионалния им авторитет. *„Две години ни отне помощник-фармацевтите да бъдат включени в КТД“*, изтъкна Петрова. Тя подчерта , че законодателството по отношение на тези специалисти е остаряло и е време да догоним останалите европейски страни. *„Добрата подготовка на тези кадри, тяхното следдипломно обучение и адекватното заплащане на труда им ще доведе до по-добро качество на здравеопазването и по-добри здравни показатели за нацията. Политическата криза не бива да бъде оправдание и наболелите проблеми да останат нерешени. За системата на здравеопазването най-важни са кадрите и няма време за отлагане на мерките“*, изтъкна още Лиляна Петрова.

# НАЙ-МАЛКО С 30% ДА СЕ УВЕЛИЧИ НА БРОЯ НА ПРАВОСПОСОБНИТЕ МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ И АКУШЕРКИ ДО 2030 Г., ПРЕДВИЖДА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО В СТРАТЕГИЯ, КОЯТО ИЗГОТВИ СЛЕД РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Основните предизвикателства пред повишаване привлекателността на професията „медицинска сестра“ са ниско заплащане, свръхнатоварване на работното място, неуважително отношение и недооценяване от другите медицински специалисти, липса на кариерна перспектива, нисък имидж на професията. Това се казва в Стратегията за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на България с медицински сестри и акушерки и за увеличаване най-малко с 30 на сто на броя на правоспособните медицински сестри и акушерки за периода до 2030 г., изготвена от Министерството на здравеопазването след решение на Народното събрание. За това съобщи Zdrave.net на 06.01.2025 г.

В Стратегията се казва, че целта е до 2030 г. България да е поставила като приоритет осигуряването на системата на здравеопазването с необходимите медицински кадри, като е повишила привлекателността на професията „медицинска сестра“, така че страната ни да е в състояние да обучава необходимия брой студенти, които след завършването си да избират да работят именно като медицински сестри в България поради добрите условия на труд, които се предлагат у нас.

Медицинските сестри в България да са добре платени и уважавани професионалисти, които оказват необходимите на пациента медицински и здравни грижи качествено и отговорно, показвайки добро отношение към пациента, съдействайки по този начин за по-бързото му възстановяване и за постигане на по-високо ниво на удовлетвореност от здравната система.

Според записаното в Стратегията годишният брой на приетите студенти в специалността „медицинска сестра“ трябва да достигне поне 1 800 души, а правоспособните медицинските сестри да стане 37 141 (увеличение с 8 571).

Минималното основно трудово възнаграждение на медицинските сестри и акушерките трябва да е в размер на 90 на сто от средната работна заплата в България или регламентираното по КТД, според това кое е по-благоприятно за специалистите. От МЗ съобщават, че за осигуряване на необходимото минимално основно трудово възнаграждение (което при посочената средна работна заплата възлиза на 2 066,40 лв.) за всички длъжности за медицински сестри и акушерки във второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването са необходими още 6 637 100 лв., а тези средства са заявени в проектобюджета на Министерството на здравеопазването за 2025 г. При увеличаване размера на средната работна заплата ще са необходими допълнителни финансови средства.

От Министерството считат още, че сред най -важните стъпки, които трябва да се предприемат по отношение на професията „медицинска сестра“ е промяна в отрицателните нагласи към професията, осъзнаване ролята на медицинските сестри като равноправни и основни членове на медицинския екип в лечебно-диагностичния процес и изразяване на уважително отношение към тях от страна на всички институции, съсловни организации на други медицински специалисти, медии и обществото като цяло. За целта е нужно да се организират и провеждат информационни кампании за повишаване престижа и популяризиране на професията „медицинска сестра“ и „акушерка“ от Министерството на здравеопазването и Министерството на образованието и науката.

Основна цел на информационните кампании е привличане на общественото внимание към дефицита на медицински сестри, както и осъзнаването на генезиса на този проблем, за да се възвърне авторитета на професията. Този цикъл преминава през различните таргет групи на обществото, за да заложи изцяло нов модел на поведение към тези медицински специалисти. Ето защо е важно кампанията да прилага дългосрочно различни подходи според спецификата на аудиторията и възрастта на респондентите. Могат да бъдат очертани четири цели: създаване на модели на подражание; запознаване със спецификата и значимостта на професията; привличане на кандидат-студенти и ангажиране на обществеността.

*„Държавата трябва да съсредоточи усилията си върху прилагането на Национална комуникационна програма, която да обедини в едно тези цели и да ангажира цялото общество със задълбочаващия се проблем и дефицит на тези специалисти. За целта вместо поредните информационни кампании, следва да бъдат създадени устойчиви политики, които да насърчат конкретни действия, а те от своя страна да доведат до реални резултати. За 2025 г. в проектобюджета на Министерството на здравеопазването са заявени 6 000 000 лв. за изпълнение на посочената Национална комуникационна програма. Разходите ще се увеличават през следващите години съответно до 10 000 000 лв. за 2026 г. и по 15 000 000 лв. за всяка следваща година“*, се казва в Стратегията.

# ПРАВИТЕЛСТВОТО ОТМЕНИ РЕШЕНИЕТО ЗА ПРИЕМАНЕ НА ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ, ВЗЕТО ОТ СЛУЖЕБНИЯ КАБИНЕТ

*Правителството отмени решението за приемане на промени в Закона за здравното осигуряване, взето от служебния кабинет на последното му заседание на 15 януари 2025 г. То е отменено заедно с три други решения на кабинета „Главчев“, информира Zdrave.net на 29.01.2025 г.*

*Причината за отмяната е, че приетите решения са представени за подпис, но не са подписани от служебния министър-председател до момента на избиране на новото правителство на 16 януари 2025 г. от Народното събрание. „Поради неприключване на процедурата по удостоверяване на горепосочените актове на предходното служебно правителство, следва да бъдат отменени“, информират от правителствената пресслужба.*

*Предлаганите промени засягаха изпълнение на изисквания на Националния план за възстановяване и устойчивост чрез предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването с медицински сестри и акушерки, както и прецизиращи и оптимизиращи промени на сега действащи разпоредби на ЗЗО. С тях се осигуряваше равнопоставеност на всички пациенти с коагулопатии чрез безплатния им достъп до лекарствени продукти в болничната медицинска помощ при животозастрашаващи кръвоизливи и спешни оперативни и инвазивни интервенции.*

*Предвиждаше се въвеждане както на качествени, така и на количествени индикатори за оценка на лечението на пациентите. Също така с тях се предвиждаше представители на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи да бъдат канени от Българския лекарски съюз на преговорите при сключване на национален рамков договор с НЗОК.*

*Освен това представители на Българския фармацевтичен съюз трябваше да могат да участват в контролните дейности на НЗОК. Промените предвиждаха и оптимизиране и улесняване на обмена на информация между НЗОК и МЗ.*

*Служебният кабинет също така предлагаше НЗОК да може да осъществява контролната си функция координирано с други компетентни институции.*

*През ЗЗО се предвиждаха и промени в Закона за лечебните заведения, с които да се разшири обхватът на областните и Националната здравни карти, като се предвиждаше да се оценява потребността от човешки ресурси в системата на здравеопазването не само в извънболничната помощ, но и в болничната медицинска помощ за всички области.*

*Дали същите промени в Закона за здравното осигуряване ще бъдат внесени и отново приети от настоящия Министерски съвет, предстои да реши новият екип в Министерството на здравеопазването.*

# 329 СПЕЦИАЛИЗАНТСКИ МЕСТА ПО ДЪРЖАВНА ПОРЪЧКА ЗА ЛЕКАРИ, 23 - ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ, 48 - ЗА РАБОТЕЩИ В ЦСМП, КРЪВНИТЕ ЦЕНТРОВЕ, ДЪРЖАВНИТЕ ПСИХИАТРИИ И ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

*Общо 329 са местата за лекари специализанти по държавна поръчка, чието обучение трябва да започне до 31 март 2025 г. Това сочи информацията в заповедта, подписана от служебния здравен министър д-р Галя Кондева, с която се определя броят на местата за специализанти, финансирани от държавата през тази година. За това съобщи Zdrave.net на 16.01.2025 г.*

*За професионалисти по здравни грижи – медицински сестри, акушерки и фелдшери – местата са общо 23, а определеният брой места за специализанти, работещи в ЦСМП, кръвните центрове, държавните психиатрии и висшите училища е 48.*

*Различните бази за обучение предлагат различно заплащане и допълнителни стимули и условия.*

*Най-ниско е заплащането за лекар, предложено от пловдивската общинска МБАЛ „Св. Мина“ – 1100 лв. Към това лечебното заведение осигурява социално-битови условия, служебен отпуск за курсове, допълнителни финансови стимули и възможност за допълнително обучение.*

*Най-голяма пък е сумата, заплащана от ЦСМП – Стара Загора – 3 267 лв. Към това Спешният център осигурява и сключване на трудов договор, както и допълнителни обучения за повишаване на квалификацията.*

*Повечето бази за обучение предлагат заплащане на специализантите между 2 000 лв. и 2 500 лв., а джипи практиките – 2,5 минимални работни заплати, което в момента се равнява на сумата от 2 692 лв.*

*Сред допълнителните възможности, предлагани на специализантите, преобладава допълнителното материално стимулиране (ДМС), като базите за обучение предлагат още поемане на такси за курсове, наем за жилище, допълнителни обучения, транспортни разходи и т.н.*

*При професионалистите по здравни грижи пък предлаганото възнаграждение е в диапазона от 1 400 лв. до 2 371 лв.*

*Най-ниското възнаграждение е определено от ямболската МБАЛ „Св. Пантелеймон“. То е за специализанти по операционна и превързочна техника – за медицински сестри и акушерки, като болницата добавя към него осигуряване на социално-битови условия, допълнителни финансови стимули и възможност за допълнително обучение.*

*Най-високото възнаграждение отново е предложено от ЦСМП – Стара Загора, като към него се добавят и допълнителни обучения за повишаване на квалификацията.*

*Извън двата полюса заплатите, предлагани на професионалистите по здравни грижи, най-често са между 1 800 лв. и 2 000 лв. И на тези специалисти базите за обучение предлагат най-често като допълнение заплащане на такси за курсове и конгреси, отпуски за курсове, ДМС, поемане на наем за жилище.*

Българска Асоциация на професионалистите по здравни грижи

БАПЗГ

Поздравяваме всички акушерки и АГ екипи за Бабинден и Деня на родилната помощ, които отбелязваме на 8 и 21 януари!

Скъпи акушерки,
благодарим Ви за любовта,
топлите грижи и всеотдайността,
с които посрещате новия живот!
Благодарим Ви за надеждата и
радостта, които идват с всеки
първи бебешки плач!
Продължавайте да следвате
благородната си мисия и
да ставате все по-добри в професията си!

От УС на БАПЗГ

## Министър Силви Кирилов:

## ПРОДЪЛЖАВАЙТЕ ДА СБЪДВАТЕ НАЙ-СЪКРОВЕНАТА МЕЧТА НА ХОРАТА, КОИТО ЖЕЛАЯТ ДА СТАНАТ РОДИТЕЛИ!

*„Според народната традиция на тази дата отбелязваме Бабинден, когато изразяваме своята признателност към всички Вас – медицинските специалисти, които спомагате за появата на новия живот. Едновременно отговорен и изключително достоен, Вашият труд носи надежда, оптимизъм и щастие. Пациентите наричат ръцете Ви „златни“, защото благодарение на компетентните Ви грижи всеки ден в България се раждат стотици здрави деца“*, написа в поздравителен адрес по повод Деня на родилната помощ новият здравен министър Силви Кирилов. Той изказа респект и уважение към труда и всеотдайността на всички специалисти, които празнуват на днешния ден. *„Продължавайте да сбъдвате най-съкровената мечта на хората, които желаят да станат родители! Пожелавам Ви здраве, късмет, много лични и професионални успехи!“*, завърши доц. Силви Кирилов.

## Управителният съвет на БЛС:
## ПРОДЪЛЖАВАЙТЕ ДА СТЕ СИЛНАТА ОПОРА НА ЖЕНИТЕ И ДОБРИ ОРИСНИЦИ НА НОВОРОДЕНИТЕ!

Управителният съвет на Българския лекарски съюз също поздрави специалистите за празника: *„Честит Бабинден на всички, които днес честват Деня на родилната помощ, всички колеги, работещи в областта на акушерството и гинекологията. Това е ден, носещ очарованието на дълго пазена традиция и заряда на новото, белязан със знака на раждането.“*

*„Бъдете здрави, щастливи, съпътствани от обич, топлота и признание! Нека бъдат леки и изпълнени с положителни емоции работните Ви дни, а любовта и старанието, които влагате, бъдат високо оценени. Продължавайте да сте силната опора на жените и добри орисници на новородените!“*, казаха от БЛС и пожелаха на всички свои АГ колеги благополучие, енергия и повече новородени деца.

## ПЪРВОТО БЕБЕ ЗА 2025 Г. СЕ РОДИ ВЪВ ВТОРА САГБАЛ „ШЕЙНОВО“

Първото бебе за 2025 г. е момченце на име Крум. Детето е проплакало в 00.01 ч. в болница „Шейново” в София. То тежи 2 килограма и 350 грама и е високо 48 см. Новороденият Крум е подранил и се е родил по-рано, в 35 гестационна седмица. Терминът на майката е бил за 4 февруари, информира Zdrave.net.

*„Всичко стана неочаквано. За мен е голяма радост, че се появи вече на бял свят, да си го гушна, да го усетя. Нищо, че е подранил. Екипът от „Шейново“ ще се справят с него. Благодарна съм на целия екип, който беше до мен във вечерта“*, разказа пред БНТ щастливата майка на Крум Станислава Борисова.

Името му било измислено предварително. Момченцето е кръстено на член на фамилията – на девера на Станислава.

*„Крум се е родил по нормален начин. Тежи 2,3 килограма и е дълъг 47 сантиметра. Малко по-рано, отколкото трябва се роди, но той се справя много добре“*, обясни д-р Зорница Малинова от столичната болница “Шейново”.

# В УМБАЛ „СВЕТИ ГЕОРГИ“ ОТКРИХА РЕНОВИРАНАТА КЛИНИКА ПО АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ

На професионалния празник на специалистите от Родилната помощ УМБАЛ „Свети Георги“ официално откри изцяло ремонтирания етаж на Клиниката по акушерство и гинекология, информира Zdrave.net на 21.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение. Празникът беше отбелязан с водосвет, символични ритуали и думи на благодарност към медицинския екип.

*„Няма по-велико усещане от това да поемеш в ръце новия живот и да дариш щастие. Тази година, въпреки професионалните предизвикателства, с усърдие и стоицизъм постигнахме успехи. Благодаря на проф. Джамбазов и ръководството на УМБАЛ „Свети Георги“, че реализираха нашата мечта да обновим Клиниката по акушерство и гинекология. Благодарности към целия екип – акушерки, лекари, санитарки, както и към колегите от други звена, които винаги са ни подкрепяли. Нека нашата клиника продължи да бъде еталон за компетентност и хуманност“*, каза при откриването на тържеството началникът на Клиниката по акушерство и гинекология проф. д-р Екатерина Учикова.

Изпълнителният директор на УМБАЛ „Свети Георги“ проф. Карен Джамбазов поздрави екипа с думите: *„Вие сте тези, които първи докосват новия живот, и вашата професия заслужава най-високо доверие. Моята внучка също се роди в тази клиника, и това само засилва уважението ми към Вашата работа. Благодарим Ви за Вашия професионализъм и човечност. С разбирателство, търпение и вяра можем да постигнем всичко.“*

Церемонията включваше и водосвет, извършен от отец Георги, който благослови медиците с думите: *„Дарбата на лекаря е дадена от Бога, а вие с любов и търпение помагате животът да се ражда в този свят.“*

Традиционният ритуал Бабуване бе пресъздаден от проф. Учикова и старшата акушерка Дора Мрянова, които разчупиха обредна пита, предвещавайки, че тази година ще се раждат повече момчета. През 2024 г. в клиниката са се родили 1 460 бебета, а от началото на тази година – 77 новородени.

Обновяването на Клиниката по акушерство и гинекология, което включва подмяна на всички инсталации – отопление, ВиК и вентилация, както и пълно реновиране на помещенията, е на стойност около 2 милиона лева.

Пациентите също изразиха благодарността си. Зорница, 33-годишна майка на три деца, която за трети път ражда по нормален път в Клиниката по акушерство и гинекология, сподели: *„Имам пълно доверие на екипа. Те са изключителни специалисти и хора с отношение.“*

## СЕДЕМ ДЕЦА СЕ РОДИХА В УМБАЛ БУРГАС НАВРЪХ БАБИНДЕН

Седем деца се родиха в УМБАЛ Бургас навръх Бабинден. Болницата продължава да бъде лидер по брой раждания в региона. През изминалата 2024 г. новородените в тази болница са 1 424. Това са 53% от всички раждания, като останалите проценти се поделят между другите три болници с родилни отделения от Бургаска област. Това каза в днешния Ден на родилната помощ д-р Антонио Душепеев, началник на Родилното отделение в УМБАЛ Бургас, съобщи БТА на 21.01.2025 г.

Процентът на цезаровите сечения продължава да бъде около 23. УМБАЛ Бургас насърчава и подкрепя нормалното раждане. Все повече са естествено родилите след секцио – 102 през 2024 г. Най-сложните и тежки случаи и на родилки, и на новородени, също се поемат от университетската болница. Днес един от тези "случаи" – жена, забременяла и родила след бъбречна трансплантация, дойде лично да благодари на лекарите, заедно с едногодишната си дъщеря.

Мисля, че свършихме своята работа. Добрият резултат нямаше да е възможен и без усилията на колегите неонатолози, които се грижат за новородените, каза д-р Антонио Душепеев. По традиция той и старшата акушерка Руска Ганчева проведоха ритуала с измиването на ръцете на "най-старата баба – акушерка". Като доказателство за древността на акушерското изкуство, д-р Душепеев връчи на колегите си подарък – "Наставления за бременните жени" от 1927 година.

Двойките близнаци, родени в УМБАЛ Бургас през 2024 г. са 26, а момичетата и момчетата са по равно.

*„Благодаря ви за усилията и професионализма. Те не само спасяват животи, те създават бъдеще“*, поздрави колегите си доц. д-р Бойко Миразчийски, изпълнителен директор на УМБАЛ Бургас. Празникът на трите отделения, които се грижат за бъдещите майки и бебетата – Отделение по гинекология, Родилно отделение, Отделение по неонатология бяха поздравени от кмета на Община Бургас Димитър Николов, областния управител Мария Нейкова, директора на Регионалната здравна инспекция д-р Георги Паздеров.

# “МАЙЧИН ДОМ” – СОФИЯ ОТБЕЛЯЗА ДЕНЯ НА РОДИЛНАТА ПОМОЩ С ПРАЗНИЧЕН ВОДОСВЕТ

С празничен водосвет и молитва за леко и безболезнено раждане Университетска акушеро-гинекологична болница “Майчин дом” – София отбеляза Деня на родилната помощ, съобщиха от лечебното заведение.

Събитието започна с тържествен водосвет, отслужен от отец Николай от храм „Възкресение Христово“ в кв. Челопечене, който отправи молитва за здраве, благоденствие и повече родени деца през годината. Той поздрави присъстващите от името на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Даниил и подари благотворна икона на Св. Богородица на проф. д-р Иван Костов, изпълнителен директор на болницата.

За първите 20 дни на 2025 г. в УАГБ „Майчин дом“ са проплакали над 200 новородени, което е с 50 повече спрямо същия период на миналата година.

В своето обръщение за празника към гостите и екипа на болницата, проф. Иван Костов изрази гордост от това, че ръководи най-голямата акушеро-гинекологична институция в България. *“Този празник е не само за акушер-гинеколозите и акушерките, но на всички, които имат досег с чудото на раждането на нов живот. Поздравявам неонатолозите, анестезиолозите и лекарите с останали специалности, лаборантите, санитарите и всички служители от администрацията“*, сподели той.

Проф. Иван Костов, заяви, че се гордее, че е част от колектива на най-голямата, най-значимата институция, символ на акушерството и гинекологията в България – „Майчин дом“.

Кулминацията на празника беше традиционното ритуално измиване на ръце, в което се включиха главна акушерка Галя Заякова, проф. Иван Костов, проф. Асен Николов, ръководител на Родилна клиника, и младата акушерка Любослава Божилова от Родилна зала. Ритуалът символизира уважението към акушерите и важността на тяхната роля в сътворяването на нов живот.

# ЧЕТИРИ ДВОЙКИ БЛИЗНАЦИ СЕ РОДИХА В СБАГАЛ – ВАРНА ПРЕЗ ПЪРВИТЕ 20 ДНИ НА ГОДИНАТА

От началото на тази година в СБАГАЛ „Проф. д-р Димитър Стаматов“ във Варна са се родили 108 бебета, информира БТА като се позова на съобщение от лечебното заведение на Бабинден. Сред новородените има четири двойки близнаци. Преобладаващият брой бебета – 58, са момчета.

През миналата година акушерките и лекарите в болницата са помогнали да се родят 1 881 бебета. Двойките близнаци са били 51. Недоносените бебета са били 263. От Общината уточниха, че през 2024 г. със съдействието на ин витро програмата, финансирана от общинския бюджет, са родени 75 бебета - 32 момичета и 43 момчета.

*„Бабинден е ден на оптимизма“*, посочи в обръщението си към работещите в болницата и гостите на тържеството директорът ѝ проф. Емил Ковачев. Той пожела на всички здраве, успехи, вяра и надежда.

## Проф. д-р Емил Ковачев:

## НАШИЯТ ТРУД НОСИ НОВО НАЧАЛО И ОСМИСЛЯ ЧОВЕШКОТО БИТИЕ

*21 януари е светъл празник в българския календар. Ден, в който отдаваме признателност към всички акушер-гинеколози и акушерки и благодарим за техния професионализъм и всеотдайност. На този ден почитаме и всички професии, свързани с отглеждането и възпитанието на малките деца. Но най-вече Бабинден е израз на нашия оптимизъм и вяра във вечния кръговрат на живота, в това, че нашият труд носи ново начало и осмисля човешкото битие.*

*Няма по-голямо благословение за човека от това да посрещне новия зараждащ се живот и да знае, че чрез усилията и труда си е участник във великото тайнство на сътворението.*

*Поздравявам всички колеги с професионалния празник. С гордост и удовлетворение изпълнявайте мисията, за която сте призвани и вярвайте, че благодарение на вашия професионализъм съществува самият живот!*

*Нека прекрасните думи на Майка Тереза бъдат поздрав и вдъхновение за вас за нови успехи:*

**Най-хубавият ден - днешният.**
**Най-хубавото развлечение - работата.**
**Най-полезното нещо - опитът.**
**Най-голямото щастие - да си полезен на другите.**
**Най-краткият път - правилният.**
**Най-приятното усещане - вътрешният мир.**
**Най-голямото удоволствие - изпълненият дълг.**
**Единствената реалност - любовта.**
**Най-мощната сила на света - вярата.**
**Най-стимулиращият дар - надеждата.**

Проф. д-р Емил Ковачев, д.м.н.,
управител на СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“ - Варна

# 35 БЕБЕТА ДА ПРОПЛАКАЛИ ВЪВ ВИДИНСКАТА БОЛНИЦА ПРЕЗ 2024 Г.

От началото на годината във видинската болница са се родили седем бебета, а през цялата изминала година са проплакали 135 бебета, което е повече в сравнение с 2023 г. В кадрово отношение срещаме трудности, но се справяме. Това каза началникът на Акушеро-гинекологичното отделение д-р Юрка Атанасова по време на честването на Деня на родилната помощ.

Гости на тържеството бяха областният управител Ани Арутюнян и заместник-кметът на Община Видин Бориславa Борисова. Поздравявам ви за вашата високо хуманна и отговорна професия, за всеотдайния ви труд да посрещате новия живот, каза областният управител.

*„Благодаря ви за професионализма и всеотдайността, за обичта, с която дарявате децата и майките. Бъдете здрави и със същия ентусиазъм продължавайте да работите за тази благородна кауза. Пожелавам повече родени бебета“*, каза заместник-кметът Бориславa Борисова. От името на общинската администрация тя дари парична сума за нуждите на отделението.

Празникът започна с хоро под звуците на Градския духов оркестър в двора на лечебното заведение. Водосвет за здраве беше отслужен в отделението, след което по традиция бе извършен и ритуалът „Поливане ръцете на бабата“. Родилката Василка изми ръцете на операционната акушерка Владислава Славова, която нарече с думите: така, както се плъзга сапунът, така лесно да се раждат бебетата. Да има повече деца и да пребъде България, каза още акушерката.

# НАВРЪХ БАБИНДЕН В МБАЛ „Д-Р АТАНАС ДАФОВСКИ“ - КЪРДЖАЛИ ПРОПЛАКА МОМЧЕНЦЕ

Навръх Бабинден в МБАЛ „Д-р Ат. Дафовски“ в Кърджали проплака момченце. То е 23-ото новородено в болницата от началото на годината. Родило се е в 8:00 часа сутринта, информира БТА на 21 януари като се позова на думи на началника на Акушеро-гинекологичното отделение д-р Велин Башев.

Денят на родилната помощ, АГО и отделението по неонатология по традиция отбелязаха Бабинден с ритуал, в който родилка полива ръцете на лекар, а той пожелава колкото са пръските от водата, толкова да са и родените бебета. Тази година в ритуала не бе включено бебе, за да не се създава риск за новородените на фона на увеличаващите се случаи на грип и обявена грипна епидемия в съседни на Кърджали области.

Пред присъстващите, изпълнителният директор на болницата проф. д-р Тодор Черкезов поздрави служителите от двете отделения – АГО и Неонатология, като откроi важността им. *„Това са едни от най-важните отделения, тъй като знаем, че детското и майчиното здравеопазване са водещи приоритети в нашата страна. Те стават още по-водещи с оглед демографската криза, в която се намираме“*, каза проф. Черкезов.

Пред медиите, освен броя на новородените от началото на годината, началникът на АГО д-р Башев отчете, че близо 85 процента от раждащите кърджалийки са на възраст между 20 и 35 години. Почти всички останали са под 20-годишна възраст, като има и единични случаи на родилки над 40 години.

Началникът на Неонатологичното отделение д-р Нурие Шабан допълни, че през изминалата 2024 г. се наблюдава лек ръст на недоносените бебета спрямо 2023 г. - с 10 повече. През изминалата година те са били 68, а през предходната – 58. Д-р Шабан допълни, че шест от родените през 2025 г. 23 пеленачета също са недоносени.

Като най-чести причини за раждането на недоносени бебета и двамата началници на отделения посочиха непроследяването на бременността, както и инфекция на майката. Сред честите последствия за пеленачетата от недоносването са белодробни усложнения, а в някои случаи сърдечни и мозъчни, обясни д-р Нурие Шабан. Тя допълни, че през изминалата година екипът ѝ не е изгубил битката за живота на нито едно недоносено бебе.

# В МБАЛ „СВЕТИ ИВАН РИЛСКИ“ – РАЗГРАД СА СЕ УВЕЛИЧИЛИ РАЖДАНИЯТА ПО ЕСТЕСТВЕН ПЪТ

С традиционния ритуал за измиване на ръцете екипът на Отделението по акушерство и гинекология към МБАЛ „Свети Иван Рилски“ – Разград отбеляза Деня на родилната помощ, съобщи БТА на 21.01.2025 г.

Както повелява обичаят, обредното поливане бе извършено под плодно дърво в двора на лечебното заведение, за да има много бебета. В ритуала участваха лекари от отделението, старшата акушерка Семра Зейналова, лекари и акушерки.

Началникът на отделението д-р Василена Манолова поздрави колегите си с празника и изрази радостта си от това, че годината започва добре за екипа на отделението - от началото на януари в разградската болница са проплакали 12 бебета. На 21 януари беше изписано момченце на име Георги. То е второ дете за родителите му от Голям извор. *„Радостно е, че девет от раждания са по естествен път. Докато през януари миналата година от 14 раждания, десет бяха чрез секцио“*, каза още д-р Манолова. Тя добави, че пациентките на акушеро-гинекологичнто отделение в разградската болница се радват на обновена база, но проблем е кадровият дефицит. *„Лекарите акушер-гинеколози са само трима, не достигат и акушерките. Тази специалност е една от тежките, с много напрежение и най-непредсказуемите изходи. Не всеки е склонен да работи в родилно отделение, но се надявам да попълним персонала с млади и мотивирани колеги“*, каза началникът на отделението.

Директорът на болницата д-р Станимир Георгиев също поздрави медицинския персонал по случай празника. Той им пожела да бъдат здрави, успешни и да имат много радостни моменти. Към добрите пожелания се присъедини и главната медицинска сестра Румяна Андреева. От името на ръководството на Многопрофилната болница за активно лечение „Св. Иван Рилски“ те поднесоха на екипа на Родилното отделение поздравителен адрес, букети с цветя и торта.

# 17 ТАТКОВЦИ ИЗБРАХА ДА БЪДАТ ДО СВОИТЕ ПАРТНЬОРКИ ПО ВРЕМЕ НА РАЖДАНЕТО В УМБАЛ "КАНЕВ" - РУСЕ

Тържество по повод на Деня на родилната помощ (Бабинден) се състоя в Акушеро-гинекологичния комплекс към УМБАЛ "Канев" в Русе. Старшата акушерка Галя Добрикова изми ритуално ръцете на началника на отделението по акушерство и гинекология д-р Светла Христова, а също и на дежурните акушерки Красимира Пейнова и Шенгюл Исмаил.  За това съобщи БТА на 21.01.2025 г.

Д-р Светла Христова каза, че лекарите в АГ-комплекса полагат денонощен труд, но имат шанса да споделят първи чудото, магията и тайнството на новия живот.

В Отделението по акушерство и гинекология към УМБАЛ "Канев" през миналата година са се родили 872 бебета. Момчетата са 439, а момичетата - 433. От тях има 23 двойки близнаци. Най-голямото бебе за 2024 г. се е родило с тегло от 5 000 грама, а най-малкото - с едва 760 грама. През Отделението по неонатология са преминали 128 недоносени бебета, 90% от тях вече са напълно здрави. Все повече бащи активно участват в раждането - 17 татковци са избрали да бъдат до своите партньорки в този важен момент.

В АГ-комплекса организират и инициативи като "Отворени врати" и "Училище за родители", които предоставят актуални теми, практически упражнения и демонстрации, водени от специалисти - лекари, акушерки и медицински сестри от отделенията "Акушерство и гинекология" и "Неонатология".

През изминалата година в структура "Родилно" е открита и "Стая за кърмене", където майките получават индивидуални консултации за правилно кърмене и грижи за новородените. В структура "Гинекология" се наблюдава значителен ръст на ендоскопските операции като лапароскопии и хистероскопии. Тези съвременни методи са много по-щадящи, съкращават болничния престой и ускоряват възстановяването на пациентите.

Сред официалните гости на празника бяха областният управител на Русе Драгомир Драганов и кметът на града Пенчо Милков.

# МОМИЧЕНЦЕ СЕ РОДИ НА БАБИНДЕН УМБАЛ „МЕДИКА" - РУСЕ

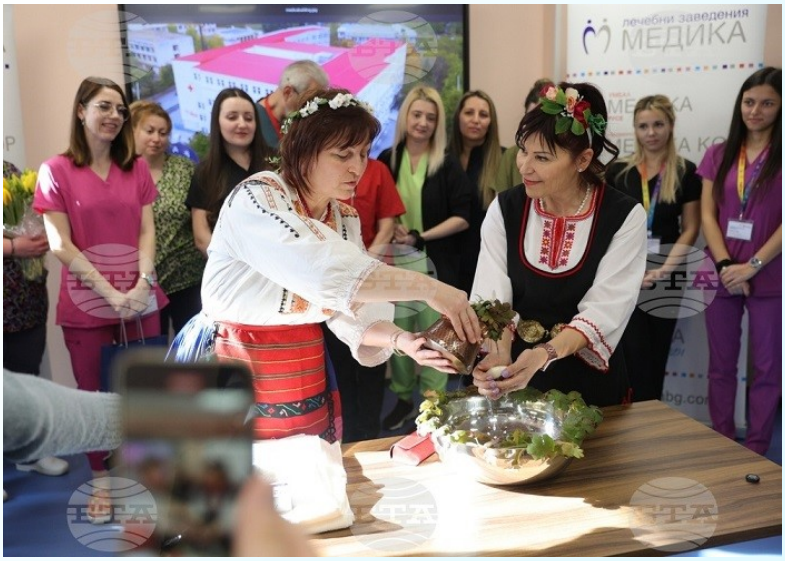


Момиченце се роди на Бабинден по естествен път в Родилното отделение на Университетската болница „Медика" в Русе, съобщи по време на тържеството за Деня на родилната помощ административният директор на "Медика" Алис Муртезова.

Празникът беше отбелязан и с традиционния за Бабинден ритуал, като акушерката Шафие Сабриева изми ръцете на д-р Галина Аръшева - специалистът, изродил най-много бебета през 2024 година в лечебното заведение.

В специален поздрав за акушерките и лекарите, председателят на Русенската колегия на БАПЗГ Татяна Атанасова им пожела здраве, с усмивка да посрещат живота, да са добри и отговорни към родилките и новородените бебета, да са горди с професията си и Бог да благославя всяко тяхно начинание.

През миналата година в болницата са проплакали 313 бебета, от които две двойки близнаци. Момчетата са 177, а момичетата - 136. Най-възрастната майка е 48-годишна, а най-младата - на 16 години. В отделението по акушерство и гинекология са помогнали на 169 жени да се сдобият с рожбите си по естествен начин. Най-малкото бебе е 1760 грама, а най-голямото - 4780 грама. Освен от Русенско и съседни области, са родили и жени от Украйна, Италия, Малайзия и Белгия.

С голямо удовлетворение ръководството на лечебното заведение отбелязва, че с подкрепата на Програмата за развитие на кадрите на МЕДИКА още двама млади специалисти ще бъдат в помощ на родилките и новородените.

Официални гости на събитието бяха кметът на Русе Пенчо Милков, председателят на Общински съвет акад. Христо Белоев, зам.-областният управител Георги Георгиев, зам.-кметът Димитър Недев, проф. Никола Събев, декан на ФОЗЗГ към Русенския университет „Ангел Кънчев“, зам.-директорът на РЗИ - Русе д-р Искра Генева и др.

# 193 БЕБЕТА ДА СЕ РОДИЛИ В МБАЛ-САМОКОВ ПРЕЗ 2024 Г.

В МБАЛ – Самоков беше отбелязан Денят на родилната помощ – 21 януари с ритуала „Измиване на ръцете“. Петя Ахчийска, която е станала майка през изминалата година, изми ръцете на медицинските специалисти. Тя подари на лечебното заведение спално бельо, което да е в помощ на всички бъдещи родители. Ахчийска посочи, че базата на родилното отделение е прекрасна и избира да роди второто си дете в болницата, съобщи БТА на 21.01.2025 г.

Медицинските специалисти бяха поздравени и от общинското ръководство. Те подариха на лекарите рози. Началникът на Родилното отделение д-р Пламен Спасов каза, че вече над 40 години работи като акушер-гинеколог. Той добави, че този ден му напомня за многото бебета, които са родени в отделението, и за благодарността на жените, които са родили с усилията на лекарите. Д-р Спасов припомни, че през 2024 г. в болницата са родени 193 бебета, а през родилното отделение са преминали 780 жени.

Управителят на лечебното заведение д-р Красимира Ковачка изказа поздравления към екипа на родилното отделение.

Кметът на община Самоков инж. Ангел Джоргов посочи, че е радостна новината, че голям процент от жените, родили през изминалата година, са избрали да го направят по естествен път. По думите му не само жени от общината решават да родят в болницата, а и от съседните населени места в близост до Самоков.

По-рано от общинското ръководство връчиха плакети на двойките, които са станали родители през миналата година.

# С МОЛИТВА ЗА ЗДРАВЕ ОТБЕЛЯЗАХА БАБИНДЕН В САНДАНСКИ, В СТРУМЯНИ БАБА ОРИСНИЦА БЛАГОСЛОВИ БЕБЕТАТА НА 2024 Г.

С молитва за здраве отбелязаха Бабинден в Сандански. На празничния ден в Акушеро-гинекологичното отделение в града бе отслужена молитва за здраве и благослов и както традицията повелява, е извършен ритуал по поливане ръцете на лекарите и акушерите, които първи поемат новородените при тяхната първа глътка въздух. Кметът на община Сандански – Атанас Стоянов поздрави целия екип на отделението и е изказал благодарност за високия професионализъм, съобщи БТА на 21.01.2025 г. като се позова на информация от общинската администрация

Броят на родените миналата година в Сандански бебета е 106, като 45 от тях са родени чрез цезарово сечение. 56 са момченца, 50 са момиченца. 146 са бебетата, жители на община Сандански, които са родени в болници извън града, а 95 са бебетата, жители на Сандански, които са родени в чужбина. Според статистика, предоставена от старшата акушерка Александра Костадинова в Родилното отделение в МБАЛ "Югозападна болница" - база 1, се запазва тенденцията възрастта на майките да бъде между 20 и 35 години.

Бабинден отбелязаха и в Струмяни. Струмяни е община, в която традициите се спазват и с особена сила посрещаме нашите празници, каза за БТА Фиданка Котева - заместник-кмет по хуманитарни дейности в Общината. Баба Орисница посети всички бебета, родени през миналата година, за да им пожелае здраве, благоденствие и щастие. Те получиха и специален подарък, осигурен от кмета на община Струмяни Емил Илиев. През 2024 година в общината са родени 46 деца.

# ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА УС НА БАПЗГ ИЗПРАТИ ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС ДО НОВИЯ МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

**ДО**

**ДОЦ. Д-Р СИЛВИ КИРИЛОВ,**
**МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

**УВАЖАЕМИ МИНИСТЪР КИРИЛОВ,**

От името на Управителния съвет на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и лично от мое име Ви поздравявам за избирането Ви за министър на здравеопазването! Пожелаваме Ви успехи в усилията Ви да се реализират необходимите реформи в българското здравеопазване, така че да бъдат удовлетворени нуждите както на медицинските специалисти, така и на пациентите и обществото като цяло!

Специалистите по здравни грижи са изключително важен фактор за постигане на добри резултати в диагностиката, лечението, долекуването и грижите за различни групи пациенти както в лечебните заведения, така и в домашни условия. Задълбочаващият се кадрови дефицит, за който много пъти сме настоявали да се намерят работещи решения, води до редица негативни тенденции – много свободни места в лечебните структури (предимно за медицински сестри и акушерки), взимане на допълнителни дежурства и работа на 2, 3 и 4 места от работещите специалисти, преумора и риск от професионално прегаряне сред повечето от тях, застаряване на съсловието и отлив на младите хора от професиите в направление „Здравни грижи“. Нужни са спешни стъпки и решения, за да се постигнат целите, които си поставя Националната стратегия за решаване на кадровия дефицит с хоризонт до 2030 г., изготвена от екипа на досегашния министър на здравеопазването д-р Галя Кондева и представена в началото на този месец. Смятаме, че мерките трябва да бъдат за всички професии в сферата на здравните грижи.

Уважаеми министър Кирилов, ръководството на БАПЗГ настоява за спешна среща с Вас, на която да обсъдим всички основни проблеми, чието решение зависи от Министерството на здравеопазването. Използвам случая за да припомня, че БАПЗГ представи в МЗ преди три години Стандарт по здравни грижи, който все още не е представен за обществено обсъждане. Ние сме убедени, че без правила и стандарти, които да се прилагат на национално ниво, няма да може да се подобри работата на специалистите по здравни грижи в лечебните звена, което се отразява не само на тях, но и на пациентите. Нужно е трудът на специалистите по здравни грижи да бъде оценен по достойнство, да се повиши имиджът на техните професии, така че повече млади хора да избират професионална реализация в служба на обществото. Вярваме, че Вие като специалист, който е добре запознат с проблемите в системата на здраве-опазването, ще работите със своя екип за нейната модернизация и оптимизиране, за постигането на баланс между отделните участници в медицинските екипи и по-добри условия за продължаващо обучение.

Пожелаваме Ви здраве, смелост и упоритост за постигането на благородните цели!

**МИЛКА ВАСИЛЕВА,**
**Председател на УС на БАПЗГ**

**28.01.2025 г.**
**гр. София**

# НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА БАПЗГ ИЗЛЕЗЕ С ПОЗИЦИЯ ПО СЛУЧАЯ С ДВЕТЕ АКУШЕРКИ ОТ НЕОНАТОЛОГИЧНОТО ОТДЕЛЕНИЕ НА МБАЛ „Д-Р ИВАН СЕЛИМИНСКИ“

Националната комисия по професионална етика на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи се самосезира по случая, оповестен в централните новинарски емисии на БНТ 1, bTV и Нова телевизия от 04.01.2025 г. относно видеоклип, разпространен в социалните мрежи, в който акушерка и здравна асистентка танцуват под звуците на попфолк музика с новородени в ръце в Неонатологичното отделение на МБАЛ „Д-р Иван Селимински“ - гр. Сливен.

В своя позиция от 6 януари 2025 г., НКПЕ на БАПЗГ изтъкна: *„Определяме деянието им като недопустимо, непрофесионално и в пълно противоречие с основните принципи и правила за добра медицинска практика по здравни грижи, повеляващи отговорност, уважение и спазване правата на пациента. Очакваме резултатите от назначената проверка на Изпълнителна агенция „Медицински надзор“ към Министерството на здравеопазването.“*

В позицията се казва още: *„Непристойното поведение на двете акушерки, които ръководството на болницата отстрани от работа, грубо уронва престижа на акушерките в България, които работят с висок професионализъм и милосърдие, и имат ключова роля както при проследяване на бременността, така и по време на раждането и следродилния период. Доверието между акушерките и майките се гради с много усилия, а лесно може да се загуби. Затова смятаме, че цитираният грозен случай, който доби широк обществен отзвук, хвърля сянка върху близо 4 000 уважавани акушерки в страната. Призоваваме обществеността да бъде критична към всички нарушители в сферата на здравеопазването, но без грубост и необосновани обобщения.“*

От Националната комисия по професионална етика на БАПЗГ уверяват, че ще продължат да следят за лоши практики при прилагането на здравни и акушерски грижи с цел те да бъдат отстранявани, а нарушителите да получават адекватни наказания.

## РАЙОННА ПРОКУРАТУРА - СЛИВЕН СЕ САМОСЕЗИРА ПО СЛУЧАЯ

Районна прокуратура - Сливен се самосезира днес, 6 януари, по случая с танцуващите с бебета във видеоклип медицински лица от Неонатологичното отделение в МБАЛ „Д-р Иван Селимински“, предаде БНР на 06.01.2025.

Ще се проверява дали с действията си двете медицински лица са застрашили живота и здравето на бебетата. От днес в болницата се очаква да започне проверка от Министерство на здравеопазването, разпоредена от министър Галя Кондева.

Тази сутрин второто медицинско лице замесено в случая си е подало оставката. Това е медицинският асистент Ралица Недева, каза директорът на болницата д-р Василислав Петров.

*"Както знаете едната подаде молба на 29 декември, а другата днес сутринта ме чакаше като дойдох на работа и подаде молба за напускане. Така, че не се наложи аз да я уволня - тя сама прецени, че няма как да работи в нашата болница"*, каза д-р Петров.

В момента върви и вътрешна проверка в отделението. *"Изискал рапорти и писмени обяснения от дежурния персонал тогава, от началника на отделението, от старшата медицинска сестра. Това, което за сега сме уточнили, че на 27 декември, когато е направен клипът, в отделението е имало 16 деца, 8 от които са били във Физиологичния сектор, където е сниман този клип. Към този момент не можем да кажем кои са децата, защото самата здравна асистентка каза, че не знае кое дете е взела, когато се е снимала. Така че ние продължаваме да правим нашите проверки, за да уточним действително кои са били тези деца"*, уточни директорът на МБАЛ-Сливен.

# 139 ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ СЕ ВКЛЮЧИХА В ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕ НА ТЕМА „СЪВРЕМЕННИ АНЕСТЕЗИОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ В АКУШЕРСКАТА ПРАКТИКА“

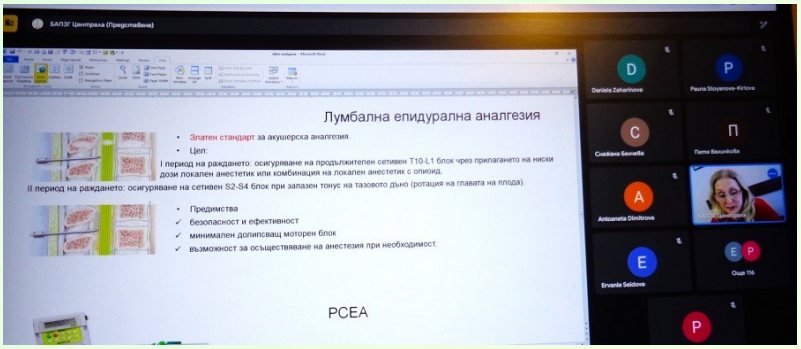


На 22 януари 2025 г. през платформата Google Meet се проведе онлайн обучение на тема „Съвременни анестезиологични подходи в акушерската практика“. В обучението, организирано от БАПЗГ – централа се включиха 139 професионалисти по здравни грижи, предимно акушерки. Лектор на курса беше д-р Елена Георгиева-Иванова, специалист по анестезиология и интензивно лечение с над 20-годишен професионален опит, специализирала в Япония и Франция, преподавател към Катедрата по анестезиология и интензивно лечение към Медицински университет – София (от 2006 г.) и началник на Отделението по анестезиология и реанимация в Първа САГБАЛ „Света София“ в столицата.

Модератор на обучението беше Антоанета Димитрова, член на УС на БАПЗГ (квота „Акушерки“) и преподавател във ФОЗ на Медицински университет – София. Тя поздрави акушерките с Дена на родилната помощ и им пожела за бъдат здрави, да продължават на помагат на родилките и новородените, да надграждат знанията си и да се развиват в професията. Г-жа Димитрова представи лекторката и ѝ предостави думата.
Основните акценти в презентацията бяха „Обезболяване при вагинално раждане“, „Анестезия при абдоминално, оперативно раждане (цезарово сечение)“ и „Особености на анестезията и интензивното лечение при бременните жени“.

Д-р Елена Георгиева-Иванова изтъкна основните характеристики на идеалния аналгетик в акушерството:

- *да намали майчиното безпокойство и умора и да допринесе за раждането на здраво бебе;*
- *да не преминава през плацентата и да не влияе на утеро-плацентарния кръвоток (възможност да се прилага в късните фази на раждането; има минимални странични ефекти върху майката, плода и новороденото);*
- *да се прилага лесно и да се нуждае от минимално мониториране;*
- *да осигурява бърза и адекватна аналгезия при запазен маточен контрактилитет, напредване на раждането и възможност за адекватно експулсиране на плода;*
- *ако се налага, да осигури аналгезия за оперативно родоразрешение, избягвайки общата аналгезия.*

Лекторката представи накратко историята на обезболяването при раждането, която започва през 1847 г., когато д-р Дж. Симпсън прилага етер на раждаща жена, а по-късно през същата година прилага и хлороформ. През 1880 г. за първи път е приложен райски газ за обезболяване при раждане, а по-късно и други инхалационни агенти (Ether – 1934 г.; 50:50 H2O:O2 Turnstall – 1961 г.; Entonox Central Midwives Board – 1965; Isoflurane – 1975; Enflurane с въздух – 1984; Desflurane – 1995 г., и др.).

Д-р Георгиева-Иванова се спря на патофизиологията на родилната болка като уточни, че тя е различна през различните периоди на раждането. През първия период болката е висцерална, а през втория – соматична.

*„Родилната болка влияе както върху майката, така и върху плода. Тя е сигнификантна стимулация на дихателната система и сърдечно-съдовата система; активира симпатиковата нервна система; може да предизвика психични нарушения – постродилна депресия, посттравматичен стрес и др.“,* обясни специалистката.

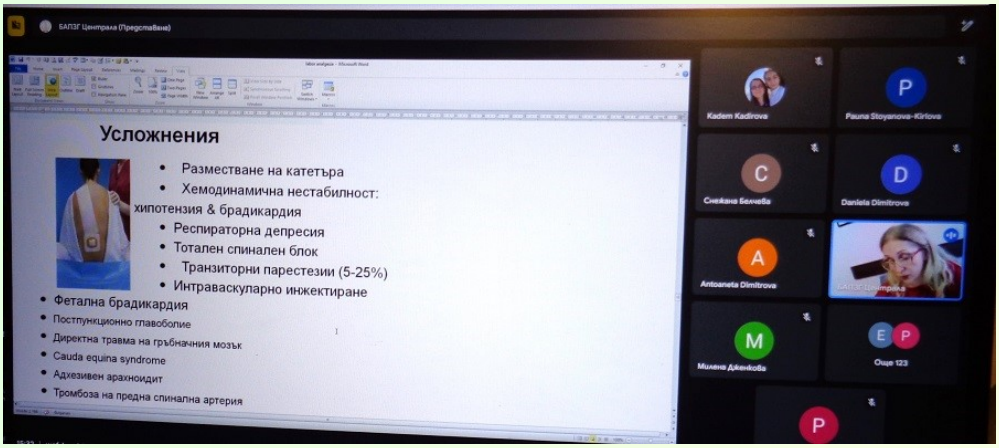


Д-р Георгиева-Иванова запозна курсистите с различни методи и техники за обезболяване на раждането като изтъкна техните предимства и недостатъци, евентуалните усложнения:

**Комплементарни или алтернативни методи:**

а) психосоматични – дихателни упражнения, хипноза, йога, биофийдбек,
хиптономия (бъдещите родители общуват с плода in utero), музикална терапия;
б) биоелектромагнитни; физикални – масаж, затоплящи възглавници, гореща вана;
в) алтернативни методи – акупунктура, транскутанна електроневростимулация; интердермално инжектиране на физиологичен разтвор; хипноза и др.);

**Конвенционална медицина:**

а) системна аналгезия – IV, инхалационни агенти;
б) регионални техники (епидурална аналгезия, субарахноидална аналгезия, комбинирана спинално-епидурална аналгезия, лумбален симпатиков блок, парацервикален блок и др.);
в) обща аналгезия.

Участниците в обучението благодариха на лекторката за полезната и богата информация. Тя обеща да подготви презентация с различни клинични случаи.

Курсистите ще получат кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ за продължаващо обучение.

# 80 СПЕЦИАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ОТ ОБЛАСТ МОНТАНА СЕ ВКЛЮЧИХА В ОБУЧЕНИЕ НА ТЕМА „ДИАГНОСТИКА И ТЕРАПЕВТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ ПРИ БОЛНИ СЪС СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ“

На 18.01.2025 г. в хотелски комплекс „Житомир“ в град Монтана се проведе обучение за специалисти по здравни грижи на тема „Диагностика и терапевтично поведение при болни със сърдечна недостатъчност“, организирано от Регионална колегия на БАПЗГ – Монтана. Лектор беше проф. д-р Добрин Василев, д. м. - изтъкнат специалист в областта на инвазивната кардиология. В обучението се включиха близо 80 специалисти по здравни грижи от региона, които проявиха голям интерес към представената тема. За електронния бюлетин на БАПЗГ информира г-жа Сабинка Мечкова, председател на Регионална колегия на БАПЗГ – Монтана.

Обучението беше насочено към най-новите подходи в диагностиката, лечението и грижата за пациенти със сърдечна недостатъчност. Високото професионално ниво на лектора и интерактивния формат на обучението осигуриха полезни знания и ценни практически насоки за участниците.

Събитието беше уважено от кмета на град Монтана Златко Живков, който поздрави участниците и изрази подкрепата си за инициативи, насочени към подобряване на здравната грижа в региона.

*"Това обучение е важна стъпка за повишаване на квалификацията на медицинските сестри, което директно се отразява на качеството на обслужване на пациентите. Благодаря на проф. Василев и организаторите за тази значима инициатива"*, сподели г-н Златко Живков.

*„Проведеното обучение постави основите за организирането на бъдещи подобни събития през 2025 година. Интересът на колегите е доказателство за тяхното желание непрекъснато да надграждат своите знания и умения“*, изтъкна г-жа Сабинка Мечкова.

# 54-МА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ВЗЕХА УЧАСТИЕ В ОБУЧЕНИЕ НА ТЕМА „СПЕШНИ СЪСТОЯНИЯ В МЕДИЦИНАТА. ПРИНЦИПИ НА ПОВЕДЕНИЕ“

На 21.01.2025 г. в МБАЛ „Д-р Ив. Селимински“ - Сливен беше проведен курс за продължаващо обучение на професионалистите по здравни грижи на тема „Спешни състояния в медицината. Принципи на поведение” с лектор д-р Тодор Суванков. В обучението участие взеха 54-ма професионалисти по здравни грижи. Това съобщи за електронния бюлетин на БАПЗГ главната сестра на МБАЛ – Сливен Красимира Танева.

Медицинската специалност "Спешна медицина" е основана на приложението на познанията и уменията, необходими за превенция, профилактика, диагностика и лечение на остри или внезапно възникнали животозастрашаващи, потенциално животозастрашаващи или заплашващи с тежки или необратими увреждания за здравето заболявания, увреждания или други спешни състояния или обстоятелства.

Курсистите в обучението бяха запознати с нормативната уредба в спешната медицина и принципите на медицинския триаж като основен елемент и практически инструмент на диагностично-лечебния процес с приложението на който всички спешни пациенти се групират в категории (групи) чрез използване на стандартна медицинска триажна система.

## ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

Разгледани бяха степените на промяна в съзнанието и диагностичния алгоритъм при пациенти с промяна в съзнанието, както и основните правила за осъществяване на животоспасяващи мерки съгласно Европейския съвет по ресусцитация.

Д-р Суванков представи на курсистите състояния на Остра дихателна недостатъчност и Остра сърдечна недостатъчност, видовете шокови състояния и принципите на диагностично и терапевтично поведение за овладяване на патологията. По-нататък в лекционния материал бяха разгледани алгоритмите на поведение при диагностиката и лечението на травматични състояния – съчетани и комбинирани травми, изгаряния, измръзвания и интоксикации.

Обучението приключи с практически занимания и полагане на тест. Успешно представилите се курсисти ще получат кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ за продължаващо обучение.

# 20 СПЕЦИАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ СЕ ВКЛЮЧИХА В КУРСОВЕ ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ ЯНУАРИ 2025

През първия месец на 2025 година 20 специалисти по здравни грижи надградиха своите знания в курсове за дистанционно обучение, които предлага Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи.

В 14 курса се включиха медицински специалисти от София, Пловдив, Плевен, Благоевград, Шумен, Русе и Стара Загора.

БАПЗГ предлага курсове за дистанционно обучение от 2015 г. За разлика от онлайн курсовете, които се провеждат в точно определено време с лектор/лектори, дистанционните курсове позволяват на курсиста в удобно за него време в рамките на две седмици да влезе в платформата на БАПЗГ за дистанционно обучение и да прочете учебния материал, след което да попълни изпитния тест.

Всеки курс носи кредитни точки, определени по Единната кредитна система на БАПЗГ за продължаващо обучение. Подробна информация за курсовете може се види в сайта на БАПЗГ, на слайдера или в раздел „Дистанционно обучение“.

# КУРСОВЕ ЗА ДИСТАНЦИОННО ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ НА БАПЗГ

| | |
|---|---|
| 1. Разпознаване на симптомите на насилие – I част | 10 кредитни точки |
| 2. Разпознаване на симптомите на насилие – II част | 12 кредитни точки |
| 3. Наставничество в сестринството | 13 кредитни точки |
| 4. Дигитални технологии в образната диагностика | 8 кредитни точки |
| 5. Промоция на здраве. Здравно образование | 24 кредитни точки |
| 6. Конфликти в здравеопазването | 14 кредитни точки |
| 7. Управление на човешките ресурси в здравните грижи | 17 кредитни точки |
| 8. Оценка на качеството на здравните услуги - подходи, методи и техники | 14 кредитни точки |
| 9. Организиране и управление на процеса на възпитание в ранна детска възраст | 16 кредитни точки |
| 10. Сестрински грижи при трансмисивни (вектор-преносими) инфекции | 15 кредитни точки |
| 11. Профилактика на рака на маточната шийка – роля на акушерката | 16 кредитни точки |
| 12. Палиативни грижи | 21 кредитни точки |
| 13. Помощни технологии - технически помощни средства | 8 кредитни точки |
| 14. Технически помощни средства при различни видове увреждания | 10 кредитни точки |
| 15. Комуникация с хора с увреждания | 5 кредитни точки |
| 16. Хранителни добавки - класификация. Модул 1 | 8 кредитни точки |
| 17. Хранителни добавки - микроелементи. Модул 2 | 6 кредитни точки |
| 18. Хранителни добавки - макроелементи. Модул 3 | 9 кредитни точки |
| 19. Хранителни добавки - фитохимикали. Модул 4 | 8 кредитни точки |
| 20. Диабетът в детска възраст | 7 кредитни точки |

## ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Провеждане на курсовете: Целогодишно
Начало на курс: Всяко 15-то число на месеца
Продължителност на обучението: 15 дни
Регистрацията в платформата и заплащането за избрания курс
се правят най-малко 5 дни преди началото на курса.
При необходимост от допълнителна информация свържете се с нашите курсови
администратори на тел: 02/915 69 15, 0886 615 600, 0886 591 849.
E-mail: cpo.bapzg@gmail.com

# ТЕМИ В ЧЕТВЪРТИ БРОЙ НА СПИСАНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ” ЗА 2024 Г.

Четвърти брой на списание “Здравни грижи” за 2024 г. вече е достъпен и за специалистите по здравни грижи, които имат годишен абонамент. Електронното издание на списанието е качено в платформата за дистанционно обучение, която се намира в сайта на БАПЗГ.

В новия брой са включени изследвания и анализи по следните теми:

**Проблеми на качеството на хирургичните грижи според медицинските сестри** (Автори: асистент Калина Лефтерова, доц. Мария Димитрова, М. Стойчева - Катедра „Здравни грижи“ към Факултета по обществено здраве „Проф. д-р Ц. Воденичаров, дмн” на Медицински университет - София);

**Удовлетвореност на пациентите от сестринските грижи в предоперативния и следоперативния периоди** (Автори: асистент Калина Лефтерова, доц. Мария Димитрова, М. Стойчева, проф. Галина Чанева – Катедра „Здравни грижи“ към Факултета по обществено здраве „Проф. д-р Ц. Воденичаров, дмн” на Медицински университет – София);

**Учителите за необходимостта от обучение за оказване на първа долекарска помощ в населени места с отдалечен достъп до спешна медицинска помощ в област Бургас** (Автори: старши преподавател Петя Стефанова, доц. д-р Моника Обрейкова - Катедра „Здравни грижи“ към факултета по обществено здраве и здравни грижи на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас);

**Родителите на децата, посещаващи детска градина, за проблемите на закаляването в детска възраст** (Автори: доц. Евгения Димитрова, асистент Цветина Петкова - Катедра „Сестрински терапевтични грижи“ към Факултета „Здравни грижи“ на Медицински университет – Плевен; проф. Макрета Драганова - Катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“ към Факултета „Обществено здраве“ на Медицински университет – Плевен);

**Професионалистите по здравни грижи от службите по трудова медицина и тяхната роля в превенцията на работното място** (Автори: асистент Цветина Петкова - Катедра „Сестрински терапевтични грижи“ към Факултета „Здравни грижи“ на Медицински университет - Плевен; гл. асистент Цветелина Виткова, доц. д-р Марияна Стойновска - Катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации“ към Факултета „Обществено здраве“ на Медицински университет - Плевен; гл. асистент Ваня Недкова - Миланова - Катедра „Обща медицина, съдебна медицина и деонтология“ към Факултета „Обществено здраве“ на Медицински университет - Плевен);

**Подобряване на включването на лицата с епилепсия в трудовия процес** (Автори: Търговско-промишлена палата, Враца, България; Luiss Libera universita internazionale degli studi sociali guido carli, Рим, Италия; Emcra GmbH, Берлин, Германия; Universita campus bio medico di Roma, Рим, Италия; Epilepsy Alliance Europe, Дъблин, Ирландия; Grenoble ecole de management, Гренобъл, Франция).

В броя са публикувани информации за XVIII Национален форум на специалистите по здравни грижи, който се проведе в Шумен; XI Национален семинар по нозокомиални инфекции на БУЛНОЗО, който постави важни въпроси, свързани с безопасността на пациентите и медицинския персонал; безплатно онлайн обучение за изследвания и иновативни методи за диагностика на пост-КОВИД, организирано от БАПЗГ.

# КАК ДА СЕ АБОНИРАТЕ

# ЗА СПИСАНИЕ “ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

**Уважаеми професионалисти по здравни грижи,**
Абонаментът за 2025 г. ще се осъществява
само за електронния вариант на списанието.

Ако искате да се абонирате, необходимо е да направите следните три стъпки:

Регистрация в платформата за дистанционно обучение на БАПЗГ,
в раздел **Списание "Здравни грижи" 2025**
https://learning.nursing-bg.com/DL/Registration/Schedule.aspx

Заплащане на абонаментната такса на банковата сметка на БАПЗГ като посочите основанието за превеждане на сумата (абонамент за сп. "Здравни грижи"):

**IBAN: BG69BPBI81701714026754**
**BIC: BPBIBGSF**
**Банка “Юробанк България” АД**

Копие от документа за извършено плащане изпратете на следния имейл:
cpo.bapzg@gmail.com

ПОЛУЧАВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛСКО ИМЕ И ПАРОЛА

ЗА ДОСТЪП ДО СЪДЪРЖАНИЕТО.

**Повече информация можете да получите на тел. 0888 615 600**

**Годишният абонамент за сп. „Здравни грижи“ е 10.00 лв. и носи 15 кредитни точки**

**Внимание:**
**Членове на БАПЗГ, които са заплатили за електронен абонамент,**
**но нямат активна регистрация в платформата за дистанционно обучение,**
**няма да получат кредитни точки.**

# ПРЕДСТОЯЩИ КУРСОВЕ И СЪБИТИЯ

**ПОКАНА**

**ЗА**

**VI КОНГРЕС НА БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ НА ЛАБОРАНТИТЕ**

**В ОБРАЗНАТА ДИАГНОСТИКА И ТЕРАПИЯ**

**06.06 – 08.06.2025 г., гр. Варна**

**Председател:**
Димитър Първанов

**Научен комитет:**
Петранка Гагова
Невенка Бонинска
Цветелина Меламед
Цветелина Зашева
Надя Джанкова

**Срокове:**

- **Ранна регистрация – 31.03.2025 г.**
- **Късна регистрация – 15.05.2025 г.**
- **Изпращане на резюме – 30.04.2025 г.**

**Изисквания към резюметата:**

Да са в направления:

- Образна диагностика;
- Нуклеарна медицина;
- Лъчелечение;
- Вария.

## ВИДОВЕ РЕЗЮМЕТА:

- **Обучителна презентация – 20 минути**
- **Научни съобщения – 15 минути**
- **·Клинични случаи – 10 минути**

**Резюметата ще бъдат приети при условие, че сте попълнили в регистрационната форма заявка за участие с доклад или електронен постер и сте заплатили такса участие. Таксата се внася по банков път.**

**Получател: Сдружение БАЛОДТ;**

**Банка: Банка ДСК; IBAN: BG52STSA93000024026151; BIC: STSABGSF**

**При необходимост от повече информация: тел. 0888 539 856**

## ПРЕДСТОЯЩИ КУРСОВЕ И СЪБИТИЯ

## ПРЕДСТОЯЩИ КУРСОВЕ И СЪБИТИЯ

## ЗАПОЧНА ПОДАВАНЕТО НА ДОКУМЕНТИ ЗА НАЦИОНАЛНИЯ КОНКУРС „СТУДЕНТ НА ГОДИНАТА“

Започна подаването на документи за XVIII-тото издание на Националния конкурс „Студент на годината“, организиран от Национално представителство на студентските съвети, съобщиха от Медицински университет – София.

Целта на инициативата е да отличи най-активните студенти във всички области на науката, изкуството и спорта от страната. Всяка година наградените са от различни области на висшето образование за постигнати от тях значими резултати в дейности, свързани с образователния процес на национално и международно ниво.

Желаещите да кандидатстват трябва да се запознаят с регламента на конкурса, за попълнят формуляр за кандидатстване и декларация.

Пълните условия за участие можете да видите на: www.student.npss.bg

Кандидатурите следва да бъдат изпратени до 14.02.2025 г. на хартиен и дигитален носител чрез куриер или Български пощи на адрес:
*София 1000, пл. Народно събрание №10, ет. 4, кабинет 411,*
*Национално представителство на студентските съвети*
*или до офис на Еконт – Аксаков в гр. София.*

Заключителният етап на конкурса ще се проведе на 28.02.2025 г. в София.

## 35 СТУДЕНТИ ОТ НАПРАВЛЕНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“ КЪМ МУ - СОФИЯ СЕ КЛАСИРАХА ЗА СТИПЕНДИИ ЗА СПЕЦИАЛНИ ПОСТИЖЕНИЯ

12 студенти от Факултета по обществено здраве „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“ към Медицински университет – София, 8 студенти от Филиал Враца към МУ-София и 15 студенти от Медицински колеж „Йорданка Филаретова“ към МУ-София се класираха за стипендии за специални постижения (награди), предоставяни от бюджета на Студентския съвет за зимен семестър на учебната 2024/2025 г., съобщиха от учебното заведение.

Медицински университет-София беше официално награден за лидерската си позиция в петте професионални направления на обучение според Рейтинговата класация на университетите в България за 2024 година. Ректорът, проф. д-р Бойчо Ланджов, дм, получи приза за първо място по време на деветата годишна церемония „Академични Оскари“, проведена на 17.01.2025 г.

Събитието уважиха еврокомисарят г-жа Екатерина Захариева, вицепремиерът г-н Гроздан Караджов, министърът на образованието и науката г-н Красимир Вълчев, кметът на София г-н Васил Терзиев, председателят на Съвета на ректорите проф. Миглена Темелкова, председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева, министри на образованието в предишни правителства, ректори и бизнес лидери.

## КАТЕДРАТА ПО БИОЛОГИЯ НА МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА ОРГАНИЗИРА ИНТЕНЗИВЕН ОНЛАЙН КАНДИДАТСТУДЕНТСКИ КУРС ПО БИОЛОГИЯ

Катедрата по биология на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна организира интензивен онлайн кандидатстудентски курс по биология за направление „Военна медицинска сестра“ и за специалностите „Медицинска сестра“, „Акушерка“ и „Кинезитерапия“, както и за специалностите в Медицински колеж – Варна „Помощник-фармацевт“, „Рентгенов лаборант“, „Медицински лаборант“, „Рехабилитатор“ и „Медицински козметик“. Предварителният изпит за тези специалности ще се състои на 26 април 2025 г. (събота).

Кандидатстудентският курс ще се проведе онлайн на 12 и 13 април 2025 г. (събота и неделя) от 09:00 часа, чрез платформата Webex. Обучението ще включва теория и решаване на тестови задачи по биология от материала за 8, 9, 10, 11 и 12 клас, включени в сборника по биология за тези специалности – издание на Медицински университет - Варна, 2023 г.

Таксата за участие е 130 лв., като е необходимо сумата да се преведе предварително по сметката на Медицински университет – Варна:
Банка ДСК ЕАД, клон Варна, BIC: STSABGSF
IBAN: BG24STSA93003100040700

Записването става чрез изпращане на имена, телефон за обратна връзка, e-mail адрес и сканиран/сниман документ за платена такса на следния e-mail: biology@mu-varna.bg. Кандидат-студентите ще получат на личната си електронна поща линк за достъп в платформата Webex, който ще бъде активен 15 минути преди началото на всяко занятие от курса.
Телефони за допълнителни въпроси: 052 677 291, 052 814 775.

## МЕДИЦИНСКИЯТ УНИВЕРСИТЕТ В ПЛЕВЕН ПУСНА ЕЛЕКТРОННО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ПОДГОТОВКА НА КАНДИДАТ-СТУДЕНТИ

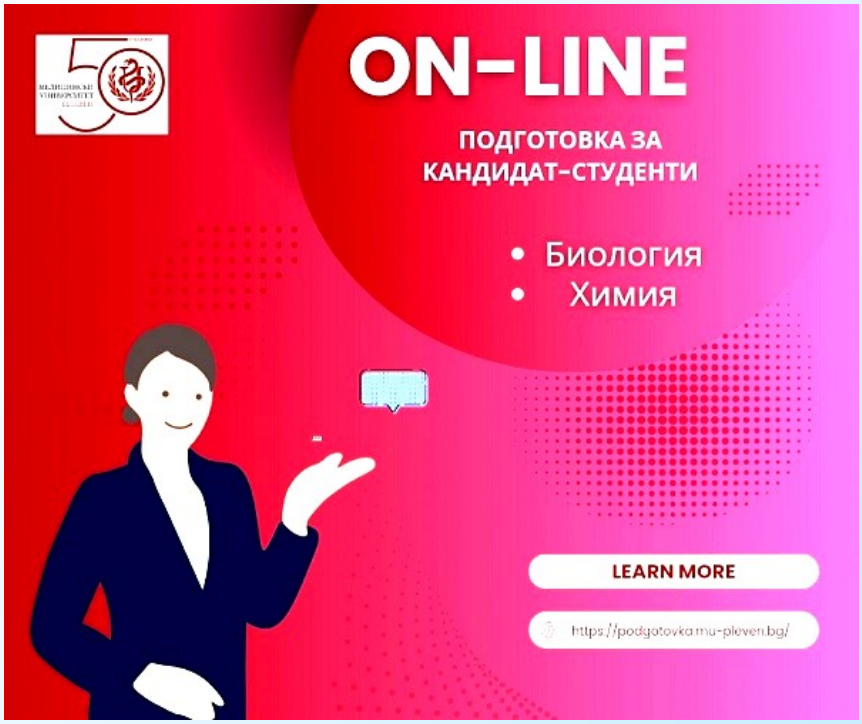


Електронно приложение за подготовка на кандидат-студенти по биология и химия пусна Медицинският университет в Плевен, информира Clinica.bg на 06.01.2025 г. като се позова на съобщение от учебното заведение.

Тази новост в помощ на младите хора е разработена от университетски преподаватели. Тя е от полза както за кандидатстудентските изпити по биология и химия за магистърските специалности „Медицина" и „Фармация", така и по биология за бакалавърските специалности във факултетите „Обществено здраве", „Здравни грижи" и Медицинския колеж. Като предимства на подготовката с него от университета посочиха бързия, лесен и удобен дигитален достъп от всяко електронно устройство и пълния обем на материала. В него са генерирани тестове от 2 400 въпроса и задачи по двата предмета, с които се кандидатства за магистърските специалности и 1 200 въпроси по биология за бакалавърските специалности. Дадени са и интерактивни пояснения на допуснатите от решаващия ги грешки.

# РУСЕНСКИЯТ УНИВЕРСИТЕТ Е РЪКОВОДИТЕЛ НА ТРИ ОТ РАБОТНИТЕ ЗАДАЧИ ПО ПРОЕКТА ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ ACROSS

На 31 януари 2025 г, в заседателна зала на ректората на Русенския университет „Ангел Кънчев“ се проведе информационна среща на екипа, ангажиран с работната програма по проекта за Европейския университет ACROSS-European University for Cross-border Knowledge Sharing. Това съобщиха от РУ.

Срещата беше водена от акад. Христо Белоев - Почетен ректор и председател на Общото събрание на Русенския университет, който е и ръководител на проекта.

Проектът започна своето изпълнение на 1 януари 2025 г., след постигнатия успех при обявяването на резултатите от последната покана на Европейската комисия по инициативата Европейски университети.

Акад. Христо Белоев подчерта, че участието в алианса ACROSS е пореден голям успех за Русенския университет, който ще му позволи да утвърди водещата си позиция в изграждането на иновативни образователни и научни модели в национален и международен мащаб.

*"Участието ни в ACROSS ни дава възможност да засилим интеграцията си в европейското образователно и научно пространство, да предоставим нови перспективи за нашите студенти и преподаватели и да развием още по-силен интегритет в рамките на регионалната екосистема."*, каза още акад. Белоев.

Заместник-ректорът по научноизследователската дейност доц. д-р Десислава Атанасова, която е част от екипа на проекта, акцентира върху възможностите за научно развитие и обмен в рамките на ACROSS, както и върху огромното предизвикателство пред екипа от Русенския университет за активно участие в изграждането на иновативна университетска структура с уникален облик и перспективна визия за развитие.

По време на работната среща, като част от екипа на проекта, доц. д-р Цветелина Харакчийска, заместник-декан на Факултет Природни науки и образование, представи пред екипа на Русенския университет структурата на ACROSS, предстоящите дейности по заложените индикатори и сроковете за тяхното изпълнение. Дискутирани бяха задачите и конкретните стъпки за реализацията на проекта, както и отговорностите на Русенския университет по ръководството на три ключови направления в дейността на ACROSS.

*Консорциумът ACROSS се състои от 9 университета, разположени в европейски трансгранични региони: Русенски университет „Ангел Кънчев", Технически университет в Бялисток, Полша; Технологичен университет Кемниц, Германия – координатор на консорциума; Университет на Баня Лука, Босна и Херцеговина, Университет Жирона, Испания; Университет Крайова, Румъния; Университет Нова Горица, Словения, Университет Перпинян, Франция; Университет Удине, Италия. Асоцииран партньор в консорциума е Национален университет "Иван Франко" в Лвов, Украйна.*

*Огромната по обем работа, която трябва да бъде извършена през следващите 4 години, е разпределена пропорционално между партньорите, като неин основен двигател ще бъдат 16 международни работни групи (Task Teams), структурирани за изпълнението на планираните 16 работни задачи по проекта. Всеки от университетите в консорциума участва с най-малко 2 представители в отделните работни групи. Русенският университет университет е ръководител на 3 от работните задачи по проекта – – 1.1 Across Border*

*Alliance Governance (Управление на алианса), 4.2 Across Border Inter-alliance Cooperation (Междууниверситетско сътрудничество), 4.4 Across Project Support Unit (Съвместна структура за привличане на допълнително финансиране) – и съвместен ръководител (заедно с Университет Жирона, Испания) на задача 3.3 Across Graduate School.*

*Работата на консорциума Across ще се ръководи от Съвет на ректорите и Изпълнителен борд, които ще вземат решения за успешното функциониране на един истински Европейски университет с повече от 100 000 студенти и над 10 000 преподаватели и административен състав, с общи учебни програми в конкретни професионални направления, общи модули в учебните планове, насочени към усвояването на умения в съответствие с нуждите на бързо променящия се пазар на труда, знания, икономика и мултикултурно общество в трансграничните региони, интензивна мобилност на студенти, докторанти и преподаватели, общ дигитален кампус и други.*

*В началото на месец март 2025 г. координаторът на проекта – Технологичен университет-Кемниц, Германия ще бъде домакин на официалната откриваща среща на Европейския университет Across, където се очаква грандиозно събитие с присъствието на ректорите на университетите от консорциума и членовете на всички международни работни групи.*

Русенският университет за поредна година беше отличен с максималната оценка 4 от Министерството на образованието и науката (МОН) за изпълнението на Политиките за развитие на висшето училище през 2024 г. Постигнати са 100% изпълнение и преизпълнение на стойностите по всички индикатори, заложени в стратегическия документ на МОН.

# МЕДИЦИНСКИЯТ КОЛЕЖ КЪМ УНИВЕРСИТЕТА „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ" БУРГАС ЩЕ ОБЯВИ ПРИЕМ ЗА СПЕЦИАЛНОСТ „РЕНТГЕНОВ ЛАБОРАНТ"

От септември тази година Медицинският колеж на Университет „Проф. д-р Асен Златаров" Бургас започва прием в специалност „Рентгенов лаборант", информира Clinica.bg на 27.01.2025 г. като се позова на съобщение от кмета на морския град Димитър Николов в профила му в социалната мрежа Фейсбук. Приемът ще бъде за 20 студенти, благодарение на положителната оценка на Акредитационния съвет на Националната агенция за оценка и акредитация. Така списъкът на специалностите, по които Медицинските факултети и Медицински колеж на Университет „Проф. д-р Асен Златаров" приемат студенти нараства с още една.

НАЦИОНАЛЕН НЕЗАВИСИМ СЕДМИЧНИК
ВЗ ТРЕТА ВЪЗРАСТ

## Теодора Маркова, старша акушерка в Първа САГБАЛ „Света София“:

# ТРУДЪТ НИ ИЗИСКВА НЕПРЕКЪСНАТА КОНЦЕНТРАЦИЯ И ВИСОКА КВАЛИФИКАЦИЯ

*Теодора Маркова е родена през 1991 г. в Разлог. Завършва Медицинския университет в София, специалност „Акушерка“, има магистратура по управление на здравни грижи. От 2013 г. е акушерка в Първа САГБАЛ „Света София“ в столицата, а от три години е старша акушерка на родилна зала в болницата.*

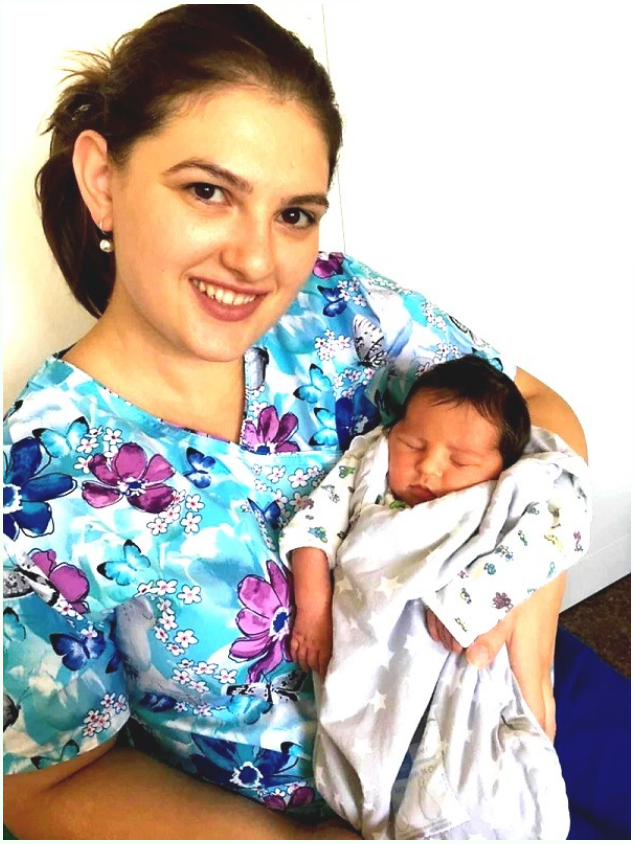

**– Защо избрахте професията на акушерка, като със сигурност тя от години е свързана с големи проблеми – малко специалисти, огромно натоварване, неадекватни доходи?**

– Защото ми беше интересно – раждането на новия живот, грижата за новородените, грижата за женското здраве. По време на обучението ми провеждах практиката си в нашата болница. Тук видях как романтичната представа от раждането се превръща в реален, отговорен, изпълнен с много динамика процес. Професията ни е трудна и изисква непрекъсната концентрация и висока квалификация. Пълно себеотдаване, професионална грижа за раждащите, за бебетата, самообладание в динамични ситуации. Но емоцията да поемеш в ръцете си новия живот, е незаменима с нищо друго. Само за този момент си заслужава целият труд.

**- Има ли значение в коя болница работи една акушерка, т.е. има ли престижни АГ клиники и как е във Вашата болница?**

Университетската подготовка е много важна част в професионалното развитие на акушерката. Не мога да кажа кои са престижни АГ клиники, но ще Ви кажа защо определям нашата болница за такава. АГ болница „Света София“ (б. р. бившата „Тина Киркова“) има многогодишна история. Сградата е изградена по всички изисквания за такова заведение, т.е. всяка част от болницата е практически съобразена с правилата за обслужване на пациентите. Техниката, с която се работи в отделенията, е

съвременна, от висок клас. Създадени се отлични условия за престоя на пациентите тук, приветлива е и обстановката за работещите. През годините се утвърждава като специализирана и авторитетна АГ болница. Най- ценният капитал в нея са специалистите – лекари, извоювали си място сред най- добрите в страната, висококвалифицирани акушерки. Хиляди новородени, хиляди спасени животи, хиляди излекувани жени – това прави болницата ни престижна, защото се е доказала във времето.

**– Вслушват ли се в съветите Ви младите майки?**

– Все повече млади майки се обръщат за професионален съвет към акушерките, а не към социалните мрежи. В нашата болница от години се организира училище за родители. Срещите с бъдещите майки са изключително полезни, представят им се практическа и важна информация за целия процес на раждането. Така майките постъпват за раждане по-спокойни. По време на престоя си в болницата получават ценни съвети за правилното отглеждане на бебетата и грижата за детското и майчиното здраве. Надяваме се, че си отиват вкъщи подготвени и уверени в бъдещото си майчинство.

**– Имат ли повече грижа за гинекологичното си здраве жените днес?**

– Това е свързано със здравната култура на човек. Превенцията спасява животи. Подценяването на всеки проблем може да доведе до сериозни последствия, затова винаги съветваме жените редовно да ходят на преглед при гинеколог и мамолог.

**– За какви проблеми освен раждането най-често се обръщат жени към Вашата клиника?**

– В „Света София“ функционират отделения с различна насоченост. За съжаление все повече се увеличават онкологичните заболявания и то при млади жени.

**– Къде са най-големите проблеми в професията Ви – условията на труд, заплащането, възможностите за кариерно развитие, надграждащите обучения?**

– Професията ни е натоварена и за да стане по-привлекателна, е необходимо адекватно заплащане. Ние сме специалисти с висше образование, много от нас имат и магистърска степен, а има болнични заведения, в които заплащането е принизено до това на ниско квалифицираните професии. Акушерките се развиват в професията си постоянно. Имаме възможност да участваме в обучения и семинари, на които се представят най-добрите и доказани практики в грижата за женското здраве.

**– Получават ли акушерките нужното уважение за положения труд от жените, семействата и обществото като цяло?**

– Работата ни в родилна зала е такава, че ежедневно срещаме благодарни родителски очи. В обществото професията ни е малко подценена – може би защото не е ясно каква важна роля играе акушерката за раждането, за грижата за бебето и майката, за грижата за пациентите.

**– Защо за 30-40 години рязко се промени начинът на гледане на бебето: не му се дава вода, някои го кърмят до 2-3 години, другаде го къпят веднъж седмично, а през останалото време го обтриват с мокри кърпички?**

– И още – повиването на бебето отдавна вече е в историята. Обяснението е просто – медицината се развива с главоломни темпове, появяват се все по-нови изследвания и методи. Българските лекари и медицински специалисти са отворени към световните тенденции в медицината. Като всяко нещо в живота, и в отглеждането на бебетата, прогресът, подкрепен със сериозни научни факти, е налице. Вижте само какво е разнообразието от бебешки продукти – храни на световни марки, козметиката с високо качество и други Всичко се променя.

*Интервю на Ема Иванова,*
*публикувано във в. „Трета възраст“, брой 1, януари 2025 г.*

# В СИЛИСТРА УВАЖИХА С ТЪРЖЕСТВО НАЙ-ВЪЗРАСТНАТА АКУШЕРКА, ДАЛА ЖИВОТ НА НАД 7 000 БЕБЕТА

С измиване на ръцете на най-опитната акушерка - 96-годишната Тодорка Ангелова, отбелязаха Бабинден в Силистра. Възрастната жена живее в общинския Център за настаняване на възрастни хора с увреждания. Тя получи множество пожелания и специални поздрави по случай празника, а екипът на центъра ѝ бе подготвил скромно тържество, съобщи БТА на 21.01.2025 г.

Възрастната жена разказа, че преди повече от 70 години завършила училището за акушерки във Варна. Има над 40 години трудов стаж в селата Попина, Бабук и в акушеро-гинекологичното отделение на болницата в Силистра. През това време през ръцете ѝ са минали над 7 000 бебета. Спомня си, че в онези времена акушерките и санитарките сами приемали ражданията и доктор идвал само за по-тежки случаи.

*„По моето време ражданията бяха много повече. Имаше години, в които в отделението се раждаха повече от 3 000 бебета, а условията за работа бяха много трудни. В Силистра имаше само двама лекари, които дежуреха през вечер. Нямаше я и съвременната техника“*, разказа баба Тодорка, както днес всички я наричат. По думите ѝ най-важният инструмент била дървената слушалка. Тя имала вид на фуния, с мембрана в единия край. С нея прослушвали тоновете, ритмите и честотата на детските сърца. А недоносените бебета оставали в отделението по две седмици.

В онези години завеждащ отделението е бил известният д-р Ангел Мижорков, който е и негов основател в края на 40-те години на миналия век. Него Тодорка Ангелова смята за свой учител в професията. Помни го като строг и безкомпромисен, но в същото време готов винаги да се отзове при нужда.

*„От него научих, че преди всичко акушерката трябва да бъде отговорна. Тя трябва да съчувства на родилките и да е плътно до тях, защото носи отговорност за два живота – и на майката и на бебето. Когато работех на село, всеки ден посещавах родилките по домовете им“*, спомня си възрастната жена.

Сега тя изчислява, че над 15 от бебета, които са проплакали за първи път в ръцете ѝ, са станали лекари. Сред тях е и д-р Румяна Манева, днес завеждащ Неонатологичното отделение в силистренската болница.

Много са историите от дългите години работа, които Тодорка Ангелова помни и до днес. Неведнъж е осъществявала раждания в линейката, дори на улицата. Много пъти е била молена от родителите да даде името си на първородната им рожба. Най-много обаче се вълнува от историята с млада жена, която няколко пъти раждала, но децата си отивали от тоя свят още в първите месеци. Тогава си спомнила за народно поверие, че бабуващата жена трябва да назове бебето със своето име, за да оцелее. Така и до днес акушерката получава поздрави по случай Деня на родилната помощ от съименничката си Тодорка, вече жена на средна възраст.

***Публикувано в БТА на 21.01.2025 г.***

## Ралица Янева, акушерка и член на УС на Алианса на българските акушерки:

# РЕАЛНА Е ОПАСНОСТТА ПРОФЕСИЯТА НА АКУШЕРКАТА ДА ИЗЧЕЗНЕ У НАС

Радиоводещата Силвия Великова: *„Денят на родилната помощ, по-известен като Бабинден, се отбелязва у нас от 1951 година. Този ден е посветен на акушерките и акушер-гинеколозите. В студиото е нашият здравен репортер Елена Бейкова за да поговорим с акушерката Ралица Янева.“*

*„В България акушерките не са достатъчно добре заплатени. Това налага те да работят на още едно или две места и води до преумора. От Алианса на българските акушерки се борим за добро заплащане и отношение“*. Това каза пред БНР акушерката Ралица Янева, член на УС на Алианса на българските акушерки. От 10 години тя работи в Родилното отделение и Родилната зала на МБАЛ „Майчин дом" във Варна. Ралица сподели, че обича безкрайно професията си, с нея се чувства най-добре и най-щастлива. По думите ѝ, всеки нейн работен ден е изпълнен с много емоции, много радости и усмивки, и много сълзи. *„Защото да видиш радостта, щастието и сълзите в очите на майката, когато се появи нейното бебе, е незаменимо и несравнимо с нищо друго"*, изтъкна Ралица Янева. Тя уточни, по време на обучението студентите научават основите на акушерството, но не се набляга много на контакта на обучаващите се с пациентите. Това се случва едва, когато акушерките влязат в реална среда, а не е правилно да бъде така.

*„Има реална опасност професията на акушерката да изчезне у нас“*, не скри опасенията си младата акушерка. Тя беше категорична, че родилката има нужда от много грижи и всичко започва още с пристигането в болницата. Ангажиментите на акушерките продължават през първия период и втория периоди на раждането и след като бебето проплаче. *„Родилките имат нужда от подкрепа, имат нужда да бъдем до тях, да ги изслушваме, да сме съпричастни с тяхната болка. Да окажем нашите грижи подобаващо, за да могат те да се чувстват по-добре“*, сподели акушерката. Тя е убедена, че отношението към родилката не се учи: *“Акушерската професия е призвание, а жените имат нужда от акушерката и след изписването, по време на кърменето и отглеждането на детето.“* Тя коментира случая от Сливен, при който акушерка и здравен асистент танцуваха с новородени на ръце и се снимаха в клип. *"Трябва да има промяна в критериите за прием в медицинските университети, които биха гарантирали качествен подбор на етични акушерки“*, смята Ралица Янева. *„Акушерките в Сливен са сгрешили, те са млади, все още навлизат в тази професия, но не трябва да остават на улицата, да са без работа. Всеки допуска грешки. Обществото даде прекалено много гласност на това. Но и тяхното поведение не беше съвсем правилно"*, коментира още тя.

Според Ралица добрата практика в европейските държави показва, че продължителната професионална акушерска грижа се цени високо, но у нас акушерките реално не могат да приложат всичките си знания и умения, защото са ограничени от съществуващата система.

***В предаването „Преди всички“ на програма „Хоризонт“ на БНР, излъчено на 08.01.2025 г.***

Clinica.bg

## Камелия Спасова, акушерка в УАГБ „Майчин дом“ – София:

# ИСКА МИ СЕ ДА ИМА ПО-МАЛКО БЕБЕТА В РИСК

*Денят на родилната помощ, популярен като Бабинден, се отбелязва днес по нов стил. Какво е хубавото и какво не особено хубавото в акушерската професия, какви са предизвикателствата и проблемите, какво следва да се направи. Това попитахме Камелия Спасова. Тя работи в Интензивното отделение към Клиниката по неонатология на Университетска акушеро-гинекологична болница "Майчин дом" - София. В Училището за родители в болницата изнася лекции за грижите за бебето повече от 15 години.*

За мен в професията на акушерката 33 години изминаха неусетно. Вярна съм на усещането за себеизява и да бъда полезна на другите. Най-беззащитните и мили същества на земята са бебетата. В Интензивното отделение на Неонатологията, където новородените престояват до 28-мия си ден, грижите са малко по-различни, по-специални. Това е крехката възраст, в която се наблюдават различни динамичности и дори някои особени промени, които ние се стараем да ограничим и отстраним, така че да предадем на родителите здрави деца.

Целта на всяка една бременност е жива и здрава майка на живо и здраво дете. Това са хубавите неща, но има и недотам хубави. Те са необходимостта от много бързи реакции, които се изискват от наша страна при състоянията на някои от малките ни пациенти. Напрежението да предприемеш незабавни мерки, стоенето на крак по 12 часа са част от нашето ежедневие. В резултат има спукани капиляри и вени, безсънни нощи. Тези неудобства обаче се забравят, когато видиш, че нещата са с добър финал. Тогава настроението е прекрасно! Неповторимо! Има и неблагоприятни случаи, но стискаме зъби и продължаваме нататък, колкото и да скърбим за едно или друго детенце.

Очакванията ми са да има все по-малко недоносени и по-малко бебета в риск. Да имаме по-малко пациенти в Интензивното отделение и да се раждат здрави дечица за радост и на мама, и на тате, но и за наше удовлетворение.

Един от основните проблеми на здравната ни система са кадрите и той се обособи отдавна. Сега се изявява не само по отношение на дефицита. Вижда се и в резултата от заниженитe изисквания по отношение на приема по специалността „Акушерка“ във висшите учебни заведения. От тук следват и рисковете за самите малки пациенти. Лепват се петна върху гилдията, за което свидетелство е случаят от Сливен, където две служителки на областната болница танцуваха с новородени в клип. Всичко това води до лошо вършене на работата и отрицателни настроения в обществото. Заради заниженитe критерии по отношение на приема на студенти минусите са много. Затова критериите трябва да се завишат. Много искам да имаме една добра образователна система, като в нея не допускат напред тези, които нямат достатъчно знания. Компромиси не бива да се допускат, защото акушерската професия е призвание.

*Автор: Силвия Николова;*
*публикувано на 08.01.2025 г. в Clinica.bg*

mediapool.bg

# „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ В КОЛАПС“. СТАНДАРТ ЗА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ БИ ЗАТВОРИЛ ПОЛОВИНАТА БОЛНИЦИ

Представителите на няколко здравни професии, в това число медицински сестри, акушерки, рехабилитатори, лаборанти, лекарски асистенти и помощник-фармацевти се обявиха във вторник за ясни правила и стандарти, по които да работят. Техните съсловни организации казват, че досега са били неглижирани, но вече ще водят "война" за регулиране на професиите им.

*"Проблемите датират от много години. Повече от 15 години съобщаваме на управляващите, медиите и обществото какво ще се случи в нашата здравна система, ако не се вземат мерки. Написахме много протестни декларации, писма, контактувахме с институциите, които се отнасяха любезно, но за съжаление без резултат. От 55 000 медицински сестри през 1993 г. в момента разполагаме с 22 820 медицински сестри. Всяка трета медицинска сестра е в пенсионна възраст. Всяка четвърта акушерка е в пенсионна възраст. И в следващите няколко години една трета от сестрите ще са в пенсионна възраст. Мисля, че няма човек, който при тези числа да не може да осъзнае, че българското здравеопазване е в колапс"*, заяви Милка Василева, председател на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ), която обединява 35 000 медицински сестри, акушерки, медицински и рентгенови лаборанти, рехабилитатори и др. Тя посочи, че работейки на по 2-3 и дори 4 места, медицинските сестри, акушерките и рехабилитаторите "спасяват системата".

Милка Василева съобщи, че още преди 3 години БАПЗГ е предложила стандарти по здравни грижи с варианти за определяне броя на медицински сестри, акушерки и останалите професионалисти по здравни грижи според спецификата на тяхната работа и състоянието на пациентите.

*"Ние сме напълно наясно, че ако тези стандарти се спазват, поне половината болници трябва да ги няма"*, каза Василева. Но допълни, че в същото време тези стандарти са ясно аргументирани: по какъв начин е изчислен необходимият брой кадри и това е съобразено с международните стандарти по здравни грижи и българските традиции.

*"Предлагаме и възможности в лечебните заведения да бъдат назначавани болногледачи и здравни асистенти, които да бъдат обучени по съответните правила и те да бъдат в помощ на медицинските сестри и да работят под тяхно наблюдение. По този начин, извършвайки базовите грижи за пациента, сестрите ще бъдат разтоварени от тези задължения и ще работят по пряката медицинска дейност: изпълнение на лекарски назначения, наблюдение състоянието на пациента"*, каза Василева. Това, по думите ѝ, ще облекчи работата на сестрите и ще повиши мотивацията им да останат да работят в България. Василева посочи, че сега 65% от завършващите медицински сестри не остават в системата на здравеопазването – една част заминават да работят в чужбина, а други не практикуват професията след като завършат.

*"В момента преумората на сестрите е изключително жестока, синдромът на професионалното прегаряне е обхванал над 89% от работещите и това води до некачествени здравни грижи"*, заяви Василева. Затова съсловната организация настоява за стандарти, които да гарантират качеството.

В момента много лечебни заведения продължават да не са достигнали минималната основна заплата от 1 500 лева за медицинска сестра, залегнала в последния Колективен трудов договор. Ниското заплащане също отблъсква младите хора от професията.

Трите съсловни организации – на професионалистите по здравни грижи, помощник-фармацевтите и лекарските асистенти се оплакаха от липсата на конструктивен диалог с институциите и чуваемост за проблемите им, вземането на решения за работата им без тях, разрушаването на професионалния авторитет на професиите им.

*"За 5 години 221 помощник-фармацевти са напуснали сектора. Напускат страната и с диплома в ръка отиват да работят в други държави, защото там са оценени достойно и от всякаква гледна точка виждат повече смисъл да се развиват там. Това е истинският протест срещу системата, а не тези на жълтите павета, които също са важни"*, каза Лиляна Петрова, председател на Българската асоциация на помощник-фармацевтите (БАПФ).

Помощник-фармацевтите и лекарските асистенти (някогашните фелдшери) споделят общото усещане, че обществото умишлено се настройва срещу техните професии, заклеймявайки ги като опасни и ненужни.

Александър Александров, председател на Българския съюз на лекарските асистенти и фелдшерите (БСЛАФ), посочи, че в тяхно лице държавата разполага със скрит потенциал, който, ако бъде реализиран правилно, бъдещето на здравната ни система ще бъде по-добро. В момента лекарските асистенти и фелдшерите в страната са около 2 000. Те обаче работят при липсата на ясни стандарти за професията и правила за добра медицинска практика. *"Когато има стандарти, ясно са обозначени функциите и дейностите, които се изпълняват. Когато липсват такива стандарти и нашите професии са неглижирани от управляващите, тогава даваме възможност на работодателя да интерпретира. И в момента се случва лекарски асистент да работи като медицинска сестра, което е противозаконно. Това не е редно, но се допуска"*, каза Александров.

Трите организации излязоха с отворено писмо с исканията си, което е изпратено до Народното събрание, президента и служебния премиер, като изразиха готовност да ги представят и на нов кабинет, ако има такъв.

***Автор: Мартина Бозукова,***
***публикувано в Mediapool.bg на 14.01.2025 г.***

ZDRAVE.NET
Българският здравен портал

# МЕДИЦИНСКИ СЪСЛОВИЯ ИЗРАЗЯВАТ ТРЕВОГА ОТ ЛИПСАТА НА ДИАЛОГ С ИНСТИТУЦИИТЕ, ОБЕДИНЯВАТ СЕ В ЗАЩИТА НА ПРОФЕСИИТЕ СИ

Липсата на конструктивен диалог с институциите и чуваемост за проблемите на медицинските съсловия, вземането на решения без изслушването им, липса на ясна формула за следдипломно обучение, разрушаването на професионалния авторитет на медицинските професии – това са сериозните проблеми, трупани с години, пред които са изправени няколко професионални гилдии. За това алармира на пресконференция днес Лиляна Петрова, председател на Българската асоциация на помощник-фармацевтите (БАПФ), на съвместна пресконференция с Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ), представлявана от председателката ѝ Милка Василева, и Българския съюз за лекарските асистенти и фелдшери (БСЛАФ), представляван от председателя Александър Александров. Срещата с медиите премина под мотото „Заедно в защита на професиите ни в името на здравето на пациентите“.

Трите организации наскоро са подписали Споразумение, в което се обединяват в защита на професиите, които представляват, и изразяват готовност за съвместни действия срещу изолацията, неравнопоставеността в контактите с институциите и дългогодишната липса на адекватни и работещи решения в здравеопазването за решаване на кадровата криза, стана ясно на пресконференцията.

*„Няма как в такава среда да очакваме да има желаещи да упражняват тези професии. Решенията за тревожната тенденция за кадровата криза закъсняват, има сериозен законодателен вакуум, свързан с ролята на професиите в здравеопазването“*, коментира още Лиляна Петрова.

Председателката на БАПЗГ Милка Василева припомни, че при формирането на организацията през 1993 г. медицинските сестри у нас са били 55 000, а днес са 22 820, като всяка трета медицинска сестра е в пенсионна възраст. Подобна е ситуацията и при акушерките. По думите ѝ, 89% от медицинските сестри и акушерките страдат от професионално прегаряне. На практика няма медицинска сестра, която да работи само на едно място, а дефицитът сам по себе си е предпоставка за влошаване на качеството на медицинското обслужване. *„На много места нивата на заплащане, предвидени в Колективния трудов договор, не се достигнати“*, каза още Василева.

Председателят на БСЛАФ Александър Александров обясни, че професията „лекарски асистент“ дори не е включена в КТД, а в същото време над 2 000 лекарски асистенти и фелдшери, както са се наричали преди, работят в различни звена на системата. От 7 години 6 висши медицински училища у нас подготвят такива кадри, които могат да бъдат много полезни за здравеопазването. Александров също потвърди, че в повечето случаи нормативни актове, засягащи пряко работата на медицинските съсловия, не се обсъждат предварително, а за тях става ясно много по-късно, когато са вече пред финализиране.

Според Лиляна Петрова е важно да се осъзнае, че медицински професионалисти са необходими във всички структури и звена на здравеопазването, защото точно те осигуряват необходимите здравни и фармацевтични грижи за хората, особено в отдалечените региони, където кадровият дефицит е най-осезаем.

Трите съсловни организации са подготвили и отворено писмо до председателя на 51-ото Народно събрание доц. Наталия Киселова, президента Румен Радев и министър-председателя Димитър Главчев. В него те настояват за среща, на която да бъдат обсъдени проблемите на медицинските съсловия и да се потърсят начини за излизане от тежката кадрова криза в здравеопазването.

*„Убедени сме, че най-ценното в здравеопазването са кадрите и сме твърдо решени в защита на професиите ни, както и в интерес на нашите пациенти, заедно да търсим път към положително и трайно решаване на кризата“*, се посочва в писмото.

***Публикувано в Zdrave.net на 14.01.2025 г.***

## Председателят на УС на БАПЗГ Милка Василева в интервю за телевизия Euronews:

# НИЕ ИСКАМЕ НОРМАЛНО ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ, УВАЖЕНИЕ КЪМ ТЕХНИТЕ ПРОФЕСИИ, ПРИЕМАНЕ НА ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И СТАНДАРТИ

**Водеща:** Здравейте, добре дошли при нас!

**Милка Василева:** Здравейте, благодаря за поканата!

**Водеща:** И ние благодарим, че сте тук. Само след няколко дни е Бабинден. Отново ще си говорим за този празничен ден, в който благодарим на медицинските специалисти, които помагат на родилките и бебетата. Тази седмица дадохте пресконференция, на която припомнихте една изключително тревожна статистика, която са съжаление никак не се подобрява през годините. А именно, че медицинските сестри драстично намаляват, отдавна вече не стигат. Как изобщо функционира системата, какво е положението към момента?

**Милка Василева:** Положението за съжаление продължава да се влошава, вместо да се подобрява. Независимо, че през годините проведохме много разговори и имахме много контакти с управляващите институции, които обещаваха да има положителни промени. За съжаление има много малки стъпки в положителните промени, но те не променят функционирането на здравната система като цяло.

**Водеща:** Какво показват данните, колко са в момента медицинските сестри?

**Милка Василева:** Данните показват, че в момента има 22 820 медицински сестри – те са вече по-малко отпреди две години, като 1/3 от тях са в пенсионна възраст и продължават да работят. Друга 1/3 ще станат в пенсионна възраст в следващите 3 до 5 години. И виждаме, че остава една много малка група медицински сестри, които искрено се надяваме да останат в България.

**Водеща:** Колко всъщност са медицинските сестри, които са ни нужни?

**Милка Василева:** При това непрекъснато роене на болници са ни нужни много повече медицински сестри, отколкото говорехме преди 7 години, че са ни нужни още 35 000 медицински сестри. Вече са ни нужни още 40 000 медицински сестри при толкова много болници, които има в България.

**Водеща:** Тоест ние разполагаме с половината от необходимите медицински сестри, при това 2/3 от тях са в пенсионна възраст. Къде се къса нишката, толкова ниско ли остава заплащането, за което сме говорили през годините? Уважението, което заслужават тези медицински специалисти, получават ли го, на фона на това, че лекарската професия винаги се цени по-високо от хората най-вероятно?

**Милка Василева:** Когато говорим за здравеопазване хората винаги си представят само лекари. Това обаче не е така.

**Водеща:** Медицинската сестра е неразривно свързана с лекаря в представите на пациентите.

**Милка Василева:** Така е и така би трябвало да бъде, защото основната единица в медицината е медицинският екип. И в него разбира се работят лекари, медицински сестри, акушерки, лекарски асистенти, болногледачи… Така, че когато говорим за здравеопазване, трябва да говорим за екип. За съжаление медицинските сестри, още преди много години, бяха първите, които бяха съкратени, когато влезе търговският модел в извънболничната помощ. Недостигът на медицински сестри е глобален проблем. Поради тази причина Световната здравна организация, Световната медицинска асамблея, международни и наши организации излязоха с декларации към правителствата да инвестират в здравните грижи. ООН преди 10 години подготви устойчиви цели за развитие до 2030 година. Ключова роля за постигането на тези цели имат медицинските сестри и акушерките. Защото е доказано, че когато има достатъчно медицински сестри и акушерки, тогава населението получава най-лесен достъп до качествена и ефективна здравна помощ. За съжаление в България това явно не се разбира. Ние разчитаме медицинските сестри да работят само в болниците, не и в извънболничната помощ. И при тази липса на медицински сестри, вече и на акушерки, системата продължава да функционира, защото те работят на няколко места. А защо работят на няколко места?! Защото заплащането не е достатъчно. И когато ти изпълняваш професионалния си ангажимент само в едно лечебно заведение, получаваш една заплата, която в днешно време е крайно недостатъчна и не е постигната във всички лечебни заведения. А това са 1 500 лева начална заплата, съобразно Колективния трудов договор в отрасъл „Здравеопазване“. Да, разбира се, има лечебни заведения, които предлагат по-добро заплащане. Но не можем по този начин да мотивираме млади хора да учат за медицински сестри, защото само в определени лечебни заведения биха имали нормално заплащане.

**Водеща:** Тази седмица излязохте в едно отворено писмо, заедно с Вашите колеги, които са от асоциацията на помощник-фармацевтите и организацията на лекарските асистенти и фелдшери, поискахте диалог с институциите и решаване на проблемите и най-вече комплексни решения и цялостна стратегия за развитие на Вашите професии. Междувременно България най-накрая се сдоби с редовно правителство и проф. Силви Кирилов е новият здравен министър. Какви са Вашите искания към него?

**Милка Василева:** Нашите искания са свързани с проблемите, за които преди малко говорих и са едни и същи вече 10 години. Ще продължаваме да стоим зад тях, докато видим тяхното решаване. Ние искаме нормално заплащане на труда на професионалистите по здравни грижи, уважение към техните професии, приемане на правила за работа и стандарти.

**Водеща:** Не звучи много сложно.

**Милка Василева:** Никак не е сложно и именно за това искаме разговори с отговорните институции, но искаме да има ефект от тези разговори. През годините сме провели много разговори с всички управляващи и всички ни обещаваха решения. За съжаление обаче ние не получихме тези решения и тези ефективни действия, които трябваше да се случат, за да можем да задържим медицинските специалисти в България. Да, местата в медицинските университети за медицински сестри и акушерки бяха увеличени, но за съжаление младите хора са малко, а кандидатстващите за нашите професии са още по-малко, поради липсата на реална мотивация. Защото ние непрекъснато обясняваме, че професиите на специалистите по здравни грижи са недооценени, има унизително отношение към работещите колеги и получават ниски заплати. Кой млад човек би инвестирал средства, за да учи за професия, която е с такава характеристика?!

**Водеща:** А колко от тези хора, които все пак са се записали да следват по една или друга причина - знаете че има хора, които усещат тези професии като призвание – колко от тях остават в България след като се дипломират?

**Милка Василева:** Тези хора, които са отишли да учат с кауза и биха работили със сърце, за съжаление са много малко. Около 1/3 от завършващите остават да работят в България. Останалите колеги или заминават директно в чужбина – където им се предлагат по-добри финансови и професионални условия, или се насочват към друга професия, която им предоставя по-добри финансови условия.

**Водеща:** Съвсем различна професия?!

**Милка Василева:** Категорично!

**Водеща:** Как да се променят нещата. Вие познавате системата, много години говорите за проблемите, кое реално може да се промени?

**Милка Василева:** Ние сме убедени, че независимо от недофинансираната здравна система, има все пак средства, които, ако се разпределят справедливо и по национални правила, ще има по-добри заплати за професионалистите по здравни грижи. Сега всеки един ръководител на лечебно заведение сам решава по какъв начин да разпределя средствата. Ще кажете: има конкуренция и медицинските сестри могат да преценят къде на работят. Да, точно това се случва в момента – сестрите отиват там, където има по-добро предложение за заплата. Случва се обаче няколко месеца да получат добро заплащане и след това да има намаление на заплатите. Защото знаете, че приходите в лечебните заведения са от клиничните пътеки. Знаете, че ако няма достатъчно пациенти, те няма да могат да получат добри приходи. И излиза, че ние трябва да сме болни, за да могат лечебните заведения да получават приходи, а медицинските специалисти да получават заплати. Така, че трябва да има много сериозен обществен разговор какво да бъде българското здравеопазване, как да бъде организирано, какво да бъде финансирането, така че да спрем да говорим за тези проблеми, а да вървим напред.

**Водеща:** Говорите за цялостна промяна на концепцията, на която се базира нашето здравеопазване. Има ли време за подобно нещо? Толкова време бяхме без правителство, всеки идва и прави някаква голяма реформа, тя спира после…

**Милка Василева:** Ето това е проблемът. Във времето на моите мандати като председател на БАПЗГ съм работила с 26 министри. Поради факта, че толкова бързо се сменят нашите министри, те всъщност дори да имат една добра концепция за развитие на здравеопазването или нямат нужната политическа подкрепа, или нямат време да направят каквото и да било.

**Водеща:** 26 министри за какъв период?

**Милка Василева:** От 2011 година.

**Водеща:** Тоест за 14 години сте се срещали с 26 министри. Очакванията Ви към новия министър какви са?

**Милка Василева:** Да остане по-дълго време министър, за да можем да разговаряме по същество. Той ни познава като организация, през годините сме работили с него и като политик. Няма да има нужда от самото начало да му казваме какво искаме, защото той прекрасно знае. Въпросът е да видим какво и по какъв начин можем да постигнем. ние сме напълно наясно, че няма как всичко да стане изведнъж. Но ако започнат политиците първо да разговарят с нас като съсловни организации, защото ние най-добре познаваме професиите, и след това да вземат решения, мисля че ще има успех.

**Водеща:** Кой от тези 26-ма министри се справи най-добре?

**Милка Василева:** Всеки е направил по нещо. Така, че няма да е коректно да кажа този направи много, а другия – нищо. През годините трябваше да бъде утвърден нашия Кодекс за професионална етика, Правилата за добра медицинска практика, Наредбата за компетенциите… Всеки министър по нещичко е направил. Така , че аз съм благодарна за това, което направиха, но те наистина нямаха време да направят голямата картина, която искахме.

**Водеща:** Госпожо Василева как се получава този парадокс: всяка година се дават все повече пари за здравеопазване, а пък Вие казвате заплатата на медицинската сестра е 1 500 лева, ако работи на едно място. Даже не е сигурно, че ще ги стигне. Защо става така?

**Милка Василева:** Защото търговският характер на здравеопазването дава определени правила. Именно затова искаме нов начин на мислене по отношение на здравеопазването. Здравеопазването не значи само лечение на пациентите в болница, значи много повече – профилактика, промоция, работа с хората, за да ги научим на здравословен начин на живот. 21-ви януари буквално чука на вратата ни и ние трябва да поздравим акушерките и да сме безкрайно благодарни за това, което правят – защото и при тях има недостиг на кадри. Ние трябва да си дадем ясна сметка, че в извънболничната помощ няма така наречените женски консултации, които по-възрастното население си спомня.

**Водеща:** Има ги, как да ги няма?!

**Милка Василева:** Има ги само в кабинета на лекаря, а българските жени имат нужда да говорят с акушерка, която 4 години е обучавана по какъв начин да се грижи за здравето на жените и децата, да комуникира по отношение на семейното планиране. Да не говорим, че в нейните компетенции е да проследява нормалната бременност и да помага при нормално раждане в лечебното заведение.

**Водеща:** Нещо, което ми направи впечатление при колегите от другите медии – имаше репортаж, в който се казваше, че при спешна ситуация на алергичен шок детето няма как да получи противоалергична ампула от медицинската сестра, защото тя по закон няма право да сложи тази инжекция.

**Милка Василева:** Да, това е точно така, за съжаление. Именно поради тази причина искаме да има известна промяна в наредбата за компетенциите. Медицинската сестра в училище има шкаф с медикаменти, но няма право без нареждане на лекар да направи каквато и да е манипулация или да даде таблетка.

**Водеща:** Нали няма лекари в училище? Този медицински шкаф само за украса ли е?

**Милка Василева:** Не, медицинската сестра е длъжна веднага да се обади на личния лекар или н Спешна помощ, за да получи разрешение да направи съответната манипулация.

**Водеща:** Защо са отнети тези компетенции на медицинската сестра?

**Милка Василева:** Те не са отнети. Винаги медицинската сестра е изпълнявала назначенията на лекар. Тя не може по собствена преценка да прилага животоспасяващи медикаменти. Но за медицинските сестри, които работят в училища и детски градини, трябва да има известна промяна точно по какъв начин става цялата процедура по разрешаването на изпълнението на тази задача.

**Водеща:** Въпросът е, че в спешните ситуации става въпрос за минути и трябва реакцията да е много бърза.

**Милка Василева:** Да така е, затова настояваме за промени в училищното здравеопазване.
**Водеща:** Последен въпрос, тъй като имаме не повече от минута и половина до края на нашия разговор. Вие през цялото време говорихте за големите болници, добрите болници – там има по-добро заплащане и затова медицинските сестри са там. Какво става в отдалечените населени места – какво е положението с недостига на кадри там?

**Милка Василева:** Недостигът е огромен. В малките общински болници драмата е много голяма. Има много населени места, в които няма никакъв медицински специалист в близост. В момента има проект, по който се търсят варианти за осъществяване на практики на лекари или практики по здравни грижи. Така, че в отдалечените региони все пак да бъде осигурена медицинска помощ за хората.

**Водеща:** Кога ще се срещнете с новия здравен министър?

**Милка Василева:** Новият министър е от днес. Още веднага ще му изпратим писмо, за да ни определи ден за среща. Надявам се в най-скоро време, до ден - два – три най-много, това да се случи.

***Интервюто е излъчено в предаването „Добро утро, Европа“ на 19.01.2025 г.***

Pleven.info

# В УМБАЛ „Д-Р ГЕОРГИ СТРАНСКИ“ - ПЛЕВЕН
# ТЪРЖЕСТВЕНО ОТПРАЗНУВАХА ДЕНЯТ НА РОДИЛНАТА ПОМОЩ

В Университетската многопрофилна болница за активно лечение „Д-р Георги Странски“ в Плевен тържествено беше отпразнуван Денят на родилната помощ, известен като Бабинден. На събитието се събраха акушерки и лекари от различни поколения.

Началникът на Клиниката по акушерство и гинекология, доц. д-р Никола Поповски, съобщи, че през последната година в тяхното отделение са били приети над 2 000 пациенти, като са извършени около 1 170 раждания. По този начин клиниката се утвърждава като водещо лечебно заведение с най-много раждания в Плевен и региона, както и най-голямата по рода си в Централна Северна България. Доц. д-р Поповски изрази своята признателност към труда на лекарите и акушерките, които неуморно се грижат за пациентите.

Според началника на отделението по обща и оперативна гинекология, д-р Калин Поповски, клиниката обслужва като консултативен център пет области – Ловеч, Плевен, Монтана, Велико Търново и Габрово, като при тях се насочват най-сложните случаи.

Специален поздрав по случай празника отправи гл. ас. Петя Дилова от Катедра „Акушерски грижи“ при Медицински университет – Плевен, която отбеляза значимостта на натрупаните знания и адаптацията към новите научни открития в акушерството.

Сред гостите на празника беше и главната сестра на болницата Мария Гиздовска, която прочете поздравителен адрес от изпълнителния директор на лечебното заведение доц. д-р Александър Вълков. Пожелания за здраве и успех отправи и Надя Димитрова, председател на Регионалната колегия на БАПЗГ - Плевен.

Следвайки традицията, най-младата акушерка, първокурсничката Ямур Кечева, символично изми ръцете на двете опитни акушерки Юлия Стоянова и Ваня Захариева, както и на доц. д-р Никола Поповски. Празникът беше съпътстван от български народни песни и танци, представени от ученици на Начално училище „Христо Ботев“ и Националното училище по изкуствата „Панайот Пипков“.

***Публикувано в „Плевен Инфо“ на 21.01.2025 г.***

## Акушерки от СБАЛАГ „Майчин дом“ - София:

# ЖИВОТЪТ Е НАЙ-ВАЖНОТО НЕЩО!

Акушерките у нас намаляват, а средната възраст на работещите в момента акушерки е около 50 години. Много от завършващите избират да не практикуват професията. В следващия репортаж ще ви срещнем с акушерка, която има вече 42 години опит и впечатления от работата в Родилна зала.

Нина Пълова е акушерка от 47 години. През първите 5 години е работила в оперативна гинекология. След това се преместила в Родилна зала и вече 42 години посреща новия живот.

"*В ръцете ти нещо изплаква, нещо се движи. Нещо, което в утрешния ден ще стане индивид. Ще стане член на България. Тук е най-доброто, защото виждаш истината - животът е най-важното нещо*", споделя Нина Пълова, акушерка в СБАЛАГ "Майчин дом".

Не е броила бебетата, които е изродила, но е орисала всяко от тях. "*Обикновено казвам: "Живо и здраво да расте и да е умно и разумно". Случва се и са добри!*", отбеляза Нина Пълова, акушерка в СБАЛАГ "Майчин дом".

Нина поддържа връзка с част от бебетата, които са проплакали в ръцете ѝ. Вече порасналата Мирела е юрист. "*Тя е израждала майка ми - с мен. Познаваме се и беше някак си нормален и естествен избор - две деца родих при нея. Акушерката е човекът, който в този момент е изцяло до теб. Слушаш я какво ти казва да правиш и нещата се случват*", каза Мирела Недялкова.

Нина продължава да работи, защото смята, че има на какво да научи младите си колеги. "*Не ми е водещо това, че няма кадри. Човек трябва да знае кога да спре. Нека да идват младите, да се учат*", подчерта тя.

Желаещи да се учат има, но не всички остават да работят като акушерки.

"*Класовете са попълнени. Те завършват повечето от тези момичета, но след това не всички се реализират в професията*", заяви проф. Асен Николов, началник на Родилна клиника в СБАЛАГ "Майчин дом", председател на Българското дружество по акушерство и гинекология.

"*Искам да съм полезна за обществото, това е една страхотна професия. В Медицински университет – София започнахме да учим 35 акушерки, а се дипломирахме 20. Не всички от тези 20 ще практикуват професията, защото тя е трудно и отговорна, а заплащането не е каквото трябва да бъде*", заяви Ангела Милева, акушерка в СБАЛАГ "Майчин дом". Тя се грижи за новородените с проблеми в Неонатологията на "Майчин дом" и въпреки трудностите, ще продължи да работи като акушерка.

***Репортаж на Альоша Шаламанов, излъчен по БНТ на 20.01.2025 г.***

ZDRAVE.NET
Българският здравен портал

## Старша акушерка Дора Мрянова:

# ПРОФЕСИЯТА НИ Е ТРУДНА И МНОГО ЕМОЦИОНАЛНА

На Бабинден старшата акушерка от АГ клиниката на УМБАЛ „Свети Георги“ Дора Мрянова посреща Деня на родилната помощ за 60-ти път.

*„Нашата професия е трудна и много емоционална. Посрещаме новия живот и се вълнуваме заедно с родилката“*, каза тя пред БНР.

Дора Мрянова влиза за първи път в родилната зала през 1984 г. и прекарва целия си професионален стаж в същото лечебно заведение. *„Много си харесвам професията“*, сподели тя.

Освен Бабинден, работещите в АГ-отделението на болницата имат и друг повод за празник: откриването на обновеното отделение.

*„Много ни е светло, много ни е хубаво, много ни е топло, битовите условия са много подобрени. Още една придобивка имаме – нова VIP зона. Там стаите са обзаведени на много високо ниво“*, разказа старша акушерка Мрянова.

1 462 бебета са се родили в отделението през отминалата 2024 г. По думите на акушерката те са малко повече от предходната година. *„Да се надяваме, че 2025 г. ще бъде с още по-висок прираст на новородени“*, пожела тя и отбеляза: *„Най-важното е да се раждат здрави деца“*.

Клиниката разполага с Отделение за интензивни грижи. В него работят специалисти на много високо ниво и това е едно от предимствата на клиниката, подчерта Мрянова. На финала на разговора тя заяви: *„Пожелавам да ставаме все по-добри специалисти и да се раждат повече живи и здрави бебета“*.

***Публикувано в Zdrave.net на 21.01.2025 г.***

Clinica.bg

# ЖИВОТЪТ НА 89-ГОДИШНАТА ШЕНКА НЕНКОВА Е КАТО РАЗКАЗ НА НИКОЛАЙ ХАЙТОВ

*Да посрещнеш живота, да чуеш плача на новия човек и усмивката на щастливата майка – няма по-голяма радост за една акушерка". Някому такива думи могат да се сторят изтъркана фраза. Ако обаче ги чуе от 89- годишната акушерка Шенка Нежина и срещне одухотвореният ѝ поглед, тутакси ще се увери, че те са истина. Тя е от тези „баби" в бели престилки, както ги наричали дълго време по селата в първата половина на миналия век, които са запазили идеала си да помагат безкористно и винаги да са в услуга на другите.*

## Биографично

Родена е през 1936 г. в Пазарджик. Завършила е училище за акушерки в Пловдив. Първоначално е работила в родопско село, а след брака си се премества в София. В столица е била за кратко в бившата Детска туберкулозна болница и Института по акушерство и гинекология. В „Майчин дом" работи от самото му основаване до пенсионирането си, но и след това остава известно време в него. Години наред тя е сред любимите му гости на Бабин ден. Преди дни тя пак бе там и завоюва симпатията на новите лекари и акушерки, които за пръв път се срещнаха с нея.

## Изборът на професията

*„По наше време за собствен избор не можеше и дума да се продума. Каквото кажат мама и тате, това ще учиш, това ще работиш, за този и този ще се омъжиш. На тези, които се противопоставяха на тяхната дума, обществото гледаше с недобро око"*, започва своя разказ Шенка Нежина. И тъй като не можела да си позволи цял Пазарджик да я сочи с пръст, че не слуша родителите си, приела да учи това, което ѝ отредил домашният съвет. А, както се разбира от по-нататъшният ѝ разказ, последната и най-тежка дума била на майка ѝ. *„Имах една много добра приятелка. Майките ни също бяха приятелки. Те се наговорили да ни изпратят да учим за акушерки, защото в онези години, началото на 50- те държавата започна да полага много грижи за родилките и децата. Тази професия беше много тачена, както и лекарската"*, връща се

назад във времето и нагласите Шенка Нежина. И макар да била отличничка в училище, и да искала да следва медицина, се качила с оскъдния си багаж в мукавения куфар във влака за Пловдив. С нея била и най-добрата ѝ приятелка. Настанили ги в пансиона към училището за акушерки, в който се осигурявала и прехраната. Режимът бил много строг, а времето в деня разчетено до минутата. Девойчетата обаче го спазвали неотклонно, в къщи никой не ги бил глезил, за да раздават фасони на новото място.

### Между залата и болницата

Това бил маршрутът им в продължение на трите години, в които двете момичета учели за акушерки. *„Сутрин ставахме на развиделяване. Правехме набързо тоалета. После бърза закуска в столовата и към училището. Там лекциите бяха до обяд. Хапвахме набързо и отивахме в околийската болница. Бяхме неотклонно до лекарите и акушерките. Разпределяха ни и всяка беше прикрепена към някоя по-старша. Ходехме с наставничката, гледахме, изпълнявахме, ако нещо ни наредеше и не се отделяхме от нея"*, разказва Нежина. От болницата си тръгвали чак привечер. Следвала вечеря набързо в столовата. *„От 20.00 часа започвахме да си учим уроците за следващия ден, защото нямаше сесии, като сега. Можеха да те изпитат във всеки един момент. Ако някой сега ни видеше, щеше да каже, че сме роботи. За това време на едно кино не отидохме, време нямаше. Имахме свободни само два часа в неделя, но тогава какво по-напред – да се изкъпеш ли, да изчистиш стаята ли, да донаучиш ли нещо, което ти е останало от седмицата. Само тогава ни позволяваха да се отдалечаваме от пансиона, нещо като градска отпуска. Повечето обаче от момичетата не излизахме. Бяхме смазани от умора и обикновено спяхме"*, разказва акушерката за невероятния режим, при който ѝ се е налагало да живее.

Така за годините, докато била в Пловдив, тя не успяла нито веднъж дори да отиде до центъра, да види Стария град. Десетилетия по-късно се връщала там вече със съпруга си и децата. *„Беше много тежко. Живеехме като войници, но ни научиха на умения. Най-важна беше практиката в болницата. Затова и нито една от нас не се провали в професията. Само хубави неща със чувала впоследствие за колежките, с които учихме заедно"*, споделя Нежина. Самата тя завършила с отличен успех през 1955 година.

### Да раждаш в обор

Такава била практиката на жените в Смолянското село Смилен. Там, високо в Родопите, без нормален път, електричество, течаща вода, канализация и дори тоалетни на двора, младата акушерка била изпратена на задължителното за времето разпределение. Изкарала там две години, колкото и да не ѝ се искало.

*„Не бях се отказала да следвам медицина. Кандидатствах и бях приета. Отидох да се записвам – отказват ми, защото съм разпределена да работя на село като акушерка. Моля директора на акушерското училище да ме освободи. Той отказва. Обеща, че изкарам ли разпределението, ще мога пак да кандидатствам. Видя се, че не мога да изляза на глава с него. Примирих се, но как да отида в онова село накрай света, питам го. До там превоз няма, няма и път. За да се убеди, че ще ида, той взе кола и ме закара лично до Смилен"*, разказва Шенка Нежина. До него водел само един коларски път, пускали само със специален лист, тъй като пред граничната бразда често бягали българи в съседна Гърция.

В селото обаче се оказало, че има нова новеничка болница, но без нито един лекар и нито един пациент. Единственият медик се оказала тя. Дали ѝ квартира, но поради хигиенни съображения тя предпочела да живее в болницата. Скоро дошъл д-р Яшаров - млад лекар, също по разпределение. Той обаче категорично ѝ заявил, че от женски работи не разбира, затова в родилната зала ще е сама. *„Само, че в нея жените не идваха. Тръгнах аз по къщите. Цяло село бременни – мъжете гурбетчии, дойдат си наесен, напролет заминат. Идва следващото бебе в семейството, но в обора. Да, в обора, защото смятаха, че раждането е мръсно нещо"*, разказва акушерката неща, от които настръхват косите на всяка съвременна жена. И добавя, че същите тези жени нито веднъж в живота си не били напускали селото. Към проблема се прибавяла и цялостната им, и интимна хигиена, които били под всякаква критика. *„Тъй като мъжете много работеха, хората имаха къщи на по два етажа, но тоалетни нямаше дори на двора. Ходеха в гората, зад храстите, кой където намери. Въшки навсякъде"*, потръпна акушерката при спомена за нечистотиите на които се е натъквала. Започнала да ходи от къща на къща и да им обяснява как да къпят децата, как да мажат главите им с газ срещу въшките и да ползват сапун. *„Като се обезвъшлиха, видяха, че да се мият и къпят по-често и то не само в реката, е хубаво нещо. Престрашиха се и първите да родят в болница, като заедно с кмета им следяхме термините. Като наближеше датата, ги довеждахме и ги хоспитализирахме"*, разказва още акушерката.

Впоследствие издействала в селото да бъдат докарани и готварски печки на дърва, с които хората се и отоплявали. Дотогава за тази цел ползвали кюмбета с отворена повърхност, върху която направо слагали тенджерата с боба.

**Цял живот ще бъдеш до мен**

Макар и работата да увлякла Шенка Нежина, тя не се отказвала да следва медицина и все си представяла деня, в който ще напусне Смилен и ще отиде направо в университета в Пловдив. Съдбата обаче ѝ отредила друго нещо – да срещне любовта точно в отдалеченото Смолянско село. По-точно тя я намерила и колкото и да ѝ се съпротивлявала, в крайна сметка я покорила.
Държавата започнала да разработва урановото находище на няколко километра от селото. Скоро то вече станало мина – с инженерите, работниците и първите коли, макар и товарни на това място. Имало и неколцина с мотори, което за времето си било истински лукс. *„Една вечер, докторът вече си беше тръгнал, идва един от мините. Казва, че го боли корема, че му е зле. А аз няма какво да го правя, не съм доктор. Дадох му валериан за успокоение и го отпратих да си ходи. Той стои, не си тръгва. Казва ми: Не ме хокай, че цял живот ще бъдеш до мен"*, смее се тя. Скоро за добрата работа на болницата се разчуло. Казали им, че някой трябва да отиде да вземе награда за лечебното заведение от Смолян. Изпратили нея, като ѝ дали човек от мината с кола. Оказал се Иван – мъжът, който го болял корема и отдавна я харесвал. Шенка обаче, веднага се обадила на учителката – нейна приятелка, и тръгнала с нея. Вместо обаче към Смолян, Иван подкарал към селото на родителите му. Колкото повече настоявала да върнат за града, толкова повече той не чувал. *„Влязохме в двора, наизлязоха де що имаше роднини. Досетих се каква е работата. Сбутах учителката, че май нея ще сгодяват. Не щеш ли, баща му хвърли едно яре пред мен и му тегли ножа пред краката ми. Ужас! Такъв им бил обичай, като си харесат мома за булка"*, спомня си тя и досега с ужас агонията на животното, което се гърчело до нея. Заявила, че без съгласието на мама няма да се омъжи. Поели към Пазарджик, казала на родителите си, че не му е давала дума. Решили да се връщат, все пак всички участници в трагикомедията били на работа в Смилен и не можели да отсъстват безкрайно. *„Пътьом обаче Иван отби в едно друго село. И влязохме в кметството, имал някаква работа. Трябвало да се разпишат някакви документи за пътуването. Дойде една жена, даде ми някакви листа да подпиша. Едва що подписала, онази ми казва: Честито на новото семейство на социалистическа република България. Ето така се оказах омъжена"*, смее е 89-годишната Шенка. Така двамата преживели 62 години брачен живот в мир и сговор.

**Да си сред първите в София**

Точно така се чувствала младата акушерка и съпруга, когато семейството се преместило в столицата. Тук се родили двете ѝ дъщери. След майчинството потърсила работа. Отишла с двете деца в тогавашната АГ болница „Тина Киркова", сега „Света София". *„Бях чула, че имат нужда от акушерки, но категорично ми казаха, че не могат да ме назначат, нямали места. Досетих се. Страхуваха се от децата, да не боледуват често и да взимам болнични за тях. Седнах в коридора и заплаках"*, разказва с горчивина Шенка Нежина. Съдбата обаче ѝ помогнала и този път да бъде там, където е по-добре за нея. В този момент минавал проф. Бранимир Папазов – един от основателите на „Майчин дом". Казал ѝ, че предстои създаването на Институт по акушерство и гинекология и му трябва акушерка. Така заедно двамата извървели близо половин век заедно в професията да си в помощ на тези, които дават нов живот. Пак заедно въвели хапчето антибебе в България, като Нежина била натоварена със задачата да наблюдава жените, които го приемат за странични реакции, като водела дневник за всяка една от тях. Впоследствие в „Майчин дом" ѝ гласували доверие да избира новата апаратура за родилните зали. *„Това бяха много щастливи години. Въвеждахме много нови неща. Приемахме жени от цялата страна. Имаха ни доверие, уважение. Никой не можеше да си помисли да каже крива дума на доктор или медицинска сестра, какво оставаше някой да им вдигне ръка"*, въздъхва огорчена от сегашните нрави тя.

Независимо, че отдавна е пенсионерка, Шенка следи какво се случва в здравния сектор и не крие разочарованията си. *„Наистина медицината напредна много. В България има всичко за родилките, а и за болните. Не мога да приема обаче да се плаща. В това няма никакъв морал. Как ще облечеш бялата престилка и ще вземеш пари?“*, недоумява Шенка Нежина. *На какво прилича това да изваждат от теб бебето с операция, за да е еди коя си зодия?! Казано е жената да ражда, да знае какво е майчинство. Кой ти дава право да искаш, да се месиш на Господ в работите?!"*, възмущава се тя на модерността. Всяка година на Бабинден, акушерка Нежина е от любимите гости в „Майчин дом" и не пропуска да повдигне този въпрос пред младите майки и тези, на които им предстои да родят. *„Може да съм омръзнала с тези мои приказки, но все се надявам, че някоя ще ме чуе"*, заключава сърцатата акушерка.

***Автор: Силния Николова***
***Публикувано в Clinica.bg на 27.01.2025 г.***

## Според изследователи от Университетския колеж в Лондон:

# ЕДНА ЦИГАРА НАМАЛЯВА ЖИВОТА С 20 МИНУТИ

Според ново проучване, проведено върху британски пушачи, всяка изпушена цигара може да намали продължителността на живота им средно с около 20 минути, информира Clinica.bg на 02.01.2025 г. като се позова на CNN.

След отчитане на социално-икономическия статус и други фактори, изследователите от Университетския колеж в Лондон изчисляват загубата на продължителност на живота за една цигара на около 17 минути за мъжете и 22 минути за жените, пишат те в редакционна статия, публикувана в списание Addiction.

"*20 цигари по 20 минути на цигара означава почти седем часа загубен живот на кутия*", казва д-р Сара Джаксън, водещ автор на статията.

По данни на Центъра за контрол и превенция на заболяванията в САЩ средната продължителност на живота на пушачите е с поне 10 години по-малка от тази на непушачите. Като цяло новите данни от Обединеното кралство показват, че вредите от тютюнопушенето се натрупват. А продължителността на живота, която може да бъде възстановена чрез отказване от тютюнопушенето, може да зависи от няколко фактора, като например възрастта и колко дълго е пушил човек. "*Възстановяването на изгубения живот е сложно*", казва Джаксън. "*Тези проучвания показват, че хората, които са се отказали от цигарите на много млада възраст - т.е. към 20-те или 30-те си години - обикновено имат сходна продължителност на живота с хората, които никога не са пушили. Но с напредването на възрастта постепенно губите още малко, което не можете да си възвърнете чрез отказване*", каза тя. "*Но без значение на колко години сте, когато откажете цигарите, винаги ще имате по-голяма продължителност на живота, отколкото ако бяхте продължили да пушите. Така че на практика, макар и да не можете да върнете вече загубения живот, предотвратявате по-нататъшната загуба на продължителност на живота*", допълва тя.

В статията си Джаксън и колегите ѝ пишат, че човек, който пуши по 10 цигари на ден и се откаже от пушенето на 1 януари, може да предотврати загубата на цял ден живот до 8 януари. Той може да предотврати загубата на цяла седмица живот до 20 февруари и на цял месец до 5 август. До края на годината той би могъл да предотврати загубата на 50 дни от продължителността на живота си. "*Спирането на тютюнопушенето без съмнение е най-доброто нещо, което можете да направите за здравето си*", казва Джаксън.

# МРЪСНИЯТ ВЪЗДУХ КРИЕ РИСКА ЗА ДЕМЕНЦИЯ В ПО-КЪСНА ВЪЗРАСТ

Ако деца живеят в среда с мръсен въздух, се увеличава риска за развиване на деменция в по-късна възраст. Това показват изводите от изследване на учени от университета в Единбург, информира Clinica.bg на 24.01.2025 г. като се позова на съобщение на „Гардиън“.

Идеята за подобна връзка за първи път е видяна преди 20 години, когато учените виждат промените при кучетата в хронично замърсения Мексико. През 2022 г. английските власти преглеждат 69 изследвания и заключват, че мръсният въздух води до намаляване на когнитивните способности в по-късна възраст. Освен това намират доказателства за промени в мозъка на деца, които са били изложени на този рисков фактор.

През 2004 г. университетът в Единбург започва изследване на остаряването на мозъка сред 1 000 души. Всички те са родени през 1936 г. и след навършване на 70 години са оценявани на всеки 3 години. Първият човек с деменция е диагностициран през 2011 г., а през 2019 г. с тази диагноза е един на всеки 6 или 17%. Учените проверяват какво е било качеството на въздуха около Единбург през 1936 г. и установяват, че е имало замърсяване. Успоредно с вредния ефект на мръсния въздух върху децата, изследователите установяват, че същият рисков фактор има предпазващ ефект в средната възраст на човека, когато става дума за когнитивните му способности. Въпреки това обаче, замърсяването води до други болести. Според тях това е и разковничето на парадокса - просто хората, изложени на мръсен въздух в средата на живота си, умират от белодробни или сърдечно-съдови заболявания по-млади, така че просто няма как да развият деменция.

# ИЗЛЕЗЕ ОТ ПЕЧАТ МОНОГРАФИЯ ЗА АСИСТИРАНАТА РЕПРОДУКЦИЯ

Монография, която може да бъде отличен наръчник за лекарите, практикуващи асистирана репродукция, вече е на книжния пазар. За това информира Clinica.bg на 20.01.2025 г. като се позова на съобщение от издателска къща „Стено".

Трудът „Проследяване на бременности след АРТ – рискове, усложнения и препоръки за превенция" на д-р Симона Георгиева разглежда проблеми с важно медико-социално значение. На фона на неблагоприятните демографски показатели, особено в България, те придобиват социално и общочовешко значение. В последните години се установи, че бременностите след АРТ водят до повишен риск от акушерски усложнения, като хипертония, предизвикана от бременността, плацентарни аномалии, вродени аномалии, гестационен диабет, както и някои неонатологични усложнения, като недоносеност, ниско тегло при раждане и други. „Някои от съвременните тенденции при този метод са прилагане на ниски дози гонадотропни хормони при стимулационните протоколи, както и реализация на единичен ембриотрансфер и криоконсервация на яйцеклетки и ембриони. Така се стига до редуциране честотата на някои усложнения, свързани с многоплодна бременност, хетеротопична бременност и хиперстимулационен синдром", казва авторката. Научната ѝ разработка описва систематично протоколи за подготовка при ФЕТ, мястото на GnRH агонистите при ХЗТ преди ФЕТ, пациентки с PCOS, ендокринен мониторинг при ФЕТ, ФЕТ на естествен цикъл, както и описаните отклонения по време на бременността. Особено практическа стойност има предложеният примерен протокол за проследяване на бременности след IVF с цел минимизиране на рисковете от усложнения и подобряване на перинаталните резултати, като са оформени 10 конкретни насоки.

# КНИГА ОПИСВА СКРИТОТО ЗА КОВИД-19 В УХАН

„Ухан: какво остана покрито" е една от най-новите книги на Робърт Кенеди, която вече е преведена на български език. Това съобщиха от издателска къща „Изток – Запад". В нея авторът описва провежданите изследвания за създаване на силно вирулентни, лесно разпространяващи се коронавирусни патогени с цел разработване на предотвратяващи ваксини за животински вируси, преди те да са прескочили върху хората.  Като много по-опасни от тях авторът посочва вирусите с двойна употреба, а именно, специално насочени към разработването на биологични оръжия. За това информира Clinica.bg.

Робърт Кенеди-младши и неговият щателно проучен и стриктно подбран анализ подпомагат читателя по отношение на ключовите поддръжници на изследванията за придобиване на функция и доколко те са същите, които получават лъвския пай от печалбата от тях. Той се спира задълбочено върху координираните усилия за заглушаване на мненията за лабораторния произход на КОВИД-19 и съучастието на научни списания. Описва и ролята на Уханския институт по вирусология, както и ролята на Бил Гейтс и сър Джеръми Фарар в подпомагането на организацията за покриване на истината, поясниха от издателството.

Робърт Кенеди е уважаван автор с дълъг списък от публикувани книги, включително бестселъра на „Ню Йорк Таймс" „Престъпления срещу природата". Обявен е за един от „Героите за планетата" от списание „Тайм" заради успеха му в подпомагането на „Riverkeeper" в борбата за възстановяването на река Хъдсън. Репутацията му на защитник на околната среда и здравето на децата се дължи на множество успешни съдебни дела. Получава признание за ролята си в знаковата победа срещу „Монсанто“, както и в делото „Дюпон", вдъхновило филма „Тъмни води" (2019 г.).

## КНИГА РАЗКРИВА МЕТОД ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА ТРАВМАТИЧНИ ПРЕЖИВЯВАНИЯ

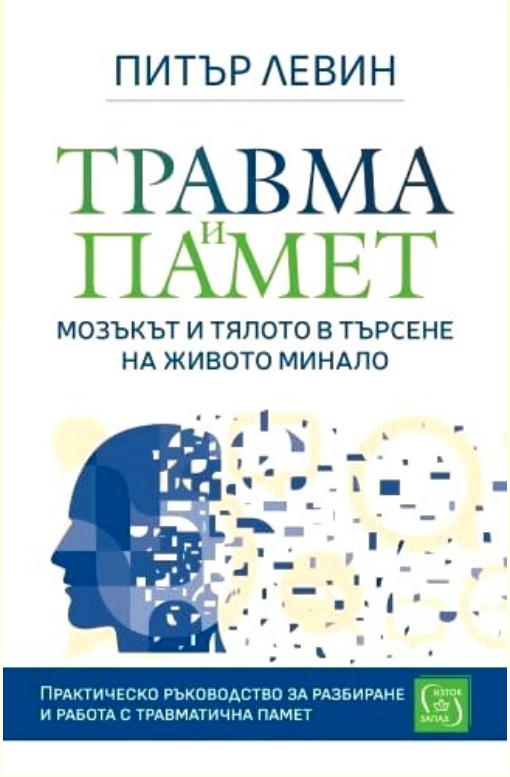


„Травма и памет" – книгата на американския клиничен психиатър д-р Питър Левин вече е и на българския книжен пазар. За това информира Clinica.bg на 28.08.2025 г. като се позова на съобщение от издателска къща „Изток – Запад".

Авторът е посветил на представената тема трийсет и пет години от практиката си. Негов патент е методът на соматичното преживяване, който намира успешно приложение при лекуването точно на травмата. Подходът му се основава на соматичното преживяване, което се заема с един от най-трудните и спорни аспекти на терапията при посттравматично стресово разстройство и травмата.

Някои специалисти дори повдигат въпроса, дали в този процес можем да се доверим точно на травматичните си спомени. Те смятат, че тези спомени са недостоверни и безполезни.

Други техни колеги пък са убедени, че категорично трябва да се уповаваме на паметта, за да придадем смисъл на досегашния си опит. Като стъпва на 45-годишния си опит на успешно лекуване на травми и се опира на случаи от собствената си практика, д-р Левин приема, че и в двата лагера има известна доза истина. Макар да смята, че можем да се доверим на паметта, той твърди, че единствените наистина полезни спомени са онези, които на пръв поглед може да изглеждат най-неблагонадеждни. Научим ли се да разбираме по-добре сложното взаимодействие между миналото и настоящето, между мозъка и тялото, можем да пренастроим отношението си към травмите и да достигнем по-балансирано и спокойно състояние. Неговият метод, описан в книгата е създаден за психотерапевти и техните пациенти.

Д-р Питър Левин е автор на много книги в областта на психологията. Най-издавани от тях са „Да събудиш тигъра" и „С безмълвен глас", преведени на повече от 20 езика

# ЧЕРЕН ДРОБ И БРЕМЕННОСТ

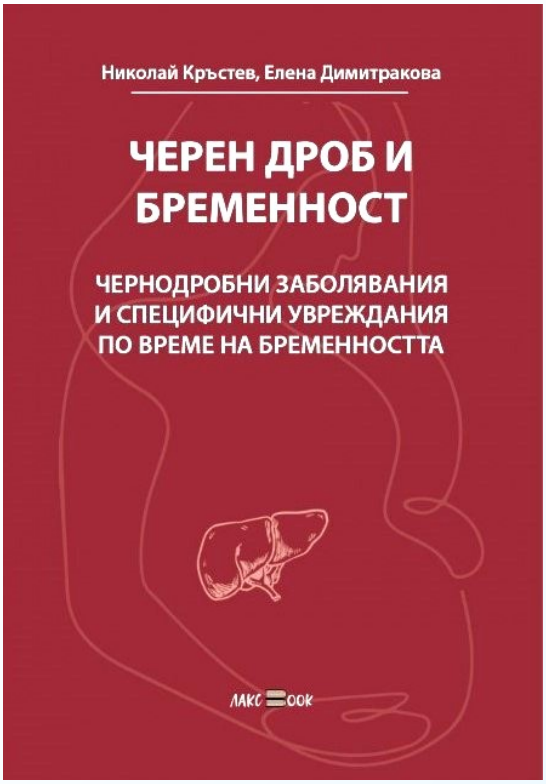


Авторите Николай Кръстев и Елена Димитракова са си поставили за задача да разгледат почти всички чернодробни заболявания по време на бременността и особеностите в тяхното протичане, подход и лечение, съобразно съвременните консенсуси (guidelines/ recommendations) на Европейската асоциация за изучаване на черния дроб (EASL) от 2023 г., както и да се опишат специфичните чернодробни увреждания, свързани с бременността. То е предназначено преди всичко за хепатогастроентеролози и акушер-гинеколози, но може да бъде полезно и за други медицински специалисти.

В ръководството се разглеждат специфични за бременността чернодробни увреждания и заболявания, специфични за ранната бременност и късната бременност: остра стеатоза на бременността; късни токсикози (прееклампсия и HELLP-синдром); интрахепатален хематом; интрахепатална холестаза на бременността.

Авторите представят болести на черния дроб, предшестващи или нововъзникнали през бременността: остри вирусни хепатити; остър хепатит A, B, C, D, E; хепатити, причинени от системни вирусни инфекции; хепатити, причинени от Ebstein-Barr вирус; хепатит, причинен от Herpes simplex вирус; хепатит, причинен от Cytomegalovirus; други остри вирусни хепатити и хепатити, причинени от системни вирусни инфекции; хронични вирусни хепатити; хроничен хепатит B, C, D; автоимунен хепатит (AIH); хронични холестатични чернодробни залобявания; първичен билиарен холангит/ цироза (PBC); първичен склерозиращ холангит(PSC); overlap syndrome (синдром на „препокриване“); метаболитни цирози; болест на Wilson; идиопатична (хередитарна) хемохроматоза; индуцирана от алкохола чернодробна болест (ALD); неалкохолна стеатозна чернодробна болест (NAFLD=MASLD); медикаментозни увреждания на черния дроб (DILI); грануломатозни „хепатити“ (чернодробна грануломатоза); Alpha1-антитрипсинов дефицит; чернодробна цироза; тумори на черния дроб; бенигнени тумори на черния дроб и тумороподобни лезии; малигнени тумори на черния дроб; първичен рак на черния дроб; хепатоцелуларен карцином (HCC); холангиоцелуларен карцином; смесен хепато-холангиоцелуларен карцином; метастатичен рак на черния дроб; съдови заболявания на черния дроб; синдром на Budd-Chiari; венооклузивна болест; екстрахепатална обструкция на порталната вена; обструкция на лиеналната вена; артерио-венозни фистули; заболявания на чернодробната артерия; жълтеници; фамилни (генетични, конституционални) нехемолитични хипербилирубинемии; чернодробна трансплантация.

В ръководството са представени още мултидисциплинарен подход, преконцепция, контрацепция, in vitro фертилизация и раждане.

## ТЕСТВАТ МОЗЪЧЕН ИМПЛАНТ СРЕЩУ ДЕПРЕСИИ И ПРИСТРАСТЯВАНЕ

Изпитвания на мозъчен имплант, който може да повиши настроението с помощта на ултразвук започва Британската национална здравна служба (NHS), информира Clinica.bg на 21.01.2025 г. като се позова на The Guardian.

Имплантът ще се насочва с помощта на интерфейс от компютър. Устройството е проектирано да бъде имплантирано под черепа, но извън мозъка. То трябва да картографира активността и доставя насочените импулси, за да „включи" клъстери от неврони. Безопасността и ефективността му ще бъдат тествани на около 30 пациенти. Това ще струва близо 6,5 млн. британски лири, като финансирането ще бъде поето от Агенцията за напреднали изследвания и изобретения на Обединеното кралство (Aria). Лекарите се надяват иновацията да се окаже успешна и революционно нова в лечението на състояния като депресия, пристрастяване, епилепсия и други.

*„Невротехнологиите могат да помогнат на много по-широк кръг от хора, отколкото си мислехме. Те могат да са в помощ при резистентни на терапията лица. Смятаме, че ще окажат добър ефект и при пристрастявания и хранителни разстройства"*, каза програмният директор на агенцията Жак Каролан. Тези технологии обаче повдигат значителни етични въпроси относно собствеността и поверителността на данните, възможността за подобрение и риска от невродискриминация.

*„Тези иновации може да са наистина бързо развиващи се от техническа гледна точка, но ние изоставаме в справянето с невроетичните проблеми. Сега имаме достъп до невронни пътища по начин, който не сме могли да правим преди, така че трябва внимателно да обмислим клиничното въздействие на всяка интервенция и да гарантираме, че винаги действаме в най-добрия интерес на пациента"*, заяви Клеър Елуел, професор по медицинска физика в UCL

## ИЗСЛЕДОВАТЕЛИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА ИМАТ СВОБОДЕН ПРОБЕН ДОСТЪП ДО ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ НА СКОПУС

Изследователите от Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, разполагат със свободен пробен достъп до Изкуствения Интелект на Скопус до 14 февруари тази година. За това информира Clinica.bg на 22.10.2025 г.

На стартовата страница на Скопус е добавен бутон 'Scopus AI'. Всички резултати се основават на хранилището на Scopus – най-голямата в света база данни с абстракти и индекси, базирана на повече от 27 000 рецензирани списания. Scopus AI избира документи от над 7 000 издатели, като синтезира информация от резюмета и метаданни. Scopus AI предоставя по-надеждни и изчерпателни отговори в сравнение с други инструменти за търсене с изкуствен интелект.

От компютрите в IP мрежата на МУ-Варна, ще има достъп и до два модула на SciVal (SciVal Trends и Collaboration). SciVal е продукт на Elsevier и използва Scopus за достъп до данни. SciVal Trends е модул за анализ на развитието на научни изследвания: оценяват се теми, изследователски области и комплекти публикации в детайли. SciVa Collaboration е насочен към изграждане на екипи и партньорства. Използвани са интерактивни карти и таблици за оценка на съществуващи изследователски партньорства. Има възможност за филтриране по теми, изследователски области, сектори или автори.

# МЛАДА ДЕНТАЛНА ЛЕКАРКА ОТ ПЛОВДИВ ОТКРИ НОВА ФОРМУЛА ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА НАЧАЛЕН КАРИЕС ПРИ ДЕЦАТА

Дентален лекар от Медицински университет – Пловдив спечели вота на журито в конкурса за годишната докторантска стипендия на фондация „Карол Знание“, информира Zdrave.net 22.01.2025 г. като се позова на съобщение от вуза.

Д-р Антония Паланкалиева е асистент, специализант и редовен докторант в Катедра по детска дентална медицина на Факултет по дентална медицина. Темата на нейната докторантура е „Кариес стациониращ ефект на сребърните съединения в детска възраст“. Проектът е насочен към изследване на наносребърен флуорид (Nano-silver fluoride – NSF) – иновативен кариес стациониращ продукт, съдържащ сребърни наночастици и флуор. Той се синтезира по екологично чист метод с използване на екстракт от зелен чай. NSF комбинира антимикробните свойства на среброто, реминерализиращия ефект на флуора и антиоксидантните и противовъзпалителните свойства на зеления чай.

Според цитирани от д-р Паланкалиева данни зъбният кариес е най-разпространеното хронично заболяване в детска възраст, което засяга милиони деца по света. Това води до болка, функционални нарушения и значителни социално-икономически последици. Съвременната детска дентална медицина акцентира върху ранната диагностика и минимално инвазивните подходи за лечение, които целят да стопират кариозния процес, да предотвратят бъдещи оперативни интервенции и да осигурят максимален комфорт за децата.

Над 96% от децата в България на възраст до 18 години са засегнати от минимум един кариес. Над 70% от петгодишните у нас имат кариес, показват данните за 2024 г. от Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 години (НППОЗД) в България.

Според д-р Паланкалиева традиционните методи – инвазивно лечение и екстракция, са травмиращи за малките пациенти. Поради това съвременната дентална медицина активно търси иновативни решения, които да осигурят ефективно лечение и надеждна превенция на кариеса, без излишен стрес за децата.

Всички сребърни съединения, познати и използвани досега за лечение на кариес в детската дентална медицина, имат основен недостатък – оцветяват зъбите в черно, което ограничава тяхното приложение. Наносребърният флуорид, който изследва д-р Паланкалиева, благодарение на малкия размер на частиците си, не предизвиква оцветяване на зъбните тъкани. Формулата предлага ефективност, безопасност и естетичност, което я прави атрактивна алтернатива за познатите вече методи за лечение на начален кариес на зъбите. Продуктът разрешава всички основни проблеми при работа с най-малките пациенти – висок риск от поява и бърза прогресия на кариеса, недоизградени хигиенни навици, страх и ограничено време за работа. Третирането с NSF осигурява спиране на развитието на кариеса, възстановяване на емайловата структура, потискане на натрупването на патогени в плаката. Лечението е бързо и минимално инвазивно, без изпиляване и болка.

Научната работа на докторанта е под ръководството на проф. д-р Ани Белчева, ръководител на Катедрата по детска дентална медицина. До момента екипът е провел редица лабораторни изследвания, доказващи ефективността на иновативния продукт, концепцията е финализирана и активно представяна пред професионалната общност в България и чужбина.

За да осъществи проекта си, освен годишна докторантска стипендия, победителката в конкурса спечели и място в програмата „Предприемачи в науката“. Антония Паланкалиева е завършила специалност „Дентална медицина“ през 2020 г. През 2021 г. става асистент в Катедрата по детска дентална медицина в Медицински университет - Пловдив, а година по-късно започва специализация в същата област. От 2023 г. е редовен докторант.

## УМБАЛ „ЛОЗЕНЕЦ“ РАЗКРИВА ЖЕНСКИ КАРДИОЛОГИЧЕН ЦЕНТЪР

УМБАЛ „Лозенец“ обяви, че разкрива Женски кардиологичен център, който е първият по рода си в България, информира Zdrave.net на 15.01.2025 г.

Лечебната структура е съобразена със специфичните нужди на жените, които често са подложени на уникални рискови фактори, свързани с хормоналните и физиологичните промени през различните етапи от живота.

## ФЮЖЪН БИОПСИЯ НА ПРОСТАТНАТА ЖЛЕЗА ПРИЛАГАТ В УМБАЛ „СВЕТИ ГЕОРГИ“

За първи път в УМБАЛ „Свети Георги“ в Клиниката по урология се извършва т.нар. fusion биопсия, съобщиха от болницата.

„Фюжън” (fusion) биопсията е много прецизен метод за вземане на биопсия от простатната жлеза на база от данните от ядрено-магнитния резонанс (ЯМР). При завишени стойности на туморния маркер се прави ЯМР и информацията от него се използва в специален софтуер за извършване на фюжън биопсията, която е изключително точен и прецизен съвременен метод.

*„Досега при пациенти със завишен туморен маркер биопсия се правеше под ехографски контрол. Този метод не е толкова прецизен за вземане на проба за изследване точно от съмнителното за рак място. Когато не може да се докаже хистологично карцином на простатната жлеза, а туморните маркери растат, на някои пациенти се налага извършване на биопсии по 3-4 пъти, което допълнително стресира пациента. Преди въвеждането на фюжън биопсията при определени обстоятелства се предлагаше на пациентите радикално премахване на простатната жлезата при съмнения и без доказана хистология. Сега, използвайки данните от ЯМР, е изключено да не се докаже онкологичното заболяване на простатната жлеза, ако съществува. В зависимост от това колко зони показва магнитният резонанс, можем да вземем проба от колкото лезии с една фюжън биопсия“*, обясни началникът на Клиниката по урология проф. Маджид Кадим.

Клиниката работи вече и с най-ново поколение робот-асистирана хирургия. Успешно са извършени първите оперативни интервенции на пациенти с карцином на простатната жлеза.

## УМБАЛ „СВЕТИ ГЕОРГИ“ В ПЛОВДИВ ПОЛУЧИ ОТ „БЪЛГАРСКАТА КОЛЕДА“ МЕДИЦИНСКА АПАРАТУРА НА СТОЙНОСТ 146 880 ЛЕВА

УМБАЛ „Свети Георги“ в Пловдив получи от „Българската Коледа“ медицинска апаратура на стойност 146 880 лева, като се очаква и допълнително дарение на още една централна мониторингова система, информира Zdrave.net на 25.01.2025 г. като се позова на съобщение от болницата.

Клиниката по педиатрия беше оборудвана с две високотехнологични системи, които осигуряват щадяща диагностика за малките пациенти.

Проф. Мария Спасова, началник на Клиниката по педиатрия, подчерта значимостта на новата апаратура: *„На разположение на децата са нов апарат за електричен биоимпеданс, който позволява бързо и безболезнено да се определи състава на основните тъкани на тялото при деца, получаващи венозни вливания за коригиране на скоростта на вливане и вида на разтвора. Новата импедансна рефлукс-мониторна система позволява да се изследват деца със съмнение за връщане на храна от стомаха, трудно преглъщане и хронична кашлица. С този апарат могат да се изследват както кърмачета, така и по-големи деца.“*

Клиниката по детска хирургия получи електрохирургична платформа за фузия на кръвоносни съдове на стойност 78 000 лева с ДДС. Тази апаратура позволява прецизно лигиране на кръвоносни и лимфни съдове, което намалява оперативното време и риска от усложнения.

Проф. Пенка Стефанова, началник на Клиниката по детска хирургия, заяви: *„Благодарим от сърце на всеки човек, който е част от благотворителната инициатива „Българската Коледа“. Всяко дарение е лъч надежда за нашите малки пациенти и техните семейства. Новата електрохирургична платформа ни позволява да извършваме сложни интервенции с минимално въздействие върху децата и прецизно кръвоспиране, което е безценно. Само през 2024 г. през нашата клиника преминаха над 3 000 пациенти.“*

Отделението по неонатология към Клиниката по акушерство и гинекология се очаква да бъде оборудвано с централна мониторна система, състояща се от 8 монитора и станция. Тази система осигурява непрекъснато следене на жизнените показатели на пациентите, като позволява на лекарите да реагират незабавно при изменения.

Кампанията „Българската Коледа“ е неоценима подкрепа за българските лечебни заведения, като предоставя модерно оборудване за диагностика и лечение. Благодарение на дарената апаратура, УМБАЛ „Свети Георги“ ще продължи да осигурява най-съвременна и ефективна медицинска грижа за своите малки пациенти. За специалистите в болницата всеки спасен детски живот е най-голямото признание, а тази помощ е ключова за развитието на педиатричната и неонатологичната грижа в България.

## ОБЩИНА КАЗАНЛЪК ОСИГУРИ МОДЕРЕН ЕХОГРАФ ЗА МБАЛ "Д-Р ХРИСТО СТАМБОЛСКИ"

Община Казанлък осигури модерен ехограф на Отделението по акушерство и гинекология в Многопрофилна болница за активно лечение "Д-р Христо Стамболски". За това информира БТА на 07.01.2025 г. като се позова на съобщение от пресцентъра на местната администрация.

Новият ехограф позволява извършване на високоспециализирани прегледи, установяване на бременност в най-ранен етап, както и установяване на патологични отклонения в гинекологията. Новият апарат е снабден с 4D сонда за извършване на най-високоспециализираните изследвания като фетална морфология и фетална ехокардиография, които са важна част от пренаталната диагностика.

## В УМБАЛ „ПЪЛМЕД“ - ПЛОВДИВ ИЗВЪРШИХА ПЪРВАТА ПИЛОТНА РЕНАЛНА ДЕНЕРВАЦИОННА ПРОЦЕДУРА

В Отделението по кардиология с инвазивна кардиология на УМБАЛ „Пълмед“ в Пловдив беше извършена първата пилотна ренална денервационна процедура, информира Zdrave.net на 23.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение.

Интервенцията беше водена от д-р Марин Карагеоргиев (на снимката), специалист по интервенционална кардиология, и представлява ключов момент в развитието на болницата като център за иновативна медицина.

Реналната денервация е сравнително нова терапевтична опция при резистентната хипертония, която вече се прилага в отделни лечебни заведения у нас. Интервенцията лекува успешно и пациентите с трудно контролирано кръвно налягане.

Процедурата беше извършена под локална анестезия и с използване на специализиран катетър, въведен през бедрената артерия. Цялата манипулация продължи около 60 минути, а пациентът беше под наблюдение в рамките на 24 часа след процедурата. Той е изписан е в отлично състояние.

*„Ползите за пациента след такава процедура са значителни“*, коментира д-р Карагеоргиев. *„На първо място се постига трайно и устойчиво понижаване на кръвното налягане, като рискът от усложнения е минимален. Освен това интервенцията предполага бързо възстановяване, тъй като причинява минимална травма и съответно болничният престой е кратък. В дългосрочен план се намалява рискът от инфаркт, инсулт и други усложнения на хипертонията“*, обобщи специалистът.

## В УМБАЛ „КАНЕВ“ ИЗВЪРШИХА МИКРОИНВАЗИВНА ПРОЦЕДУРА С ИЗКЛЮЧИТЕЛНА СЛОЖНОСТ И ВИСОК РИСК

Отделението по хирургия и Отделението по образна диагностика на УМБАЛ „Канев“ в Русе извършиха микроинвазивна процедура с изключителна сложност и висок риск. За това информира Zdrave.net на 22.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение.

Екипите успешно осъществиха биопсия на белодробен възел с размери едва 14 мм, разположен дълбоко в белодробната тъкан – интервенция, изискваща максимална прецизност и перфектна координация.

Пациентът, който има онкологична история, беше подложен на процедурата с цел да се установи дали нодулът (възелът) представлява метастаза или вторичен първичен тумор. За да се преодолеят предизвикателствата на този сложен случай, екипът покани д-р Александър Пейчев, инвазивен рентгенолог. Той работи в тясно сътрудничество с д-р Симеон Симеонов, началник на Отделението по хирургия, д-р Кольо Карахристов, хирург, и д-р Ивелин Васков, началник на Отделението по образна диагностика. Процедурата, проведена под контрола на компютърна томография, премина успешно и без усложнения. Пациентът е изписан три дни по-късно.

## КЛИНИЧНАТА ЛАБОРАТОРИЯ КЪМ МБАЛ „Д-Р ДИМИТЪР ПАВЛОВИЧ“ ПОЛУЧИ НОВА КОМПАКТНА НАСТОЛНА ЦЕНТРОФУГА СЪС СРЕДСТВА ОТ „БЪЛГАРСКАТА КОЛЕДА“

Клиничната лаборатория към МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“ в Свищов получи нова компактна настолна центрофуга „DM0424“, закупена със средства от благотворителната инициатива на Президента на Република България „Българската Коледа“, информира Zdrave.net на 30.01.2025 г. като се позова на съобщение от болницата.

Медицинската апаратура на стойност няколко хиляди лева е получена след подписване на Договор за дарение между администрацията на президента на Република България и управителя на лечебното заведение Илиян Венков. Тя ще подпомогне дейността на болничното звено и оптимизацията на работния процес, допълват от лечебното заведение.

## ЖЕНА ОТ СЛИВЕНСКОТО СЕЛО ЯБЛАНОВО РОДИ БЛИЗНАЦИ ДО ВХОДА НА МБАЛ - ШУМЕН

Жена от сливенското село Яблановo роди близнаци до входа на МБАЛ - Шумен. Родилните болки на 21-годишната жена започнали тази сутрин, като незабавно са потеглили с личен автомобил от Яблановo към Шумен. При пристигането пред болницата раждането вече било в напреднал етап, съобщи Радио Шумен на 28.01.2025 г.

Бащата на близнаците е асистирал при раждането на първото бебе, след което повикал екип на Спешна помощ. Медицински екип е помогнал за раждането на второто бебе. Двете момчета вече са под грижите на неонатолозите на МБАЛ -Шумен.

"*Раждането е три седмици преди термин, което е нормално при многоплодна бременност*", каза за Радио Шумен началникът на Отделението по неонатология д-р Лиляна Куздова. "*Бебетата са с тегло 2 450 и 2 755 грама. Поставени са в кувьози и са на кислородна терапия. Това се налага, защото раждането беше при необичайни обстоятелства, в нестерилна обстановка и извън болнично заведение*", допълни тя.

Бебетата и майката са в добро общо състояние, в момента екипите на Родилното и Неонатологичното отделения извършват необходимите прегледи и изследвания.

## СПАСИХА РЪКАТА НА 103-ГОДИШНА ЖЕНА В УМБАЛ „СВЕТА ЕКАТЕРИНА"

Ръката на 103-годишна жена беше спасена в УМБАЛ „Света Екатерина", информира Clinica.bg на 09.01.2025 г.

Медици от Клиниката по съдова и ендоваскуларна хирургия са извършили тромбектомия на столетницата, на която преди това е била поставена диагнозата емболия на брахиална артерия в ляво. След сложната операция и наблюдение жената е била изписана, съобщиха болницата.

Пациентката е докарана през празничните дни с екип на Спешна помощ в лечебното заведение със силна болка и изтръпване на лява ръка. Столетницата е приета веднага, направен е ултразвуков доплер, който установил запушване на брахиалната артерия и липса на кръвоснабдяване в крайника. Жената има и редица съпътстващи кардиологични заболявания, сред които предсърдно мъждене, имплантиран постоянен пейсмейкър, хипертония и дислепидемия. След поставянето на диагнозата емболия на брахиална артерия в ляво, веднага се сформира екип от съдовите хирурзи д-р Елица Димитрова и д-р Мария Чакова, които са оперирали по спешност 103-годишната пациентка. Те извършили тромбектомия –проникнали с катетър в артериите, раздули го, извадили тромбите и възстановили кръвотока на крайника.

## СПАСИХА ЖИВОТА НА МЛАДА ЖЕНА
## СЛЕД ИНЖЕКЦИЯ С БОТОКС ЗА РАЗКРАСЯВАНЕ

Животът на 30-годишна жена с инжектиран ботокс спасиха лекарите в УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов" с помощта на колегите им от Военномедицинска академия и Министерството на здравеопазването, информира Clinica.bg на 30.01.2025 г.

Пациентката е била приета в Спешната болница със спадане на клепачите, нарушение на гълтането и слабост в мускулите на цялото тяло след инжекция с ботокс. *„Хоспитализирахме я с анамнестични данни за приложение на ботулинов токсин на лицето с козметична цел"*, разказа началникът на Клиниката по нервни болести в „Пирогов" доц. д-р Мария Димитрова. Изследванията показали, че жената е с ятрогенен ботулизъм в резултат на инжектирането. За да бъде спасен животът ѝ инфекционист назначил употребата на противоботулинов серум. Оказало се обаче, че такъв няма в страната. Директорът на „Пирогов" д-р Валентин Димитров, началникът на ВМА проф. Венцислав Мутафчийски и Министерство на здравеопазването предприели спешни мерки за доставянето му. Нужните количества от препарата са внесени и приложени навреме на пациентката. Постепенно слабостта преминала и работата на мускулите се възстановила, възвърнала се и гълтателната функция, клепачите застанали на обичайното си местоположение.

Излекуваната 30-годишна жена благодарила на екипа на болницата и изрично настояла нейната историята да бъде разказана, за да не попадат и други в нейната ситуация. *„Ятрогенният ботулизъм е рядко, но потенциално животозастрашаващо състояние, вследствие на употреба на ботулинов невротоксин. Прогресирането на паретичните промени може до доведе и до въвличане на дихателната мускулатура и възникване на дихателна слабост. Така може да се стигне до нуждата от изкуствена белодробна вентилация"*, поясни доц. Мария Димитрова.

## МЕДИЦИНСКИ ЕКИП В „СОФИЯМЕД“
## ПРИСАДИ ЕДНОВРЕМЕННО ТРИ ПРЪСТА НА МЪЖ С ПРЕМАЗАНА РЪКА

Медицински екип в „Софиямед“ присади едновременно три пръста на мъж с премазана ръка, информира Clinica.bg на 27.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение.

Сложната интервенция беше направена от специалисти от Отделението по хирургия на ръка и реконструктивна хирургия. До нея се стигна, след като 42-годишен мъж от видинското село Ружинци претърпял инцидент. Докато сменял гумата на автомобила си, крикът изпуснал и колата пада върху дясната му ръка.

*„Пациентът постъпи при нас, като преди това раната беше първично обработена в друго лечебно заведение. Поради липсата на високоспециализирана подготовка и съответната апаратура там той е бил насочен към София*, разказа водещата на операционния екип д-р Илияна Марчева. *„Направихме рентгенова снимка и клиничен преглед след които оценихме какво трябва да се предприеме по време на хирургичната микросъдоваинтервенция. Налагаше се да пристъпил към репозиция на луксацията на палеца, открито наместване с вътрешна фиксация на втори, трети и четвърти пръст, съдов шев на артерии и вени с цел възстановяване на храненето на втори, трети и четвърти пръст и последващо имобилизиране"*, коментира тя.

Операцията по присаждането на пръстите е продължила над 5 часа и половина, а почти 2 седмици след нея Борислав е изписан като ще продължи да бъде под наблюдението на екипа на Отделението по хирургия на ръка и реконструктивна хирургия. *„Благодаря на екипа за професионалните грижи и топло отношение. Прекрасни и позитивни специалисти"*, каза мъжът, чиято ръка беше спасена.

## СПАСИХА МЪЖ С 4 УВРЕДЕНИ КЛАПИ НА СЪРЦЕТО

Мъж на 71 години с 4 увредени клапи на сърцето спасиха лекарите в „Софиямед" след лечение, което е продължило 7 седмици, информира Clinica.bg на 10.01.2025 г.

Пациенти с толкова комплексно засягане са 5 на 1 милион в света, казват от болницата.
Георги от Берковица е постъпил в Клиниката по кардиология с оплаквания от повтарящи се фебрилитети (повишена температура) с пикове до 38.1 през последните 6 месеца, съпроводени с лесна умора и задух при елементарни физически усилия. От проведените изследвания става ясно, че се касае за инфекциозен ендокардит на пулмоналната клапа, с наличие на вегетация, инфекциозен ендокардит на аортната клапа с перфорация на платна, високостепенна митрална инсуфициенция и високостепенна трикуспидална инсуфициенция.

В резултат на започнатото антибиотично лечение, след 4 седмици пациентът е стабилизиран и преведен в Отделението по кардиохирургия за оперативно лечение. Там специалистите по кардиохирургия извършват едноетапно интервенция върху увредените от инфекциозния ендокардит 4 клапи на сърцето. "*Интересното и по-скоро необичайното при този пациент бе, че инфекцията не беше засегнала трикуспидалната клапа, която най-често при тези състояния бива увредена. Тя беше пощадена, а инфектирана бе пулмоналната клапа, което наистина е рядка находка. Наложи се да извършим аортно клапно протезиране с биологична клапна протеза, пулмонално клапно протезиране с биологична клапна протеза, ринганулопластика на митрална клапа и ринганулопластика на трикуспидална клапа. Цялата операция продължи около 7 часа*", обясни доц. Ивилин Тодоров, началник на Отделението по кардиохирургия в болницата. След общо 7 седмици в лечебното заведение Георги е изписан, като лекарите ще продължат планово да проследяват общото му състояние.

## МЛАДА ЖЕНА ОТ БУРГАС С ГЕНЕТИЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ РОДИ ЗДРАВО МОМИЧЕНЦЕ

Млада жена от Бургас с изключително рядко и високорисково за бременността генетично заболяване – болест на фон Вилебранд тип 2В, успя да роди здраво момиченце, информира Zdrave.net като се позова на съобщение от СБАЛАГ „Майчин дом“ - София.

25-годишната Мартина страда от рядкото хематологично заболяване, характеризиращо се с абнормна функция на фон Вилебрандовия фактор и хронична тромбоцитопения (ниски тромбоцити). Това състояние значително увеличава риска от тежки кръвоизливи, както по време на бременност, така и при раждане и следродилния период. Заради това няколко болници в страната, включително в София, са отказали да поемат случая ѝ заради високия риск, докато накрая попада на д-р Ибрям Ибрям в „Майчин дом“.

След прецизно проследяване състоянието на майката и на развитието на бебето през цялата бременност и чрез предизвикано раждане под ръководството на лекаря с участието на д-р Вера Иванова – анестезиолог и на Любослава Божилова - акушерка, проплаква здраво момиченце с тегло 2 440 грама и дължина 46 см.

*„Д-р Ибрям беше единственият лекар в България, който се ангажира с моя случай Изключително благодарна съм на него и на целия екип*", казва щастливата майка. Мартина и бебето Мария Михаела се чувстват добре и вече са си вкъщи.

# ЛЕКАРИТЕ ОТ УМБАЛ „СВЕТИ ГЕОРГИ“ ОТСТРАНИХА 6-КИЛОГРАМОВ ТУМОР

Лекарите от УМБАЛ „Свети Георги“ извършиха животоспасяваща операция на 47-годишна жена, от чийто корем бе отстранен огромен кръговиден тумор с тегло около 6 кг и размери около 40 см. Интервенцията бе извършена във Втора клиника по хирургия от екип, ръководен от проф. Ангел Учиков, информира Zdrave.net на 24.01.2025 г. като се позова на съобщение от болницата.

Случаят е изключително рядък поради значителните размери на образуването, заемащо почти цялата коремна кухина и притискало жизненоважни органи.

Първоначалните прогнози са за множество метастази, както и че образуването не може да бъде премахнато чрез хирургична намеса. Такива случаи изискват висока компетентност, професионализъм и мултидисциплинарен подход, за да се извърши успешно премахване без сериозни поражения на останалите органи.

Пациентката е постъпила в болницата със силни болки и тежест в корема. Образните изследвания показват масивната формация, която е нараснала значително в рамките на два месеца. Допълнителна сложност представляват и съпътстващите ѝ заболявания, включително диабет, ревматоиден артрит и анемия. Въпреки тези утежняващи фактори, екипът успешно отстранили тумора. Хирургичната интервенция, която продължили близо два часа, преминали без усложнения. При последващата ревизия на коремната кухина не са установени признаци за метастази или засягане на други органи.

Пациентката вече се възстановява успешно. Тя е в стабилно състояние и прогнозите са благоприятни.

## УМБАЛ БУРГАС ПОСТАВИ РЕКОРД ПО БРОЙ КРЪВОДАРИТЕЛИ

Абсолютен рекорд по брой кръводарители постави Отделението по трансфузионна хематология на УМБАЛ Бургас, информира Zdrave.net на 20.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение.

През 2024 г. 10 833 души са заявили желание да станат кръводарители. До фактическо даряване са стигнали 9176 души, останалите са отпаднали по медицински причини. В историята на бургаското организирано кръводаряване от самото му начало досега не е постиган толкова голям брой дарители, подчертават от болницата.

Расте броят и на младите кръводарители – до 20-годишна възраст, на които тепърва ще разчита трансфузионната система на страната. През 2024 г. техният брой е 394.Хората над 60 години, които са дарили кръв, са 175. Статистиката показва значителен превес на мъжете над жените - 80% от всички дарители са от силния пол. Постигнатият ръст на дарителите в сравнение с 2023 г. в Бургас е 776 души.

Нарасналият брой донори се дължи от една страна на организираните от отделението акции, а от друга – и на нарасналите нужди на болниците в региона. През 2024 отделението е предало продукти за 10 105 пациенти, което прави близо 2 000 души на месец. Половината от тях са претърпели операции. Близо 3 000 души са хронично болните, които се лекуват чрез кръвопреливане и имат нужда от количества кръв всеки месец, за да живеят. Пострадалите при инциденти - катастрофи, травми, са били 1 365. През 2024 година дарителите са помогнали и на 445 родилки и 56 деца.

## БЛАГОТВОРИТЕЛНА ИЗЛОЖБА ПОД НАСЛОВ „ИЗКУСТВОТО ПОМАГА" СЪБИРА СРЕДСТВА ЗА НЕДОНОСЕНИТЕ ДЕЦА

Благотворителната изложба под наслов „Изкуството помага" в галерия "София" на Столичната библиотека ще бъде в помощ на недоносените деца. Тя беше открита на 29 януари. Организатор на събитието е българският скулптор Живко Седларски. Приходите от изложбата ще бъдат дарени за Клиниката по неонатология в СБАЛАГ „Майчин дом" , информира Clinica,bg.

С този жест художникът изразява своята признателност към екипа за положените грижи за най-малкия внук на Живко Седларски, който се ражда по-рано и се налага да остане в Интензивно отделение на клиниката. *"Моето внуче Боян се роди преждевременно в болница „Майчин дом" през лятото на 2024 г. Много тревоги и безсънни нощи имахме, докато детенцето не събра сили и не качи килограми. Всички ме успокояваха, но притесненията си останаха. Тогава реших с част от творбите, които показахме в галерия „Мисията" на Министерство на външните работи, да направим отделна изложба, като всички картини ще се обявят за продажба и 100% от приходите ще отидат за Клиниката по неонатология в „Майчин дом"*, сподели художникът. Той добави, че детето расте и се развива чудесно и изрази благодарност към целия екип от акушер-гинеколози, неонатолози, акушерки.

*"Изключително благодарни сме за инициативата на г-н Живко Седларски и за неговото решение да организира благотворителна изложба в подкрепа на недоносените деца. Средствата, които ще бъдат събрани, ще ни помогнат в нашата ежедневна работа, като ни предоставят възможности за усъвършенстване на грижите за малките пациенти"*, коментира доц. Лилия Вакрилова, началник на Клиниката по неонатология в СБАЛАГ „Майчин дом".

## СЕМЕЙСТВО ДАРИ АПАРАТУРА ЗА 72 000 ЛВ.
## НА ОТДЕЛЕНИЕТО ПО НЕОНАТОЛОГИЯ В УМБАЛ БУРГАС

Семейство Стефан, Ана и Александър Петрови дариха на Отделението по неонатология в УМБАЛ Бургас апаратура за 72 000 лв., информира Zdrave.net като се позова на съобщение от лечебното заведение. Част от средствата са събрани на юбилея на Стефан Петров, който пожелал гостите да не му подаряват подаръци, а да подкрепят благотворителна кауза.

През септември м.г. той навършил 70 години и семейството решило да посвети годишнината на бъдещите поколения - децата, които ще се родят и ще имат нужда от интензивни грижи. С парите на гостите и лични средства сем. Петрови купува интензивна единица - цялостен комплект оборудване за лечение на преждевременно родени и недоносени деца. Той включва кувьоз, неонатален аспиратор (апарат за обдишване) и пациентен монитор. Техниката е най-висок клас от реномирания германски производител Draeger. С подобни апарати работят най-добрите неонатологични клиники в Европа и света.

В Деня на родилната помощ семейство Петрови предаде дарението на екипа на Отделението по неонатология. То бе осветено от отец Петър от църквата "Успение Богородично" - Несебър.

*"През годините съм помагал на различни хора и организации. Избрах Отделението по неонатология, защото по този начин ще помогна на мнозина, а не само на един човек. Тази апаратура в следващите години ще спаси живота на стотици деца. Вярвам, че трябва да оставим нещо след себе си и бих се радвал и други хора, които развиват бизнес в България, да следват този пример"*, сподели днес дарителят Стефан Петров.

В знак на благодарност началникът на отделението д-р Стилияна Томова подари на семейство Петрови календар със снимки на децата, чийто живот е бил спасен тук. *"Вашият жест е много важен за нас, не само, защото улеснява ежедневната ни работа, а защото дава надежда и увереност на родителите, които ни се доверяват"*, посочи тя и допълни, че именно благодарение на дарителите отделението разполага с нова и съвременна техника.

## 10 СПОРТИСТИ ДАРИХА КРЪВ В МОБАЛ „Д- Р СТЕФАН ЧЕРКЕЗОВ“ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Акция по кръводаряване организираха два клуба, по карате и кигбокс, във Велико Търново. 12 спортисти се явиха в Отделението по трансфузионна хематология на МОБАЛ „Д- р Стефан Черкезов“, като 10 от тях успяха да дарят кръв, а останалите ще опитат отново след време. За това информира Clinica.bg на 23.01.2025 г.

В благотворителната акция се включиха състезатели от 18 до 22 години от Карате клуб „Катана“ и Кикбокс клуб, които дариха заедно със своя треньор сенсей Самир Мутишев. Наравно с мъжете в кръводаряването се включи и 21-годишната Христиана Димитрова. Младата жена дари кръв за първи път, но заяви, че има намерение да продължи да дарява и да бъде пример и за други хора.

## БЛАГОТВОРИТЕЛНАТА КАМПАНИЯ "МОТО КОЛЕДА" В ПЛЕВЕН ОТНОВО СЪБРА СРЕДСТВА ЗА БОЛНИ ДЕЦА

Над 40 000 лв. бяха събрани по време на благотворителната кампания "Мото Коледа" в Плевен, съобщиха от общината. За това съобщи Clinica.bg на 07.01.2025 г.

Събраната сума е от 70-те дарителски кутии, които бяха инсталирани на различни места в града по време на 13-ото издание на инициативата. Средства и тази година ще бъдат отделени за лечението на болни деца. През 2024 г. бяха подпомогнати семействата на петима малчугани.

## ДЕЦАТА ОТ ДЕТСКАТА ГРАДИНА В СЕЛО ИВАЙЛО ДАРИХА СРЕДСТВА ЗА НЕОНАТОЛОГИЧНОТО ОТДЕЛЕНИЕ НА МБАЛ – ПАЗАРДЖИК

*Екипът на Неонатологичното отделение на МБАЛ – Пазарджик беше развълнуван и изненадан приятно от децата, учителите и родителите от Детска градина „Веселка“ в пазарджишкото село Ивайло. Преди коледните празници те организирали коледна работилница „Сръчните джуджета“ и изработили заедно коледни сувенири, венци, картички, коледни играчки за елха и сладки лакомства, които продали по време на коледни благотворителни базари в детската градина в с. Ивайло и в сградата на изнесената група в село Сарая. Събраните средства в размер на 1 874,59 лв. бяха връчени на началника на Неонатологичното отделение д-р Здравка Пиронова от директорката на детска градина Весела Янкова. за това информира Zdrave.net на 20.01.2025 г. като се позова на съобщение от болницата.*

*„Ръководството, учители и представители на родителите посетихме Неонатологичното отделение, за да предадем събраните средства от нашия коледен благотворителен базар „От дете за дете“, в който със свои сувенири и картички, се включиха близо 200 деца и техните родители. С тази инициатива искаме да покажем, че доброто винаги намира път, когато се прави с любов. Посланието ни е всички да бъдем по-добри и да предадем добротата нататък. В това отделение помагат на най-малките и крехки бебенца в първите и най-важни дни от живота им. Надяваме се да допринесем по някакъв начин за тяхното лечение и отглеждане. Искаме да вдъхновим екипа на отделението да продължи с още повече енергия и отдаденост своята важна мисия“, сподели г-жа Янкова.*

*Д-р Здравка Пиронова не успя да сдържи сълзите си от радост. Тя благодари от сърце на децата, техните родители и учители за този искрен, мил и трогателен жест: „Вашата добрина, усилия и грижа са безценни. Даренето, което ни направихте, не е просто финансова помощ – то е израз на любов и загриженост и показва, че добротата няма възраст. Знаем, че зад всяка коледна картичка и сувенир стои детска усмивка и искрено желание да помогнат. Това ни стимулира още повече да работим за най-малките герои, които имат нужда от нас. От цялото си сърце ви благодаря!“*

## МЛАДО СЕМЕЙСТВО ОТ РУДОЗЕМ НАПРАВИ ДАРЕНИЕ НА НЕОНАТОЛОГИЧНОТО ОТДЕЛЕНИЕ КЪМ МБАЛ „Д-Р БРАТАН ШУКЕРОВ“

Младо семейство от Рудозем направи дарение на Неонатологичното отделение към МБАЛ „Д-р Братан Шукеров“ – три електронни везни за измерване на теглото на бебета, каза д-р Юлия Кисимова – началник на отделението, цитирана от пресцентъра на болницата. За това информира Zdrave.net на 07.01.2025 г.

Младоженците Моника и Виктор Башеви решили с част от средства от сватбата си да направят подарък за бебетата, които се раждат в областната болница.

Ръководството на лечебното заведение и екипът на Неонатологичното отделение изказаха своята огромна благодарност на семейство Башеви. Те пожелаха на дарителите много здраве, щастлив семеен живот и благоденствие.

## УЧЕНИЦИ ДАРИХА НА МБАЛ-ПАЗАРДЖИК 4 500 ЛЕВА, СЪБРАНИ ОТ БЛАГОТВОРИТЕЛЕН КОНЦЕРТ

4 500 лв., събрани от благотворителния концерт „Коледа е доброта“, организиран от Средно училище „Георги Брегов“ в Пазарджик, ще бъдат предоставени на Второ педиатрично отделение на МБАЛ – Пазарджик. За това информира Zdrave.net на 03.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение. Средствата са предназначени за подобряване на условията в детското отделение и закупуване на необходима медицинска апаратура.

*„Изразяваме най-искрени и сърдечни благодарности към директора на училището г-жа Добринка Райкова, към всички преподаватели, както и към всички талантливи деца и участници, които вложиха таланти и усилия, за да превърнат този концерт в магия“*, сподели началникът на Второ педиатрично отделение д-р Златомира Манолова. Тя е убедена, че подобни инициативи не просто помагат, но и вдъхват надежда.

*„Вашата доброта ни дава сила и ни напомня, че не сме сами в трудностите. Благодарение на Вас ще можем да направим престоя на децата в отделението по-лек и по-приятен“*, обърна се тя към дарителите.

Д-р Манолова връчи на ръководството на училището благодарствена грамота от екипа на Второ педиатрично отделение и отправи пожелание: „Нека всички деца, които участваха в концерта, продължат да носят светлина и добрина в света. Нека Вашето училище винаги бъде място, където добротата расте заедно с Вас. Желая ви здраве, вдъхновение и още много прекрасни инициативи. Нека добротата и отдадеността Ви бъдат вдъхновение за всички нас!“

## ДАРЕНИЕ ОТ 30 СПАЛНИ ЧУВАЛЧЕТА ЗА НОВОРОДЕНИ ПОЛУЧИ ОТДЕЛЕНИЕТО ПО НЕОНАТОЛОГИЯ В МБАЛ „СВ. ПАНТЕЛЕЙМОН“ - ЯМБОЛ

Дарение от 30 спални чувалчета за новородени получи Отделението по неонатология в областната болница „Св. Пантелеймон“ в Ямбол. Благотворителният жест е част от националната инициатива „Чувалче с кауза“ на фирмата за бебешко спално бельо и дрешки Angel Baby. За това информира БТА на 09.01.2025 г. като се позова на съобщение от лечебното заведение.

Спалните чувалчета са изработени специално за неонатологичните отделения, с подходяща кройка и странично отваряне, за да може по-лесно да се повиват и преобличат бебенцата, а при нужда да се включват на апаратура, обясни адвокат Красимира Атанасова, която е посланик на инициативата в Ямбол.

Изключително сме благодарни за това дарение, което ще допринесе за оптимален комфорт на бебетата, ще подпомогне екипа в грижите за тях. Прекрасен жест, който вярваме, че ще бъде оценен и от майките, тъй като в нашата болница бебетата в 90% са при тях, а не отделени, каза неонатологът д-р Константин Колишев от ямболската болница.

Чрез инициативата са дарени над 4 000 чувалчета в над 45 родилни отделения в повече от 35 града у нас. За всяко закупено чувалче, едно се дарява за родилните отделения в страната, посочват организаторите на благотворителната кампания на сайта си.

## 54 000 ЛЕВА ДАРИХА НА БЧК СОБСТВЕНИЦИ НА УВЕСЕЛИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

Собственици на увеселителни съоръжения дариха част от приходите си на Българския Червен кръст за социални инициативи, съобщиха от организацията. Над 54 000 лева са събрани от такива съоръжения в цялата страна към момента. С дарената сума ще бъде осигурен безплатен обяд на 2 900 деца в нужда през настоящата учебна година. За това информира Clinica.bg на 03.01.2025 г.

През двете предходни учебни години (2022/2023 и 2023/2024 г.) беше осигурен безплатен обяд за 8 900 ученици от социално слаби семейства. Девет деца, пострадали при пътнотранспортни произшествия са били лекувани за над 7 000 лева, отново със средства, събрани от увеселителните съоръжения. *"Шест въртележки в област Враца подкрепят инициативата и предоставят част от сумите, събрани от продадени билети“*, уточни директорът на Регионалната организация на БЧК Гергана Михалчева. *„Към момента ние осигуряваме обяда на общо 100 деца от бедни семейства, като от тях 70 са в село Михайлово, а 30 са в село Търнава"*, допълни тя.

## С 38 СВОБОДНИ МЕСТА ЗА ЛЕКАРИ И 43 СВОБОДНИ МЕСТА ЗА МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ РАЗПОЛАГА МБАЛ „Д-Р ИВАН СЕЛИМИНСКИ“ - СЛИВЕН

С недостиг на лекари и медицински сестри посрещна новата 2025 година областната болница в Сливен МБАЛ „Д-р Иван Селимински“. Общо 38 са свободните места за лекари, а за медицински сестри – 43.

Към момента болницата се справя със ситуацията, но възрастта на лекарите и медицинските сестри в голямата си част е напреднала, каза директорът на лечебното заведение д-р Васислав Петров, цитиран от БНР на 02.01.2025 г.

*„Страхувам се от момента, в който лекарите и медицинските сестри ще се уморят и всички пенсионери ще напуснат работа. Тогава болницата наистина трябва много рязко да свие своята дейност. И няма да може да отговори на задачите, които има като областна болница – да обслужва всички спешни случаи, всички неосигурени и въобще всички болни, тежкоболни, които са в област Сливен“*, коментира д-р Петров. Като председател на Сдружението на областните болници той отбеляза, че държавата трябва да реши в случай на недостиг на лекари кой ще поеме пациентите – областните или частните болници, за да не останат цели региони без лекарска и спешна помощ: *„Да прецени как да ешелонираме болничната помощ, за да може в страната на всеки да му е ясно къде, как и къде да отиде, за да получи тази болнична помощ“*, посочи директорът.

Областната болница в Сливен е най-голямата в областта и на година обслужва над 20 хиляди пациенти в различни направления.

## Министерството на здравеопазването:

## УПОТРЕБАТА НА ХЕКСАХИДРОКАНАБИНОЛ ИМА ПСИХОАКТИВЕН ЕФЕКТ

Употребата на хексахидроканабинол (HHC) - вещество с висока степен на риск за здравето и е в забранителен списък, има психоактивен ефект, който се реализира по сходен на тетрахидроканабинол фармакологичен механизъм. Това казаха за БТА на 02.01.2025 г. от пресслужбата на Министерството на здравеопазването. По-рано днес Владимир Николов, окръжен прокурор на Плевен, съобщи пред журналисти, че по предварителни данни от комплексната физико-химична експертиза във вейпа на загиналото в Плевен момче има хексахидроканабинол.

На 1 януари 2025 г. 14-годишно момче загуби живота си след падане от седмия етаж на 14-етажен блок в Плевен. Шест деца са пушили вейп, като на едно от тях му прилошава и слизайки по стълбите, пада през отворен прозорец.

Хексахидроканабинол е включен в Списък I - ”Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложение в хуманната и ветеринарната медицина” на Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични - с Постановление на Министерския съвет №184 от 4 октомври 2023 г., обнародвано в Държавен вестник на 10 октомври 2023 г.

HHC е аналог по химическа структура на тетрахидроканабинол (THC). Веществото е под интензивен мониторинг от Агенцията на Европейския съюз по наркотиците. HHC е включен под контрол, съгласно становище на експертния съвет към Националния съвет по наркотичните вещества, което е гласувано и прието от Националния съвет по наркотични вещества. Експертният съвет изготвя становище за всяко предложение за включване на нови растения и вещества, за заличаването или прехвърлянето им от един списък в друг, допълниха от пресслужбата.

Съгласно Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите Министерството на вътрешните работи чрез специализираните си служби предотвратяват, разкриват и противодействат на незаконно разпространени наркотични вещества. Контролът върху разпространението и употребата на наркотични вещества от Списък I се осъществява от органите на МВР.

## ВСЕКИ МОЖЕ ДА ЗАНЕСЕ ВЕЙП ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ В СЪДЕБНАТА ХИМИКО-ТОКСИКОЛОГИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ В АЛЕКСАНДРОВСКА БОЛНИЦА

Всеки може да занесе вейп за изследване в съдебната химико-токсикологична лаборатория в Александровска болница. Това каза за БТА на 03.01.2025 г. Христо Манов, химик в съдебната химико-токсикологична лаборатория в Александровска болница. Изследването струва 178 лв. и се извършва в рамките на 2-3 дни. В лабораторията досега са изследвани както вейпове, така и бонбони, донесени от частни лица. Във вейп е било доказано съдържанието на хексахидроканабинол (HHC), а в бонбоните – съдържание на тетрахидроканабутол (THCB), което е разновидност на синтетичните канабиноиди, посочи още Манов. Вейпът, който е изследван преди време в лабораторията, е бил купен от сайт, допълни той. По думите му във вейпа са открити и малко количество примеси от етерични масла, но съдържанието на HHC е било близо 100%.

Изследването се извършва с нова апаратура - хроматограф, с която Александровска болница разполага от юни тази година. Това позволява бърза идентификация на проби с изключителна точност и разширява значително обхвата от изследвани вещества, като в портфолиото се включват медикаменти, дизайнерски дроги, упойващи, наркотични, отровни и токсични вещества.

## ОСИГУРЕНО Е ФИНАНСИРАНЕ ЗА ДВЕ СКРИНИНГОВИ ОНКОЛОГИЧНИ ПРОГРАМИ

При осигурено финансиране през 2025 г. ще бъдат реализирани две скринингови онкологични програми за периода 2025 г. - 2030 г. Едната е за рак на дебело черво с таргетна група лица на възраст 45-75 г., а втората за рак на маточната шийка с таргетна група лица на възраст 25-65 г. Това става ясно от отговора на служебния министър на здравеопазването д-р Галя Кондева на въпрос на депутата от ПП-ДБ доц. Васил Пандов, информира Zdrave.net на 09.01.2025 г.

Тези скринингови програми са одобрени от ръководството на Министерството на здравеопазването през м. октомври 2024 г.

През 2024 г. към графика за възлагане на обществени поръчки на МЗ е добавена нова открита процедура с прогнозна стойност 20 800 000,00 лв. без ДДС или 24 960 000,00 с ДДС за доставка на медицински изделия за инвитро диагностика. Средствата ще бъдат осигурени с национално финансиране в рамките на разчетените средства за функция „Здравеопазване"" по консолидираната фискална програма за 2025 г. Срокът за изпълнение на дейностите в одобрените скринингови програми е 2025 г. - 2026 г.

Министърът припомня, че през 2024 г. Министерство на здравеопазването е изпълнявало и дейности по Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021-2025 г. За тази цел са увеличени разходите по бюджета на МЗ с 6 000 000 лв. за организирането и провеждането на скрининг на заболявания, свързани с детското здраве и репродуктивното здраве на жените - неонатален скрининг и скрининг на злокачествени новообразувания на шийката на матката.

Бюджетна програма „Промоция и превенция на незаразните болести" е с бюджет 3 000 000 лв., от които 1 000 000 лв. са предназначени за скрининг на рак на маточната шийка и 2 000 000 лв. за информационна кампания, а за увеличаване на предоставения трансфер по бюджета на НЗОК за 2024 г. са отпуснати 9 000 000 лв. за организирането и провеждането на скрининг на злокачествени новообразувания на шийката на матката.

Скрининговата програма за рак на маточната шийка за 2024 г. беше насочена към жените на възраст от 20 до 29 г. включително, независимо от здравноосигурителния им статус; жените на възраст от 40 до 49 г. включително, независимо от здравноосигурителния им статус и жени на възраст от 30 до 40 г. включително, които не са здравноосигурени.

## 906 ЖЕНИ СА ПРЕМИНАЛИ ПРЕГЛЕД ПО ОБЩИНСКАТА СКРИНИНГОВА ПРОГРАМАТА ЗА РАК НА МЛЕЧНАТА ЖЛЕЗА ПРЕЗ 2024 Г.

Общо 906 жени са преминали преглед по Общинската скринингова програмата за рак на млечната жлеза през 2024 г., като програмата е подкрепена с 200 000 лева от бюджета на Столичната община, отчетоха оттам. За това информира Zdrave.net на 07.01.2025 г

Извършени са безплатни клинични прегледи и рентгенови мамография на жени от системата на столичното образование в общински болници и ДКЦ, като, за съжаление, има и установени жени със злокачествено заболяване, отбелязват от СО.

Целта на Програмата е повече жени да бъдат информирани и да направят профилактични прегледи, защото колкото по-рано бъде установено заболяването, толкова по-голяма е вероятността пациентката да бъде излекувана напълно.

Програмата на Столична община е първата и към момента единствена организирана скринингова превенция за рак на млечната жлеза, заради социалната значимост на това заболяване. От 2015 г. до сега са обхванати учителки, непедагогически персонал в общинските учебни заведения, служители в социални и общински културни институции, работещи в детските кухни, както и жени, работещи в градския транспорт. Предвижда се Програмата да продължи и през настоящата година с финансиране от общинския бюджет.

## СРЕДНО НА ДЕН ПРЕЗ МОБИЛНОТО ПРИЛОЖЕНИЕ ERX СЕ ГЕНЕРИРАТ НАД 2 800 РЕЦЕПТИ

Общият брой на издадените електронни бели рецепти през мобилното приложение eRx надхвърли 1.2 млн., сочат данните от Националната здравноинформационна система (НЗИС). Средно на ден през приложението се генерират над 2 800 рецепти от лекари, зъболекари, фелдшери и ветеринари. За това информира Zdrave.net на 09.01.2025 г.

Приложението eRx бе разработено и пуснато в експлоатация от Информационно обслужване в началото на март 2023 г., за да улесни медицинските лица в издаването на електронни рецепти, в случаите, в които нямат достъп до компютър с медицински софтуер. За сравнение, общият брой на издадените бели рецепти за периода надхвърля 6,5 млн., което означава, че почти всяка 6 рецепта е генерирана през мобилното приложение.

Чрез eRx лекарите могат да изписват електронни рецепти по всяко едно време и от всяко място. Издадената рецепта се записва в НЗИС и става част от електронното здравно досие на пациента.

*„eRx облекчава значително пациентите и медицинските лица при домашни посещения, особено в трудно достъпните райони“*, каза Бранимир Петаков, ръководител отдел *„Мобилни приложения“ в Информационно обслужване. Лекарите могат да видят статуса на издадените от тях рецепти през eRx и да разберат дали са активни, изпълнени или отказани, добави той. По думите му приложението е сред най-иновативните специализирани медицински продукти в Европейския съюз. Анулираните рецепти са едва 4 090 или под 0.3% от общо издадените, което доказва неговата функционалност и лесна употреба“*, каза още Петаков.

До този момент безплатното приложение за издаване на бели рецепти е изтеглено над 52 000 пъти от App Store и Google Play. За последния месец eRx е използвано активно от 25 000 медицински специалисти. Екипът на Информационно обслужване е в постоянна комуникация с представителите на съсловните организации, които използват приложението и дават регулярна обратна връзка за надграждане на функционалностите му и по-бърз процес по предписване на лекарствени продукти. До сега лекарите са създали над 41 000 шаблона на рецепти, което ги улеснява максимално и им спестява съществено време при изписването на рецепти.

Приложението работи и в офлайн режим, което означава, че рецепта може да се издава без интернет свързаност. Тя се запазва в локалната памет на мобилното устройство на медицинския специалист и когато връзката с интернет бъде възстановена, рецептата се изпраща към НЗИС. Тя веднага попада в електронното здравно досие на пациента и може да бъде изпълнена от всяка една аптека, което спестява огромно време и разходи на лекарите и гражданите.

## ОБУЧАВАТ МАЙКИ НА ДЕЦА В ДЕТСКИ ГРАДИНИ
## КАК ДА СЕ ПРИДЪРЖАТ КЪМ ЗДРАВОСЛОВНОТО ХРАНЕНЕ У ДОМА

Как метаболизмът влияе на енергията на тялото, каква е ролята на протеините, въглехидратите и мазнините и защо витамините и минералите са необходими за растежа и имунната система на децата - това са част от темите, по които ще дебатира с майки на деца от детските градини в район „Западен“ ръководителят на Катедрата по медицинска биохимия в МУ-Пловдив проф. д-р Анелия Биволарска. За това информира Zdrave.net на 10.01.2025 г.

Срещите под мотото „Здравословно хранене за малки герои: Обучителни сесии за майки в борбата със затлъстяването“ ще се проведат от 27 до 30 януари. Тя е инициатор е на редица социални инициативи и основен двигател на кампанията „Да разпространим университетското знание на достъпен език“.

Акцентът през миналата година бе затлъстяването при учениците, когато студенти медици гостуваха в различни пловдивски училища, за да направят презентации, свързани със здравословния начин на живот.

Тази година акцентът е върху родителите, които формират навици и са отговорни за правилното хранене на най-малките. Проф. Биволарска ще ги запознае детайлно с това как тялото преобразува храната, каква е ролята на хормоните в управлението на апетита и теглото и значението на чревната микробиота за здравето и метаболизма.

На присъстващите ще бъдат раздадени флаери със съвети, създадени от ас. д-р Калина Методиева, ас. д-р Мария Мотреникова и ас. Мерлин Есад.

Проф. Биволарска преподава на студенти от всички специалности, изучаващи биохимия. Автор е на учебници и учебни помагала на български и на английски език и на YouTube канал по медицинска биохимия.

## МИНИСТЪР КОНДЕВА ИЗДАДЕ НОВА ЗАПОВЕД,
## С КОЯТО СЕ ЗАБРАНЯВА ИЗНОСЪТ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ЛЕКАРСТВА

Министърът на здравеопазването д-р Галя Кондева издаде нова заповед, с която се забранява износът на определени лекарства. Целта е осигуряване на достатъчно количества за нуждите на българските пациенти, опазване на тяхното здраве и гарантиране на непрекъснатост на лекарствената им терапия, съобщи Zdrave.net на 15.01.2025 г. като се позова на информация от пресцентъра на Министерството на здравеопазването.

Извършен е анализ върху наличието на лекарствени продукти за лечение на диабет, антибиотици, както и лекарство за недоносени деца. Изискана е информация от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ), Регионалните здравни инспекции (РЗИ) и притежателите на разрешение за употреба (ПРУ) за доставени и налични количества от посочените лекарствени продукти и е направена справка в Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за потреблението им и броя на здравноосигурените лица. В резултат на получените данни е съставен списък на лекарствени продукти, които ще бъдат забранени за износ. Става въпрос за 9 продукта от групата „Инсулини и аналози“, два от групата „Инхибитори на натриево-глюкозния ко-транспортер 2“ (SGLT-2), един от групата „Противовирусни моноклонални антитела“, както и продукти от групата „Антибактериални лекарствени продукти за системна употреба“ с международно непатентно наименование Amoxicillin, clavulanic acid и Azithromycin.

Срокът на действие на новата заповед е от 21 януари до 20 февруари 2025 г.

## ЦЕНТЪРЪТ ЗА СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ ПО ВЪЗДУХ ТЪРСИ МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ

Центърът за спешна медицинска помощ по въздух (ЦСМПВ) търси медицински сестри. Те са нужни на Регионална база на ЦСМПВ в Долна Митрополия. Обявлението от страна на ЦСМПВ е за три щатни бройки. Предложеното заплащане е в диапазона 1 450 - 3 900 лв. бруто. на месец, информира Clinica.bg на 14.01.2025 г.

Ролята на медицинските сестри ще бъде да подпомагат дейността на лекаря от авиомедицинския екип по оказване на спешна медицинска помощ на болни и пострадали на мястото на инцидента и по време на транспортирането им по въздуха с вертолет до предаването на пациента на медицински екип на посрещащото лечебно заведение.

Изискванията към кандидатите са да притежават висше образование по „Здравни грижи" в степен бакалавър, да имат професионален опит поне две години, да владеят английски език. Документите за участие в подбора се подават на e-mail адрес: rabota@csmpv.egov.bg или на място в деловодството на ЦСМПВ с адрес: гр. София, бул. „Академик Иван Евстратиев Гешов" № 15, ет. 2 – в срок до 10 февруари 2025 г.

## ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ И ТРАЙНИ УВРЕЖДАНИЯ В СЕВЕРОЗАПАДНА БЪЛГАРИЯ ЩЕ ПРОДЪЛЖАТ ДА ПОЛУЧАВАТ ЗДРАВНИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ОТ МОБИЛНИ ЕКИПИ И ЧРЕЗ ТЕЛЕКЕЪР

Правителството осигури възможност възрастни хора с хронични заболявания и трайни увреждания в Северозападна България да продължат да получават здравни и социални услуги от мобилни екипи в своите домове и от разстояние чрез телекеър и през 2025 г. За това информира Zdrave.net като се позова на съобщение от пресцентъра на МС.

Министерският съвет прие постановление за одобряване на допълнителни трансфери по бюджетите на общините Видин, Монтана, Белоградчик, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол и Враца, които изпълняват Програма „Иновативен модел за грижи в общността за хора с хронични заболявания и трайни увреждания 2024“.

През май 2024 г. кабинетът отпусна 720 000 лв. на седемте общини за изпълнение на дейностите по мярката. С приемането на постановлението на правителството те ще могат да предоставят здравни и социални услуги до изчерпване на неусвоените средства по програмата.

С друго свое решение правителството осигури продължаването на програмата през 2025 г. По този начин включените в процедурата възрастни хора с хронични заболявания и трайни увреждания ще продължат да получават грижи до изчерпване на неусвоените средства по програмата.

## НОВИЯТ ЗДРАВЕН МИНИСТЪР ОБЕЩА ДА НАДГРАЖДА ЗАПОЧНАТОТО ОТ Д-Р ГАЛЯ КОНДЕВА

С отчет за свършеното през изминалите 9 месеца досегашният служебен министър на здравеопазването д-р Галя Кондева предаде поста на новия министър доц. Силви Кирилов, информира Zdrave.net на 16.01.2025 г. като се позова на съобщение от пресцентъра на Министерството на здравеопазването.

*„В тази папка е описано това, което успяхме да постигнем с моя екип. Смятам, че свършихме добра работа, но Вас също Ви очакват много предизвикателства. Желая Ви успех и знам, че ще се справите“*, заяви д-р Кондева.

На свой ред новият министър Силви Кирилов посочи: *„Най-добрата работа е надграждане на започнатото и постигнатото до момента. Върху това ще се съсредоточа“.*

## 152 ДЕЦА СА БИЛИ ЛЕКУВАНИ В ЧУЖБИНА ПО ЛИНИЯ НА НЗОК ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ТРИ ГОДИНИ

152 деца са били лекувани в чужбина по линия на НЗОК през последните три години, като през 2022 г. са лекувани 52 деца, през 2023 г. – 45 и през 2024 г. – 55 деца. От тях 100 са малолетни, а 52 – непълнолетни. Това става ясно от отговора на служебния министър на здравеопазването д-р Галя Кондева на въпрос на депутата от ГЕРБ Деница Сачева, информира Zdrave.net на 17.01.2025 г.

Най-много деца са лекувани в Австрия, а най-скъпо е лечението в САЩ, става ясно още от отговора на служебния министър.

През 2022 г. в Австрия са били лекувани 20 деца, в Белгия – 11, във Франция – 9, в Германия – 8, две деца в САЩ и две - в Турция и по едно в Сърбия и Израел. През 2023 г. в Австрия са изпратени на лечение – 21 деца, в Германия – 16, а във Франция – 3, две деца са били лекувани в САЩ и Полша и едно в Белгия. През 2024 г. най-много деца са били изпратени на лечение в Германия – 16, в Австрия и Франция по 10, 5 деца са били лекувани в Белгия и толкова и в Испания, в Турция – 4, в Полша – 2, а в Нидерландия - 1.

2 865 194,48 лв. е сумата, заплатена от НЗОК за лечение в САЩ, и почти толкова – 2 854 625,77 лв. – в Германия. Лечението на българчетата в Австрия е струвало 928 358, 66 лв., в Турция - 771 183,77 лв., в Полша - 716 431,82 лв., във Франция - 552 509,88 лв., в Испания - 319 861,06 лв., в Израел – 284 400,00 лв., в Белгия 46 882,75 лв., в Сърбия 8 801,24 лв. и в Нидерландия – 3 618, 29 лв.

Основните заболявания, за които са изпращани деца за лечение в чужбина, са първична хипероксалурия тип 1, терминален стадий на бъбречна болест; Синдром на вродена централна хиповентилация и ахондроплазия, двустранен ретинобластом.

## 20 ГОЛЕМИ БОЛНИЦИ ЩЕ УЧАСТВАТ В ПИЛОТНИЯ ПРОЕКТ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ВНЕДРЯВАНЕ НА ЦИФРОВА ПЛАТФОРМА ЗА МЕДИЦИНСКА ДИАГНОСТИКА

Министерството на здравеопазването планира да бъдат избрани и свързани към системата 20 големи лечебни заведения, по пет от четирите медицински направления (онкология, диагностична радиология, дерматология и патология), включени в обхвата на проекта, за да се постигне максимално припокриване с други национални приоритети в областта на здравеопазването, включително и Националния план за борба с рака в България 2021-2027. Това става ясно от отговора на служебния здравен министър д-р Галя Кондева на въпрос на депутата от ПП-ДБ Божидар Божанов относно обявена обществена поръчка с предмет „Разработване и внедряване на Националната цифрова платформа за медицинска диагностика и реализиране на хардуерната структура за работата на Националната цифрова платформа за медицинска диагностика. За това съобщи Zdrave.net на 16.01.2025 г.

Д-р Кондева уточнява, че целта на пилотните включвания е да се постигне максимално покритие на сценариите при разработката на платформата, след което ще се създаде възможност за поетапното включване на всички участници в здравната система до 2030 година чрез бъдещата интеграция на платформата към Националната здравноинформационна система (НЗИС). Изборът на тези лечебни заведения и медицински практики ще бъде част от анализната част на проекта в неговата концептуална фаза.

Размерът на необходимия хардуер е прецизиран след анализ от МЗ съвместно с Националния системен интегратор. За целите на анализа са използвани данни от НЗИС, данни предоставени от лечебните заведения за болнична помощ, свързани с годишни и месечни обеми от PACS системите, както и данни предоставени от НЦОЗА. Хардуерът е строго съобразен с нуждите на системата. Съгласно оценката големите лечебни заведения в страната произвеждат средно годишно около 50 хиляди изследвания с общ размер на съхранените изображения до 25TB. При тази средна оценка за 20-те избрани лечебни заведения за срока от 3 години на проекта ще се формира масив от (20*25TB)*3 = 1.5 PB.

Освен място за съхранение на диагностични изображения от 20-те лечебни заведения, върху дисковите масиви е предвидено пространство за съхранение на данни за машинно обучение и анонимизирани изображения за целите на обучението, за което са предвидени 500TB.

Планира се масива за съхранение на данни поетапно да бъде надграждан и да се създаде възможност за поетапното включване на всички участници в здравната система, създаващи и обработващи медицински диагностични изображения. При подготовката на заданието за обществената поръчка е направен анализ на типовете данни, обемите, които трябва да бъдат съхранявани, както и изискванията за дълготрайна защита. *„Разгледани са добри практики на най-големите производители на софтуерни решения за изграждането на такива решения, както и техните препоръки за хардуерната инфраструктура и особено в частта дълготрайно съхранение на данните. Сериозно внимание е обърнато на необходимостта от надеждна защита на данните, както от не планирани и незлонамерени заплахи, така и срещу злонамерени атаки. Друг водещ критерий беше възможностите за разширение на системата и управлението на целия жизнен цикъл на инфраструктурата, предвид необходимостта в бъдеще системата да обхване всички болници и отделения и дългосрочното съхранение на данните (10+ години)“*, се казва в отговора на министъра.

Според д-р Кондева инвестиция „Национална дигитална платформа за медицинска диагностика", която е част от шестте инвестиции по компонент „Здравеопазване" към ПВУ, ще подобри диагностиката и проследяването на българските пациенти и ще подобри качеството на здравната услуга в различни медицински специалности. Освен това системата „крие огромен научен потенциал и може да има и важен икономически ефект, защото ще допринесе за развитието, валидирането и въвеждането в практиката на дигитални здравни решения, основани на AI с висока добавена стойност и експортна насоченост“.

## В МОМЕНТА У НАС ЛИПСВАТ 388 ЛЕКАРСТВА ПО ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ

В момента у нас липсват 388 лекарства по лекарско предписание. Те попадат в различни фармакологични групи, но най-изразено е в „кръв и кръвотворене“, в която липсват 61 медикамента, сред които антитромботични, както и антихеморагични. Това каза пред БНР на 16.01.2025 г. Николай Костов, председател на Асоциацията на собствениците на аптеки.

*„При инсулините има липса, но са по-малко в сравнение с миналото, явно забраните от МЗ за износ все пак имат ефект. Липсват малко инсулини, общо 19 антидиабетни лекарства ги няма“*, обясни Николай Костов. Според него липсват едни и същи лекарства и на това влияят няколко фактора. „Реекспортът влияе, но не е само това. Има квотни лекарства, които се внасят явно недостатъчно, има дори и генерични лекарства, които липсват. При антибиотиците не е тежко положението, липсват около 27 продукта, но има много други, които могат да ги заменят“, каза още той. По думите му най-често става дума за дефицит, който е силно изразен, но не толкова за липсващи лекарства. Проблем се получава с квотните лекарства, когато се изнесе малко от тях, се създава дефицит, обясни той. *„Понякога е възможно да не са добре изчислени нуждите от тези медикаменти“*, каза още Костов. Той беше категоричен, че в България липсват основно оригинални лекарства и по това се различава нашият пазар от европейският.

## Представители на пациентите алармираха:

## У НАС ЛИПСВА РЕГЛАМЕНТ ЗА ЗАПЛАЩАНЕ НА БИОМАРКЕРИ

Липсата на регламент за заплащане на биомаркери от Националната здравноосигурителна каса е сред водещите причини за увеличаване на смъртността от ракови заболявания у нас. Без тях не може да се приложи персонализирано лечение с най-модерните терапии. Парадоксът е, че същите тези терапии се поемат от НЗОК. Около това виждане се обединиха специалисти по време на събитие на тема „Болните от рак нямат време за чакане", информира Clinica.bg на 20.01.2025 г.

Проблемът съвсем не е нов и е повдиган многократно през последните години, но до решение така и не се стигна. Към днешна дата се оказва, че нашата страна е единствената в Европейския съюз, в която този вид изследвания не се реимбурсират от здравния фонд. Така биомаркерите остават за сметка на пациентите или на фармацевтични фирми, които ги предоставят под формата на дарителски програми.

*„Повече от половината болни обаче, като чуят цената, която трябва да платят за тези изследвания, а тя е от няколко стотин до над хиляда лева, се отказват от тях"*, каза молекулярният генетик д-р Любомир Балабански. Той подчерта, че без тях пациентите не могат да ползват най-модерните лечения. Наблюденията му показват, че едва всеки трети-четвърти болен може да си позволи такива биомаркери. Останалите не могат да си ги позволят. Като основна причина те да са за сметка на хората, той посочи липсата на нормативна наредба за заплащането им от НЗОК.

*„Действително, смъртността се увеличава за разлика от ЕС. Без наличната организация за изследване на биомаркерите, онкологът не би могъл да вземе адекватни терапевтични решения. Ощетен е не само пациентът, а и лекарят"*, категоричен беше доц. Димитър Калев, председател на Съвместна онкологична национала мрежа и член на Националния експертен лекарски борд по медицинска онкология към Българския лекарски съюз.

Как се е действало през годините за разрешаването на този въпрос припомни председателят на УС на Българска асоциация за закрила на пациентите и член на Надзорния съвет от квотата на пациентите адвокат Пламен Таушанов. *„Още през 2021 г. поставихме въпроса за заплащането на биомаркерната диагностика. В същото време в настоящия бюджет на касата за лечение на онкоболни за заложени над 1 млрд. лева. Годишно от такава диагностика се нуждаят 29 396 човека. Видно е, че НЗОК не се интересува от качеството на оказаната медицинска помощ, след като такова изследване не се поема от нея и се действа в терапията по общия ред"*, заяви той.

## НЗОК Е ПРЕДПРИЕЛА ПЪРВИ СТЪПКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАПЛАЩАНЕ НА ПЕРСОНАЛИЗИРАНО ЛЕЧЕНИЕ НА ОНКОЛОГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРЕЗ 2025 Г.

НЗОК е предприела първи стъпки за осигуряване на заплащане на персонализирано лечение на онкологични заболявания през 2025 г., с цел постигане на положителните резултати за пациентите. Това се казва в позиция на Здравната каса, изпратена до Zdrave.net на 21.01.2025 г. по повод пресконференцията на пациентски организации относно заплащането на биомаркерното тестване от здравния фонд.

През месец август 2024 г. на официалната страница на НЗОК е обявено, че НЗОК е предприела инициатива по разработването на процедура за осъществяване, отчитане и заплащане на изследвания на биомаркери за солидни тумори и хематологични заболявания. Част от тази инициатива е принципното постигане на съгласие с представители на Министерството на здравеопазването и на Експертните съвети по относимите специалности за този процес („Медицинска генетика“, „Медицинска онкология“, „Обща и клинична патология“ и „Клинична хематология“). Проведени са няколко работни срещи с цел обединяването на единно становище за предлагането на Амбулаторна процедура (АПр) за изследване на биомаркери за солидни тумори и хематологични заболявания, която НЗОК да заплаща, или допълването на вече съществуващи такива.

Заложените средства в проекта за ЗБНЗОК за 2025 г. са 5 млн. лв. за финансирането на този етап от бюджета на НЗОК на туморни биомаркери е за три заболявания: недребноклетъчен рак на белия дроб, рак на млечната жлеза и колоректален карцином.

Мотивите за това са, че изследванията на биомаркери за солидни тумори представляват нова процедура по своята същност, освен това тя съдържа изключително разходоемки изследвания, чието финансиране следва да се въведе поетапно и защото ползите и възможностите на този процес ще се търсят не просто във функционирането на процеса по финансиране на туморни биомаркери за трите вида онкологични заболявания, но как финансираните биомаркерни терапии повлияват съответните таргетни групи.

Според НЗОК при адекватна терапия, в това число и основана на биомаркерни изследвания, по отношение на социално значимите заболявания, каквито безспорно са недребноклетъчния рак на белия дроб, рака на млечната жлеза и колоректалния карцином, най-голям брой заболели пациенти ще преминат в т.нар. пет годишна преживяемост или ще я надхвърлят.

Относно биомаркерите за злокачествени хематологични заболявания е разработена АПр №27, която към момента е заложена в проект за изменение и допълнение на Наредба №9 на МЗ за медицинските дейности, гарантирани с бюджета на НЗОК. В нея се предвижда да се разработят правила, чрез които биомаркери за солидни тумори да се заплащат като медицински изделия. В хода на преговорите за анекс на НРД за медицинските дейности 2023 -2025 г. предстои да се договорят с БЛС условията и реда за тяхното прилагане, отчитане и заплащане и свързаното с това наблюдение и контрол след приемане от Народното събрание на Закон за бюджета на НЗОК за 2025 г.

## РАБОТОДАТЕЛИ НАСТОЯХА ДА СЕ УВЕЛИЧИ ДЕЛА НА СРЕДСТВАТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ У НАС

Да се увеличи дела на средствата за превенция у нас. Необходимостта от тази реформа в сектор здравеопазване заявиха от Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР), съобщи Clinica.bg на 20.01.2025 г.

*„Относно здравната реформа съотношението средно в Европа болнична помощ към пари за превенция е 3 към 3, а у нас е 3 към 1, тоест три пъти е сбъркано съотношението, ние не се грижим за това хората да не се разболяват, а изписваме много пари след като са се разболели да ги лекуваме"*, каза Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). По думите му по подобен начин стои и пропорцията с лекарствата и превенцията това е много важна реформа, която следва да бъде проведена. Той представи и приоритети в областта на социалната политика. Работодателите искат отмяна на текста от Кодекса на труда, който касае формиране на минималната заплата. За тях той противоречи на международното право, отчита само един индикатор, вместо най-малко четири както повелява директивата.

## ПРОФ. Д-Р КОСТАДИН АНГЕЛОВ ОГЛАВИ КОМИСИЯТА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО В ПАРЛАМЕНТА

21 ще бъдат депутатите, членове на парламентарната Комисия по здравеопазването, реши Народното събрание днес. От тях шестима са от парламентарната група на ГЕРБ-СДС, 3-ма от ПП-ДБ, 3-ма от „Възраждане“, 3-ма от ДПС – Ново начало, 2-ма от БСП, 2-ма от „Демокрация, права и свободи – ДПС“ и по един от ИТН и МЕЧ, информира Zdrave.net на 22.01.2025 г.

В комисията влязоха проф. Костадин Ангелов, д-р Иван Червенков, д-р Красимир Събев, доц. Лъчезар Иванов, д-р Юксел Ахмед и Валери Лачовски от ГЕРБ, доц. Васил Пандов, д-р Александър Симидчиев и д-р Ивайло Митковски от ПП-ДБ.
От „Възраждане“ членове са Георги Георгиев, Ивайло Папов и Маргарита Махаева, а от БСП – д-р Иван Ибришимов и д-р Десислав Тасков.

От ДПС-НН членовете на комисията са Надя Петрова, Фатима Йълдъз и Цветан Енчев, а от ДПС-ДПС – доц. Джевдет Чакъров и Марио Рангелов. Представител на ИТН в здравната комисия е проф. Андрей Чорбанов, а на МЕЧ – Александър Тодоров.

За председател на Комисията по здравеопазването беше избран проф. д-р Костадин Ангелов, а за негови заместници – доц. Лъчезар Иванов, д-р Александър Симидчиев, Маргарита Махаева и д-р Иван Ибришимов.

## СИБЕЛ МЮМЮН – СТАРША МЕДИЦИНСКА СЕСТРА НА КАРДИОЛОГИЧНОТО ОТДЕЛЕНИЕ В МБАЛ „Д-Р АТАНАС ДАФОВСКИ“, ПОЛУЧИ ВИСОКО ОТЛИЧИЕ ЗА РАБОТАТА СИ

*Шестима лекари и други медицински и немедицински служители са отличени за високи постижения през 2024 г. от изпълнителния директор на МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски“ проф. Тодор Черкезов, информира Zdrave.net на 22.01.2025 г. Наградените с грамота и статуетка получиха отличията си от изпълнителния директор на болницата проф. д-р Тодор Черкезов. Пред присъстващите той подчерта, че наградите са лични и са за служители от целия спектър на болничния живот. Те са в знак на благодарност за добрите резултати на лечебното заведение през 2024 г., която, по думите му, е първата стабилна година след COVID пандемията с високи резултати, най-добрите за последните 10 години.*

*Директорът на лечебното заведение подчерта, че през 2024 г. дейността си е разгърнала новосъздадената структура по ревматология, от която са се възползвали над 600 пациенти. Той подчерта, че все по-тежка и интензивна става работата в неврологично отделение, като през миналата година там са лекувани общо 1 566 болни с различна по тежест форма на инсулт и също толкова болни с други неврологични заболявания.*

*Лидер в категорията „Професионалист по здравни грижи с високи постижения“ е Сибел Мюмюн – старша медицинска сестра на Кардиологичното отделение, за добра организация на здравните грижи и създаване на добри материално-битови условия за пациентите.*

*В категорията „Лекар с високи професионални постижения“ отличеният е д-р Ерхан Мурат – началник на Очното отделение. Лидер в категорията „Отличие за нови медицински дейности“ е д-р Сибеланджан Сали –специалист в Първо отделение по вътрешни болести, за въвеждане на ревматологията в клиничната практика на болницата, постигане на добри резултати в работата и добра комуникация с пациентите. Д-р Диана Вълчева, началник на Пневмо-фтизиатрично отделение, получи отличие в категорията „Обучител на млади лекари и специализанти“. В категорията „Отличие за добра практика и клинична методика“ отличен е д-р Ахмед Юсеин – специалист по ортопедия и травматология.*

*В категорията „За борба със социалнозначимите заболявания“ наградата е за Неврологичното отделение с началник д-р Йордан Караиванов и за Отделението по вътрешни болести с дейност ендокринология и нефрология с началник д-р Таня Райкова. Отличени има и в категориите „Отличие за санитар“, „Административен служител“ и „Стопански служител“.*

## НОВ ПРОЕКТ ЗА ПОЧАСОВИ МОБИЛНИ ЗДРАВНО-СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ТЕЛЕМЕДИЦИНА В БУРГАС

Нов проект ще предоставя почасови мобилни здравно-социални услуги и телемедицина за нуждаещи се хора с увреждания и възрастни самотни хора, информира Clinica.bg на 27.01.2025 г.

Предложението е отправено от кмета Димитър Николов и ще бъде разгледано на предстоящата сесия на Общинския съвет. Проектното предложение е за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Иновативни здравно-социални услуги" по Програма „Развитие на човешките ресурси" 2021-2027. Община Бургас ще кандидатства за финансиране на максималната индикативна стойност за брой потребители – 312 хора с увреждания и възрастни и 42-ма души, на които ще се предоставят дистанционни услуги - телекеър.

Целта на Община Бургас е да продължи проекта „Грижа в дома" и да подобри предоставянето на услуги в домашна среда за нуждаещи.

Чрез новия проект ще бъдат обхванати три различни дейности - предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно- социални услуги за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване; провеждане на специализирани обучения на екипите и супервизия, включително обучения във връзка с въвеждането на нови методологии за оценка на потребностите и развитие и предоставяне на иновативни дистанционни услуги – телекеър, включително осигуряване на специализирано оборудване за тяхното предоставяне. Изпълнението на всички дейности следва да приключат не по-късно от 31.12.2026 г.

## МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО ОБЯВИ XVII НАЦИОНАЛЕН УЧЕНИЧЕСКИ КОНКУРС „ПОСЛАНИЦИ НА ЗДРАВЕТО“

*Министерството на здравеопазването обяви XVII Национален ученически конкурс „Посланици на здравето“. Той започва през месец януари и ще продължи до месец октомври 2025 г., като се провежда в три възрастови категории: I - IV клас; V - VII клас и VIII - XII клас. Право да участват в конкурса имат и учители, информира Zdrave.net на 28.08.2025 г.*

*Конкурсът ще протече в две фази. До 15 март 2025 г. участниците изпращат в Министерство на здравеопазването проекти в областта на превенцията на поведенческите и рискови за здравето фактори, а от 1 април до 30 септември 2025 г. участниците изпълняват и отчитат дейности, разписани в проектите.*

*Експертна комисия, съставена от представители на Министерството на здравеопазването и на институциите и организации – партньори на МЗ в инициативата, ще извърши класирането на участниците след 5 октомври 2025 г. Официалното награждаване на победителите ще се проведе през месец октомври 2025 г.*

*Националният ученически конкурс „Посланици на здравето“ се провежда в подкрепа на здравословния начин на живот на младите хора. Целта му е превенцията на поведенческите и рискови за здравето фактори, свързани с нездравословното хранене, ниската физическа активност, употребата с алкохол и тютюнопушенето.*

*Инициативата е на Министерството на здравеопазването в партньорство с Министерството на образованието и науката, Министерство на околната среда и водите, Министерството на младежта и спорта, Министерството на културата, Националния център по обществено здраве и анализи, Държавна агенция за закрила на детето, Регионалния офис на Световната здравна организация в България и Български младежки Червен кръст.*

*Съгласно функционалните си компетентности и приоритети, всяка институция номинира и осигурява предметни награди за 12-те най-добри проекта: 9 проекта, класирани за първо, второ и трето място (по 3 във всяка възрастова категория I - IV клас, V - VII клас и VIII - XII клас) и 3 проекта, класирани за поощрителни награди – по една награда за всяка възрастова категория. Министерство на културата предоставя предметни награди за 3 проекта, класирани на първо място в трите възрастови категории.*

## Министър Силви Кирилов:

## ДО СРЕДАТА НА ТАЗИ ГОДИНА ЩЕ ИМА РЕШЕНИЕ ПО ВСИЧКИ ЗАБАВЕНИ ТЕЛК ЕКСПЕРТИЗИ

До средата на тази година ще има решение по всички забавени ТЕЛК експертизи. Това заяви от парламентарната трибуна министърът на здравеопазването доц. Силви Кирилов, информира Zdrave.net на 30.01.2025 г.

Министър Кирилов се яви за изслушване в парламента по проблемите с медицинските експертизи от ТЕЛК и НЕЛК по искане на „Продължаваме промяната“. Заедно с него на въпросите на депутатите отговаряше и Ана Александрова, която ръководи НЕЛК.

От думите на доц. Кирилов стана ясно, че преди приетите нормативни промени през миналата година забавените ТЕЛК решения са били 35 000, като при някои изоставането е било от порядъка на 4-5 години. 10 000 от забавените решения вече са направени, а останалите ще бъдат приключени до средата на годината, обеща министърът.

Според доц. Кирилов нормативните промени, както и предприетите мерки със създаването на допълнителни комисии в държавни и общински болници, включително и в КОЦ, значително са ускорили работата на тази система.

Според директорката на НЕЛК Ана Александрова тенденция към подобрение има и тя се изразява най-вече в намаления брой обжалвания.

Депутати от всички политически сили бяха на едно мнение по отношение на необходимостта от дигитализацията на системата на медицинската експертиза и включването ѝ като част от НЗИС, което означава бърз и постоянен достъп на лекарите от ТЕЛК комисиите до пациентското досие, а и възможност на пациентите да проследяват и администрират процесите.

## ТРОМБОЛИЗИТЕ В СТРАНАТА ЗА ПОРЕДНА ГОДИНА СЕ УВЕЛИЧАВАТ

Макар и бавно, тромболизите в страната за поредна година се увеличават. През 2024 г. у нас с модерния метод са лекувани 4.2% от всички исхемични инсулти, показват данните на здравната каса, които анализира "Индекс на болниците", информира Clinica.bg на 30.01.2025 г.

45 360 са случаите на исхемични инсулти, които са били лекувани в болница през миналата година. Броят им е по-висок в сравнение с предходната година с 847. 4.2% или 1 911 от всички исхемичните инсулти през миналата година са били лекувани с тромболиза. Тези случаи се покачват и като дял от всички в сравнение с предходните години и като абсолютна бройка. За сравнение през 2023 г. процентът на тромболизите е бил 2.9, а предходните години още по-малък. Броят на болниците, в които се е осъществявало модерното лечение, е 62 от всички 133 болници, в които са се лекували пациенти с инсулти през м.г. Отново с най-добри резултати е УМБАЛ "Света Анна" в София, която в годините се наложи като безспорен център за лечение на исхемични инсулти. През 2024 г. в болницата са направени над 25% от всички тромболизи. Сред другите центрове, където са реализирани висок процент на тромболизи са "Аджибадем Сити Клиник Токуда", "Н. И. Пирогов", "Медика" - Русе, МБАЛ - Разлог, МБАЛ - Хасково и др. Увеличение има и при приложението на втория иновативен метод за лечение на инсултите - тромбектомиите. През миналата година те са 152 или са приложение при 0.3% от всички инсулти срещу 0.1% за 2023 г.  Повишава се и броят на болниците, в които се практикува интервенционалното лечение. През миналата година те стават шест, като към центровете в София, Пловдив и Варна, се прибавя още един - в Плевен. И тук водещата болница с най-много тромбектомии е "Света Анна" в столицата, където са извършени 52 от процедурите.

## БЛИЗО 950 000 ПОВЕЧЕ СА ДЕЙНОСТИТЕ, ИЗВЪРШЕНИ В СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ ПРЕЗ 2024 Г. В СРАВНЕНИЕ С 2023 Г.

Близо 950 000 повече са дейностите, извършени в специализираната извънболнична помощ през 2024 г. в сравнение с 2023 г., информира Zdrave.net като се позова на данни от отчета на НЗОК за миналата година.

Най-голям е делът им по пакет физиотерапия и рехабилитация, където увеличението спрямо 2023 г. е 583 912 и се дължи основно на 302 859 повече процедури с физикални фактори от апаратната терапия (общо 4 868 337) и 210 338 повече процедури с физикални фактори от апаратна терапия и кинезитерапевтични техники (общо4 578 554). Първичните прегледи за 2024 г. по този пакет са 484 289 или с 27 073 повече, а заключителните прегледи – 479 796 или с 27 128 повече.

Извършените медицински експертизи са 1 029 232, с 15 175 повече от 2023 г.
С 254 753 повече (общо 7 610 688) са първичните посещения при лекарите специалисти.

Първични прегледи по повод остри заболявания и хронични, неподлежащи на диспансерно наблюдение, през 2024 г. са били 6 460 741 или с 229 878 повече, а първични прегледи на деца при педиатър по повод остри състояния са 988 947 или с 31 512 повече.

Вторичните прегледи на лица над 18 години са били 3 065 643 или със 126 017 повече в сравнение с 2023 г., а на деца – 683 497 или с 15 069 повече.

С 4 842 обаче са намалели първичните и с 5 044 – вторичните прегледи при специалисти („Хирургия“, „Ортопедия и травматология“), изпълняващи процедури.

Първичните профилактични прегледи по програма „Майчино здравеопазване“ са намалели с 1 424, а вторичните – с 10 065. 3 081 по-малко са профилактичните прегледи на деца от педиатри.

Намалели са и високоспециализираните дейности с общо 25 121. От тях най-голямо е намалението за електромиография (ЕМГ) – с 5 504 по-малко, като за 2024 г. са извършени 31 916 електромиографии; диагностична и терапевтична пункция на стави – с 3 440 по-малко; електроенцефалография (ЕЕГ) – с 2 951 по-малко, непрекъснат 24-часов електрокардиографски запис (ЕКГ Холтер мониториране) - - 2 607 по-малко; Криотерапия и/или лазертерапия на доброкачествени кожни тумори – с 1 969 по-малко; ехографско изследване на стави при деца – с 1 591 по-малко; лазертерапия при очни заболявания – с1 326 по-малко. Същевременно са направени 11 514 повече ехокардиографии.

Извършените изследвания в МДД за 2024 пък са с 1 266 245 повече в сравнение с 2023 г.

С 47 385 повече са рентгенографиите на гръден кош и бял дроб, направени са с 110 830 повече мамографии на двете млечни жлези, а 29 465 повече - ЯМР.

Приетите със ЗБНЗОК за 2024 г. средства са в размер на 261 845,4 хил. лв. като към 31 декември са изплатени 260 683,1 хил. лв. (в т.ч. 1 728,5 хил. лв. трансфер за ведомствени болници). През периода плащанията са намалени с 29 030,4 хил. лв. с плащания за други периоди (авансови, контрол, съдебни дела, запорирани сметки и др.), в т.ч. 40 084,3 хил. лв. за извършените през м.12.2023 г. авансови плащания.

Към 31 декември 2024 г. спрямо 2023 г. здравноосигурителните плащания за МДД отчитат ръст от 45 262,8 хил. лв. или с 21%.

## ПРЕЗ 2024 Г. ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА Е ОДОБРИЛА 114 НОВИ ЛЕКАРСТВА ЗА УПОТРЕБА В ХУМАННАТА МЕДИЦИНА

През 2024 г. Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) е одобрила 114 нови лекарства за употреба в хуманната медицина, от които 48 съдържат изцяло ново активно вещество, а 16 са за лечение на редки заболявания. Това сочи равносметката за дейността на европейския лекарствен регулатор през отминалата година, представена в предновогодишното послание на директора на институцията Емер Кук. За това информира Zdrave.net 02.01.2024 г.

За първи път от 2009 г. ЕМА е успяла да издаде повече от 100 положителни становища и препоръка за употреба в страните от ЕС, сочи още статистиката на агенцията. *„Това е добра новина за пациентите, но и много обнадеждаваща индикация за конкурентоспособността на европейския фармацевтичен сектор“*, посочва Емер Кук.

През 2024 г. сътрудничеството с партньорите на агенцията е довело до успешен преход на всички текущи клинични изпитвания към Информационната система за клинични изпитвания, която се очаква да бъде финализирана до 30 януари 2025 г. От януари 2022 г. в системата са подадени 10 000 заявления, като в края на този месец приключва 3-годишния преходен период, който започна, когато Регламентът за клиничните изпитвания стана приложим.

Изминалата година ще остане в историята на агенцията и с това, че тя е предоставила разработени експертни препоръки към притежателите на разрешения за търговия за улесняване на наличността и доставката на критични лекарства за хуманна употреба, за които са идентифицирани уязвимости във веригата на доставки.

Стартиран е и основният набор от функции на Европейската платформа за мониторинг на недостига на лекарства (ESMP), което ще позволи бърз и ефективен обмен на информация между регулаторите и фармацевтичните компании относно недостига на лекарства, отбелязва още Емер Кук.

## ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА Е ГОТОВА ДА ПОДКРЕПИ ПРИЛАГАНЕТО НА НОВИЯ РЕГЛАМЕНТ НА ЕС ЗА ОЦЕНКА НА ЗДРАВНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

*Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) е готова да подкрепи прилагането на новия регламент на ЕС за оценка на здравните технологии, влязъл в сила на 12 януари 2025 г. за това информира Zdrave.net на 13.01.2025 г. като се позова на съобщение от европейския лекарствен регулатор.*

*Регламентът е важна стъпка напред в ускоряването и разширяването на достъпа до нови лекарства. В Европейския съюз (ЕС) централно одобрено лекарство е достъпно за пациентите, след като е преминало през регулаторна оценка от ЕМА и е разрешено за употреба при пациенти, както и след преминаване на оценка на здравните технологии (ОЗТ), която да помогне на държавите членки да вземат решения относно използването, цената и нивото на възстановяване на разходите за съответната нова здравна технология, като вземат предвид нейното въздействие върху устойчивостта на системите за здравеопазване.*

*Регламентът също така създава рамка на ЕС за оценка на избрани високорискови медицински изделия, за да помогне на националните органи да вземат по-навременни и информирани решения относно ценообразуването и възстановяването на разходите за такива здравни технологии.*

*Новият регламент се основава на дългогодишното сътрудничество между ЕМА и органите на ОЗТ, разработено с Европейската мрежа за оценка на здравните технологии до септември 2023 г., отбелязват още от ЕМА. От там съобщават, че новите правила първоначално ще се прилагат за нови активни вещества за лечение на рак и за всички лекарствени продукти за модерна терапия. Те ще бъдат разширени и с лекарства сираци през януари 2028 г., както и с всички централно разрешени лекарствени продукти от 2030 г. Избрани медицински изделия с висок риск също ще бъдат оценявани съгласно новия регламент от 2026 г.*

# ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПРЕДСТАВИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС, НАСОЧЕН КЪМ УКРЕПВАНЕ НА КИБЕРСИГУРНОСТТА НА БОЛНИЦИТЕ И ДОСТАВЧИЦИТЕ НА ЗДРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Европейската комисия представи план за действие на ЕС, насочен към укрепване на киберсигурността на болниците и доставчиците на здравно обслужване, информира Zdrave.net на 15.01.2025 г.

Този план за действие беше обявен в политическите насоки на председателката ва ЕК Урсула Фон дер Лайен като ключов приоритет през първите 100 дни от новия мандат. Инициативата е важна стъпка в защитата на сектора на здравеопазването от киберзаплахи, отбелязаха от ЕК. Подобряването на капацитета за откриване на заплахи, готовност и реакция на болниците и доставчиците на здравни услуги ще създаде по-безопасна и по-сигурна среда за пациентите и здравните специалисти, подчертаха от там.

Цифровизацията води до революция в здравеопазването, като дава възможност за по-добри услуги за пациентите чрез иновации като електронни здравни досиета, телемедицина и диагностика, основана на изкуствения интелект. Кибератаките обаче могат да забавят медицинските процедури, да създадат пречки в спешните отделения и да нарушат жизненоважни услуги, които в тежки случаи биха могли да окажат пряко въздействие върху живота на европейците. През 2023 г. държавите членки съобщиха за 309 значителни инциденти в областта на киберсигурността, засягащи сектора на здравеопазването — повече, отколкото в който и да е друг критичен сектор, посочват от ЕК.

В плана за действие се предлага ENISA – Агенцията на ЕС за киберсигурност, да създаде общоевропейски център за подкрепа на киберсигурността за болниците и доставчиците на здравно обслужване, като им предоставя персонализирани насоки, инструменти, услуги и обучение. Инициативата се основава на по-широката рамка на ЕС за укрепване на киберсигурността в критичната инфраструктура и бележи първата специфична за сектора инициатива за внедряване на пълния набор от мерки на ЕС за киберсигурност.

Накратко, планът за действие е съсредоточен върху четири приоритета:

- ***Засилена превенция.*** *Планът спомага за изграждането на капацитета на сектора на здравеопазването за предотвратяване на инциденти в областта на киберсигурността чрез засилени мерки за готовност, като например насоки за прилагане на критични практики в областта на киберсигурността. На второ място, държавите членки могат също така да въведат ваучери за киберсигурност, за да предоставят финансова помощ на микро-, малки и средни болници и доставчици на здравно обслужване. И накрая, ЕС ще разработи и ресурси за обучение в областта на киберсигурността за здравните специалисти.*

- ***По-добро откриване и идентифициране на заплахите.*** *Центърът за подкрепа на киберсигурността за болниците и доставчиците на здравно обслужване ще разработи общоевропейска услуга за ранно предупреждение, която ще предоставя сигнали в почти реално време за потенциални киберзаплахи до 2026 г.*

- ***Реакция на кибератаки, за да се сведе до минимум въздействието****. В плана се предлага услуга за бързо реагиране за сектора на здравеопазването в рамките на резерва на ЕС за киберсигурност. Създаден в Закона за солидарност в киберпространството, резервът предоставя услуги за реагиране при инциденти от доверени частни доставчици на услуги. Като част от плана могат да се провеждат национални учения в областта на киберсигурността, заедно с разработването на учебници, които да насочват здравните организации да реагират на специфични заплахи за киберсигурността, включително софтуер за изнудване. Държавите членки се насърчават да изискват от субектите да докладват за*

- ***Възпиране:*** *Защита на европейските здравни системи чрез възпиране на участниците в киберзаплахите да ги атакуват. Това включва използването на инструментариума за кибердипломация - съвместен дипломатически отговор на ЕС на злонамерени действия в киберпространството.*

Планът за действие ще се изпълнява съвместно с доставчиците на здравно обслужване, държавите членки и общността в областта на киберсигурността. С цел допълнително прецизиране на най-ефективните действия, така че пациентите и доставчиците на здравно обслужване да могат да се възползват от тях, Комисията скоро ще започне обществена консултация по този план, отворена за всички граждани и заинтересовани страни, уточняват от ЕК.

Планът за действие е началото на процес за подобряване на киберсигурността в сектора на здравеопазването. Конкретни действия ще бъдат въведени постепенно през 2025 г. и 2026 г. Резултатите от консултацията ще бъдат включени в допълнителни препоръки до края на годината.

## ДВЕ ЕВРОПЕЙСКИ АГЕНЦИИ СЛЕДЯТ С ПОВИШЕНО ВНИМАНИЕ ЗА ВАРИАНТИ НА ВИРУСА НА ПТИЧИЯ ГРИП

Две европейски регулаторни агенции обявиха, че следят с повишено внимание за варианти на вируса на птичия грип поради заплахата патогенът да се адаптира към разпространение между хората и да предизвика бъдещи пандемии. Европейският център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC) и Европейският орган за безопасност на храните (EFSA) издадоха съвместни препоръки, основаващи се на генетични анализи и проучвания на случаи с хора, за да очертаят текущите рискове от вируса. За това информира Zdrave.net на 30.01.2025 г.

Птичият грип или инфлуенца по птиците уби стотици милиони птици по целия свят през последните години и все повече се разпространи сред бозайниците, което поражда опасения, че може да доведе до предаване от човек на човек.

По-рано тази седмица САЩ съобщиха за първото огнище на птичи грип H5N9 при домашни птици във ферма за патици в щата Калифорния.

Щамът, който причини най-много щети през последните години, е H5N1, H5N9 се среща по-рядко.

ECDC заяви, че неговите експерти са идентифицирали 34 генетични мутации, които могат да увеличат потенциала на вирусите на птичия грип да се разпространят при хората.

Агенциите съобщиха, че ветеринарните и обществените здравни лаборатории могат да се позовават на списъка с мутации, който трябва непрекъснато да се актуализира, за да наблюдават появата на щамове, които потенциално биха могли да се предадат на хората.

Генетичните мутации или смесването на генетичен материал между вирусите, както и човешките дейности като урбанизацията засилват риска от предаване на вируса от животни на хора, предупредиха двете агенции.

Органите по здравеопазване и безопасност на храните препоръчват наблюдение както на животни, така и на хора, които могат да бъдат заразени. Също така се препоръчва ваксиниране на домашни птици и повишена осведоменост за контролиране на епидемията.

## СЪС 101.8 МЛН. ЕВРО ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ ЩЕ СЪФИНАНСИРА ДОКТОРСКИ И ПОСТДОКТОРАНТСКИ ПРОГРАМИ

Със 101.8 млн. евро Европейският съюз ще съфинансира докторски и постдокторантски програми. Средствата са по дейностите Мария Склодовска - Кюри от Рамкова програма „Хоризонт Европа“, информира Clinica.bg на 27.01.2025 г.

Поканите за съфинансиране вече са отворени. Крайният срок за подаване на предложенията е 24 юни 2025 г. По тази покана Европейската комисия ще отпусне средства за подкрепа на институционални, регионални, национални и международни програми за обучение и кариерно развитие на изследователи. COFUND позволява на организациите да създават нови или да укрепват съществуващи докторски и постдокторски програми с цел набиране на изследователи и привличане на международни таланти, като съфинансират значителна част от разходите им. Организациите, които се възползват от такова финансиране, трябва да прибавят средства от собствени източници. Силно се насърчава взаимодействието с фондовете на политиката на сближаване и Механизма за възстановяване и устойчивост (RRF)

## ЕВРОПЕЙСКАТА ПЛАТФОРМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА НЕДОСТИГА НА ЛЕКАРСТВА ВЕЧЕ РАБОТИ С ПЪЛЕН НАБОР ОТ ФУНКЦИИ

Европейската платформа за наблюдение на недостига на лекарства (ESMP) вече работи с пълен набор от функции, информира Zdrave.net на 30.01.2025 г. като се позова на съобщение от Европейската агенция по лекарствата (ЕМА).

Надграждането на функциите на системата ще позволи на притежателите на разрешения за търговия (ПРУ) и националните компетентни органи (НКО) директно да докладват информация относно предлагането, търсенето и наличността на национално и централно разрешени лекарства по време на кризи и действия за готовност, ръководени от Изпълнителната ръководна група на ЕМА за недостига и безопасността на лекарствените продукти (MSSG).

Новата версия улеснява наблюдението и управлението на критично важни лекарства по време на извънредни здравни ситуации и в контекста на дейности по готовност. Тя надгражда пускането на функциите за рутинно докладване на недостиг на централно разрешени лекарства за ПРУ през ноември 2024 г.

Използването на ESMP ще стане задължително за ПРУ и националните компетентни органи от 2 февруари 2025 г.

Платформата е ключово изискване от разширения мандат на ЕМА, което подобрява мониторинга на лекарствения недостиг и готовността за кризи в Европейския съюз (ЕС)/Европейското икономическо пространство (ЕИП). Тя предоставя на притежателите на разрешение за употреба и националните компетентни органи платформа за докладване на точна, пълна и навременна информация относно предлагането и търсенето на лекарства. Хармонизираните стандарти за докладване в ESMP ще доведат до подобрена използваемост на данните и това ще ускори способността на ЕС/ЕИП да въвежда координационни действия за предотвратяване и смекчаване на недостига, отбелязват от ЕМА.

Публичната информация за недостиг на отделни лекарства е достъпна чрез ESMP в списъка за недостиг на ЕМА и националните списъци за недостиг.

# ЧЕТИРИ ДЪРЖАВИ В ЕС И ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО СЪОБЩИХА ЗА ОТКРИВАНЕ НА ЦИРКУЛИРАЩ ВАКСИНОДЕРИВАТЕН ПОЛИОМИЕЛИТ ТИП 2 В ПРОБИ ОТ ОТПАДНИ ВОДИ

*Между септември и декември 2024 г. четири държави в ЕС – Финландия, Германия, Полша, Испания, както и Обединеното кралство съобщиха за откриване на циркулиращ ваксинодериватен полиомиелит тип 2 (cVDPV2) в проби от отпадни води. за това информира Zdrave.net на 31.01.2025 г. като се позова на Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC).*

*Това е първият път, когато cVDPV2 е открит в страни от ЕС чрез наблюдение на околната среда, посочват от центъра. Към днешна дата не са докладвани случаи на полиомиелит при хора и ЕС продължават да са свободни от полиомиелит, но подобни открития изискват повишена бдителност.*

*Лабораторните анализи вероятно показват, че вирусът е бил внасян многократно от неизвестна област, където тази специфична форма на вируса все още е в обращение.*

*Този неотдавнашен внос може да представлява заплаха за общественото здраве в ЕС и трябва да се наблюдава отблизо, посочва се в анализа „Бърза оценка на риска“, публикуван от центъра.*

*По този повод Памела Ренди-Вагнер, директор на ECDC, коментира: „Европа е свободна от полиомиелит повече от 20 години. Трябва да останем бдителни, да поддържаме високи нива на ваксиниране и да запълним всички пропуски във ваксинацията, които съществуват, за да предотвратим връщане на това сериозно заболяване“.*

*Полиовирусът е силно заразен и може да се предава лесно и незабележимо в широки географски области. Следователно, докато ЕС и Европейското икономическо пространство (ЕИП) продължават да остават свободни от полиомиелит, жизненоважно е да се поддържа адекватен имунитет, предизвикан от ваксината.*

*Полиомиелитът е потенциално инвалидизиращо заболяване и няма специфична терапия срещу вируса. Ваксинацията е единственият ефективен метод за защита срещу тежко заболяване, причинено от полиовирус. Въпреки че по-голямата част от страните от ЕС/ЕИП отчитат ваксинационно покритие над 90% на национално ниво, поднационалните данни разкриват много по-разнородна картина, като само 39% от докладващите области достигат 90% ваксинационно покритие. Това изисква постоянна оценка на стратегиите за ваксиниране и ваксинацията покритие както от национална, така и от поднационална гледна точка.*

*Освен това, според оценки на ECDC, около 600 000 деца на възраст 12 - 23 месеца може да не са получили пълен първичен курс на ваксинация срещу полиомиелит през 2022 г. и 2023 г. Общият риск сред ваксинираното население се оценява като много нисък, независимо от степента на ваксинационно покритие. Общият риск сред недостатъчно или неваксинираното население се оценява като нисък в райони с високо ваксинационно покритие и умерен в райони с ниско ваксинационно покритие. Ако се появят случаи на полиомиелит, държавите членки трябва да активират национален план за реакция срещу заболяването. Също така клиницистите, особено педиатрите, трябва да бъдат информирани относно възможността от случаи на остра вяла парализа (AFP), причинена от полиовирус.*

*Въз основа на оценката ECDC препоръчва на органите за обществено здравеопазване да засилят рутинните програми за ваксиниране на деца, за да постигнат и поддържат поне 90% покритие на всички нива на обществото. Той също така призовава за навременни кампании за наваксване на имунизацията, насочени към лица с незавършен или неизвестен ваксинационен статус, особено в области с неоптимално покритие или където проби от околната среда са открили вируса. Освен това властите се съветват да поддържат адекватни запаси от инактивирана полиомиелитна ваксина (IPV) и да гарантират, че всички популации с неизвестна история на ваксиниране срещу полиомиелит получават ваксината. Страните също така се насърчават да засилят наблюдението на околната среда, за да открият бързо всяко по-нататъшно въвеждане или разпространение на вируса. Чрез подобряване на системите за събиране на данни и наблюдение, страните от ЕС/ЕИП могат по-добре да идентифицират пропуските във ваксинирането, да адаптират стратегиите за отговор и да комуникират ефективно с обществеността. Освен това органите за обществено здравеопазване трябва да разработят съобразени, специфични за контекста, културно чувствителни интервенции, за да увеличат възприемането на ваксинациите и да провеждат дейности за информиране на риска, за да подчертаят значението на осигуряването на навременна рутинна ваксинация.*

*ECDC ще продължи да работи в тясно сътрудничество с националните органи и международните партньори, за да наблюдава ситуацията, да предоставя насоки и да подкрепя усилията за поддържане на високи нива на ваксинация. Чрез тези колективни мерки ЕС/ЕИП има за цел да предотврати връщането на полиовируса в общностите и да ги предпази от една напълно предотвратима болест.*

## В КИТАЙ Е ОТКРИТ КЛЪСТЕР НА НОВ МУТИРАЛ ЩАМ НА МАЙМУНСКА ВАРИОЛА

В Китай е открит клъстер на нов мутирал щам на маймунска вариола (mpox). Това съобщиха здравните власти, информира Clinica.bg на 09.01.2025 г. като се позова на Агенция „Ройтерс“.

Става дума за мутирал щам mpox clade Ib. Китайският център за контрол и превенция на заболяванията заяви, че е открил огнище на подклада Ib, което е започнало с инфекция на чужденец, който е пътувал и пребивавал в Демократична република Конго. Още четири случая са регистрирани при хора, заразени след близък контакт с чужденеца. Симптомите на пациентите са леки и включват кожен обрив и мехури.

През август 2024 година Световната здравна организация обяви mpox за глобално извънредна ситуация в областта на общественото здраве за втори път в рамките на две години след епидемията в Демократична република Конго (ДРК), която се разпространи в съседните държави.

Епидемията в ДРК започна с разпространението на ендемичен щам, известен като clade I. Но вариантът clade Ib изглежда се разпространява по-лесно чрез рутинни близки контакти, включително сексуални.

Mpox се разпространява чрез близък контакт и причинява грипоподобни симптоми и изпълнени с гной лезии по тялото. Въпреки че обикновено протича леко, в редки случаи може да бъде фатална.

## СЗО КВАЛИФИЦИРА ПРЕДВАРИТЕЛНО ПЪРВИЯ ДИАГНОСТИЧЕН ТЕСТ ЗА ПО-БЕЗОПАСНО ПРИЛАГАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО НА МАЛАРИЯ

Световната здравна организация (СЗО) квалифицира предварително първия диагностичен тест за по-безопасно прилагане на лечението на малария, информира Clinica.bg на 09.01.2025 г. като се позова на съобщение от СЗО.

Създаденият тест е за установяване на дефицит на глюкозо-6-фосфат дехидрогеназа (G6PD). Чрез него може да се определи рискът, както и да се предотврати рецидив на инфекция с Plasmodium vivax (P. vivax).

Стъпката на СЗО бележи важен крайъгълен камък в терапията на заболяването. Около 500 000 души умират всяка година от малария, повечето от тях са деца, посочиха от организацията. В началото на декември от там направиха предварителна квалификация и на два нови продукта с тафеноквин за лечение. Този пакет от действия на Световната здравна организация отразява неотдавнашното приемане от нея на синхронизирани и паралелни процеси за две ключови функции. Те са разработване на препоръки за основни здравни продукти и надзор на тяхната предварителна квалификация. Докато тези процеси остават напълно независими, тяхното привеждане в съответствие има за цел значително да намали времето, необходимо за доставяне на жизненоважни лекарства в страните с ниски и по-ниски средни доходи. Подходът на СЗО е за подобряване на глобалната справедливост в здравеопазването чрез ускоряване на достъпа до животоспасяващи продукти

# ФЕДЕРАЛНОТО ПРАВИТЕЛСТВО НА САЩ НАСТОЯВА ДА УСКОРИ ПРОЦЕСА ПО РАЗРАБОТВАНЕТО НА ВАКСИНА СРЕЩУ ПТИЧИ ГРИП, БАЗИРАНА НА иРНК

Биотехнологичната фармацевтичната компания Moderna получи близо 590 млн. долара от федералното правителство на САЩ, за да ускори процеса по разработването на ваксина срещу птичи грип, базирана на иРНК, заедно с други ваксини срещу грип, предадоха световните агенции. За това Zdrave.net на 20.01.2025 г.

Министерството на здравеопазването и човешките услуги на САЩ (HHS) заяви в прессъобщение, че финансирането ще позволи на фармацевтичната компания да ускори разработването на H5N1 иРНК противогрипна ваксина, „която е добре съчетана с щамовете, циркулиращи в момента при крави и птици, и разширява клинични данни в подкрепа на използването на иРНК ваксини, които може да са необходими, ако се появят други грипни щамове с пандемичен потенциал“.

Moderna смята, че финансирането ще подпомогне разширяването на клиничните проучвания „за до 5 допълнителни подтипа пандемичен грип“.

Това е втори транш от страна на американското правителство към фармакомпанията за разработването на иРНК ваксина срещу птичи грип. През юли 2024 г. правителството на САЩ отпусна на компанията 176 млн. долара.

иРНК технологията е от същия тип, който е използван при разработването на някои ваксини срещу COVID-19. Докато някои ваксини използват отслабен или неактивен вирус, за да стимулират имунен отговор, иРНК ваксините учат организма как да произвежда протеини, които могат да предизвикат имунен отговор и да се преборят със съответната инфекция.

Изследователите често могат да проектират иРНК ваксини по-бързо, отколкото могат да произведат живите или отслабени патогени, необходими за жива атенюирана или инактивирана ваксина.

Федералното правителство вече има двама кандидати за ваксина срещу птичи грип, които използват традиционна технология за ваксина, налична в запасите на страната.

Според отговорни служители в здравната администрация на САЩ, страната ще разполага с 10 млн. готови за употреба дози в началото на 2025 г. Ваксините се складират като предпазна мярка.

*„Вариантите на птичия грип се оказаха особено непредвидими и опасни за хората в миналото. Ето защо този отговор беше основен приоритет за администрацията на Байдън-Харис и HHS“*, каза секретарят на HHS Ксавие Бесера в изявление.

*„Ускоряването на разработването на нови ваксини ще ни позволи да вървим напред и да гарантираме, че американците разполагат с инструментите, от които се нуждаят, за да останат в безопасност“*, допълни той

Птичият грип при хора се разпространява в страната от април 2024 г. По данни на Центровете за контрол и превенция на заболяванията (CDC) към 17 януари има 67 потвърдени случая.

Първата смърт на пациент с птичи грип при хора беше съобщена в Луизиана по-рано този месец. Пациентът е бил на възраст над 65 години и според медиците е имал други основни заболявания.

Повечето случаи при хора са възникнали след контакт със заразени говеда, в заразени птицеферми или след акции за умъртвяване.

CDC и други служители на общественото здравеопазване казват, че в момента няма доказателства за предаване от човек на човек и рискът за широката общественост е нисък.

## САЩ ЗАЯВИХА, ЧЕ НАПУСКАТ СВЕТОВНАТА ЗДРАВНА ОРГАНИЗАЦИЯ

*САЩ ще напуснат Световната здравна организация, заяви президентът Доналд Тръмп и подписа заповед за излизането на страната си от здравната организация, информира Zdrave.net на 21.01.2025 г. като се позова на информация в агенция „Ройтерс“.*

*По думите му СЗО не е успяла да се справи по най-добрия начин с пандемията от COVID-19 и други международни здравни кризи. Тръмп каза още, че СЗО не е успяла да действа независимо от „неподходящото политическо влияние на държавите членки на СЗО“ и изисква „несправедливо тежки плащания“ от САЩ, които са непропорционални на сумите, предоставени от други, по-големи страни, като Китай.*

*„СЗО ни ограби, всички ограбиха САЩ. Това няма да се случи повече“, каза Тръмп при подписването на изпълнителна заповед за оттеглянето, малко след встъпването му в длъжност за втори мандат.*

*Този ход означава, че САЩ ще напуснат здравната агенция на ООН след 12 месеца и ще спрат всички финансови вноски за нейната работа.*

*САЩ са най-големият финансов спонсор на СЗО, като допринасят с около 18% от общото й финансиране. Последният двугодишен бюджет на СЗО за 2024-2025 г. беше 6,8 млрд. долара. Напускането на САЩ вероятно ще изложи на риск изпълнението на редица програми, особено тези, които са насочени към борба с туберкулозата – най-големият убиец сред инфекциозните заболявания в света, както и с ХИВ/СПИН и други спешни случаи в здравеопазването.*

*Заповедта на Тръмп гласи, че администрацията ще прекрати преговорите по пандемичния договор на СЗО, докато тече оттеглянето. Персоналът на правителството на САЩ, работещ със СЗО, ще бъде отзован и преназначен, а правителството ще търси партньори, които да поемат необходимите дейности на СЗО.*
*Правителството на САЩ ще преразгледа, отмени и замени Глобалната стратегия за здравна сигурност на САЩ за 2024 г. веднага щом това е възможно, се посочва още в заповедта.*

*Следващите по големина донори на СЗО са Фондацията „Бил и Мелинда Гейтс“ – въпреки че по-голямата част от това финансиране отива за ерадикация на полиомиелита – Глобалната група за ваксини Gavi, следвани от Европейската комисия и Световната банка. След тях като национален донор се нарежда Германия, която допринася с около 3% от финансирането на СЗО.*

*Оттеглянето на Тръмп от СЗО не е неочаквано. Той предприе стъпки, за да напусне здравната агенция през 2020 г., по време на първия си мандат като президент, обвинявайки СЗО, че подпомага усилията на Китай да „заблуждава света“ относно произхода на COVID.*

*СЗО категорично отрича обвинението и заявява, че продължава да оказва натиск върху Пекин да сподели данни, за да стане ясно дали COVID се е появил при контакт на хора със заразени животни или поради изследване на подобни вируси в лаборатория.*

*Тръмп също така спря вноските на САЩ в агенцията, което й струваше близо 200 млн. долара през 2020-2021 г. в сравнение с предходните двугодишни бюджети.*

*Съгласно законодателството на САЩ напускането на СЗО изисква едногодишен период на предизвестие и плащане на всички дължими такси. Преди излизането на САЩ да бъде финализирано обаче, Джо Байдън спечели президентските избори и прекрати процеса още в първия си ден на поста на 20 януари 2020 година. Така САЩ останаха в СЗО.*

*„Надяваме се, че САЩ ще преосмислят решението си за напускането на СЗО, наистина се надяваме, че ще има конструктивен диалог в полза на всички, на американците, но и на хората по целия свят“. Това каза пред журналисти в Женева говорителят на СЗО Тарик Яшаревич, цитиран от „Ройтерс“, информира Zdrave.net.*

*Последва реакция и от страна на най-големия национален донор на световната организация след САЩ – Германия.* „Съобщението на новия президент на САЩ за оттегляне от СЗО е сериозен удар върху международната борба срещу глобалните здравни кризи. Ще се опитаме да убедим Доналд Тръмп да преразгледа това решение“, каза здравният министър на Германия Карл Лаутербах.

## В КОНГО ИМА РИСК ЛАБОРАТОРИЯ ДА ИЗПУСНЕ ВИРУСИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ЕБОЛА

Има риск от разпространение на вируси, включително на ебола, които могат да бъдат изпуснати от лаборатория в Конго, информира Clinica.bg на 28.01.2025 г. като се позова на Le Monde, Международния комитет на Червения кръст (МКЧК) и Francepress.

*„Силно сме разтревожени от ситуацията в лабораторията в Националния институт за биомедицински изследвания, който е изправен пред опасността от спиране на тока"*, заяви регионалният директор на организацията Патрик Юсуф. От там призоваха за предпазване на пробите, които могат да бъдат засегнати от сблъсъците. *„Тази ситуация може да доведе до невъобразими последици, ако бактериологичните щамове, включително вируса на ебола, които се съхраняват в тази лаборатория, се разпространят"*, алармира Юсуф. По думите му, тя е много близо до офиса на МКЧК в Гома, но организацията няма информация за ситуацията в останалите лаборатории в града. Двумилионният град е арена на сблъсъци между конгоанската армия и бойците на групировката М23, подкрепяни от руандийската армия, припомни АФП

## СВЕТОВНАТА ЗДРАВНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПРЕПОРЪЧВА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ПРИЕМА НА НАТРИЙ ДО ПОД 2 ГРАМА НА ДЕН

В световен мащаб всяка година 1,9 млн. смъртни случая се дължат на високия прием на натрий. Световната здравна организация (СЗО) препоръчва ограничаване на приема на натрий до под 2 грама на ден за намаляване на кръвното налягане и риска от сърдечносъдови заболявания, информира Zdrave.net на 29.01.2025 г.

Въпреки усилията, положени от държавите членки за постигане на глобалната цел за намаляване на приема на натрий от населението с 30% до 2030 г., напредъкът е бавен. Средният глобален прием на натрий остава висок – оценен на 4,3 грама на ден през 2019 г., или повече от два пъти над препоръките на СЗО, и изисква спешни и ускорени действия.

Тези обезпокоителни данни са представени в новото ръководство за употребата на заместители на солта с ниско съдържание на натрий, което вече е достъпно на сайта на СЗО. То е подготвено от водещи световни експерти в областта на храненето и храните, както и от специалисти от различни клинични области под ръководството на Отдела по хранене и безопасност на храните на СЗО.

Заместителите на солта с ниско съдържание на натрий (LSSS) са алтернативи на обикновената сол. Те съдържат по-малко натрий от обикновената сол и често включват калиев хлорид, със или без други агенти, включени за да постигнат вкус, подобен на обикновената сол. Заместването на част от натриевия хлорид с калиев хлорид може да осигури предимства в сравнение с обикновената сол, в допълнение към понижаващия натрий ефект. Използването на LSSS все повече се разглежда от националните здравни власти и обществените здравни организации като потенциална стратегия за намаляване на натрия за понижаване на кръвното налягане и риска от сърдечносъдови заболявания и употребата им нараства.

Въпреки това, няма глобални насоки за употребата на тези заместители. Сред медицинската общност са разпространени и опасения относно безопасността на LSSS, които съдържат калий, тъй като твърде високото ниво на калий в кръвта (хиперкалиемия) може да бъде вредно, особено за хора с увредена бъбречна функция.

За да подкрепи държавите членки в усилията им да намалят приема на натрий и да понижат риска от хипертония и свързани незаразни заболявания чрез редица действия и програми за интервенция в областта на общественото здравеопазване, СЗО разработи и предостави тези насоки, основани на доказателствената медицина.

# ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

## ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

БАПЗГ има договори за продължаващо обучение с различни университети и лечебни заведения в страната. За всеки курс се издава удостоверение с определен брой кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ.

**Повече подробности:**
**в сайта на БАПЗГ**
**или на тел. 02 915 69 11.**

## КУРСОВЕ ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

**Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи предлага 19 курса за дистанционно продължаващо обучение.**
**Темите можете да видите на сайта на Асоциацията (www.nursing-bg.com) в раздел "Обучение". Там има и указания как става записването за предпочетения от Вас курс.**

**Завършилите даден курс получават удостоверение с определен брой кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ.**

**Регистрацията се осъществява в платформата за дистанционно обучение на БАПЗГ на адрес: http: //learning.nursing-bg.com**

## КАК ДА СЕ АБОНИРАТЕ ЗА СПИСАНИЕ "ЗДРАВНИ ГРИЖИ"

**Годишният абонамент**
**за електронния вариант е 10.00 лв.**

**Абонатите получават 15 кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ**
**за продължаващо обучение**

***Внимание:***
***Съхранявайте документа, удостоверяващ Вашия личен абонамент и представете негово копие в съответната Регионална колегия на БАПЗГ, за да бъдат регистрирани кредитните точки в Националния регистър на БАПЗГ.***

**Електронният бюлетин е ежемесечно издание на БАПЗГ. Приемник на в-к "Здравни грижи", приложение на сп. "Здравни грижи"**

**Редакционен екип:**

**Проф. д-р Станка Маркова - главен редактор**

**Румяна Милева – редактор**

**За контакти:**

**гр. София 1680**
**Ул. "Казбек" № 62**
**Тел.: +359 29156927**
**Факс: +359 29549753**
**GSM: +359 882 447 230**

**www.nursing-bg.com**

**® Всички права запазени**
**Собственост на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ)**